

orizont

35

SAPTMINRAL SOCIAL-POLITIC și LITERAR-ARTISTIC EDITAT DE UNIUNEA SCRITORILOR DIN R.S.R. și COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ și EDUCAȚIE SOCIALISTĂ TIMIȘ

NR. 35 (1174) 1 SEPTEMBRIE 1989 • SERIE NOUĂ, ANUL XL • 8 PAG., 3 LEI

Cu prilejul închiderii celei de-a VII-a ediție a Festivalului național "Cinstea Românilor", în Capitală a fost organizată "Expoziția de artă plastică românească contemporană", de artă populară și artă plastică", realizare culturală grandioasă, dedicată eminenților și 45 de ani de la Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. Expoziția prezintă, într-o amplă sinteză revelatoare, creația tehnico-științifică și culturală românească, desfășurată în patrie noastră sub auspiciile multilaterală și multilaterală. În cadrul expoziției, ministrul culturii și patrimoniului Național, în calitate de secretar general al partidului, NICOLAIE CEAEȘESCU — care a învățat și în perioada actuală, editii multiplele făcute de genialul creator al poporului nostru.

Prefata cu un elevcent excurs istoric documentar ilustrat, expoziția cuprinde mărturii sugestive privind actual istoric de la 23 August 1944, devenirea societății românești în perioada de după

GRANDIOASĂ ÎNFĂPTUIRE SPIRITALĂ

acest crucial moment din istoria patriei, strălucările victorii obținute, sub conducerea partidului, în anii construcției socialistice, îndeobște după Congresul al IX-lea, care a inaugurat cea mai rodnică perioadă din existența multimilenară a patriei — numită cu legitimitate recunoașteri și mândrie patriotică, EXPRESIONUL CEAEȘESCU. Imagini semnificative ale revoluției și ale ideilor revoluționare ale lui NICOLAIE CEAEȘESCU, marel erou al lumii contemporane, identificat, de aproape sase decenii, cu evenimentele hotărâtoare ale istoriei patriei, ale luptei pentru dobândirea demnitatei naționale, independenței și libertății, cu nobilul efort umanări pentru apărarea păcii pe Pamânt. Exponatele relevă într-un nivel de dezvoltare profesională și cromatică, la care odată cu societatea noastră socialistă, determinat de progresul economico-social, tinerii în făptuirea de poporul român, sub conducerea glorioșului nostru partid. Deosebit de grătătoare sunt imaginile care înfățișează statutul dialog cu jura al tovarășului NICOLAIE CEAEȘESCU și al tovarășei ELENA CEAEȘESCU, cu prilejul vizitelor de lucru căreia au avut loc în unitățile economice și în instituțiile de învățămînt și cercetare de pe tot cuprinsul patriei, strânsa unitate a întregii nații în jurul partidului și secretarului său general,

Dumitru SARDÈS

(Continuare în pag. 6)

O AMPLĂ SINTEZĂ A ISTORIEI, PREZENTULUI SI VIITORULUI SOCIALIST AL PATRIEI

Moment cu puternice reverențe în sufletul întregii nații socialistice, univerzăsă a 45 de ani de la mărturii act de la 23 August a prilejuit manifestarea grandioasă a finalității și sfârșitului de la 23 August 1944, într-o atmosferă populară, făcută de reacție străbună de marile revoluții ale epocii socialistice, făcută de partidul comunis și conductoarea său lubită, tovarășul NICOLAIE CEAEȘESCU. Într-o luptă sălbătică sălbătică națională a poporului nostru a reafirmat hotărârea umană și tuturor fililor patriei de a dezvolta în continuare, pe trepti tot mai înalte, socialismul, cu măre dreptăți și înălțări orifice.

Denumind, într-o magistrată sinteză din perspectiva istorică, importanța evenimentului de la 23 August, secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAIE CEAEȘESCU, în cadrul unei discursuri cu prilejul Adunării solemne a membrilor Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marea Adunare Națională și Consiliul Național al Frontului Democrat și Unității Social-Semprevite, organizată de la 45-a aniversare a revoluției din 23 August, cum și a etapei luptei poporului, sub conducerea partidului său comun, pentru edificarea socialismului în patria noastră.

Evident, semnificativul istoric al luptei poporului român în zilele Gherlașilor, ale lui 23 August 1944, tovarășul NICOLAIE CEAEȘESCU, înabilul faptul că toată marșalăria sa de rezistență și de luptă revoluționară, desfășurată de întregul popor română sub conducerea partidului comun. Rememorând marile realizări obținute de poporul român într-un răstimp atât de scurt, să se memoreze, respectiv să se mențină și să se mențină într-o continuă evoluție, să se mențină și să se mențină, într-o continuă ascensiune pe calea socialismului, a demnătății naționale, a libertății omului, împlinirea prin mună și creație a idealurilor, a fermei și a cunoașterii.

Într-o lăznă înfăptuie, împlinită în cel de la 45 de ani ce au trecut de la Revoluția din 23 August 1944, în cadrul unei adunări consimilatoare proceselor revoluționare de transformare socialistă a țării, o treaptă de progres și, totodată, premisa pentru succesele viitoare ale socialismului român, în cadrul unei adunări reprezentativă nu numai un fericit motiv de mândrie patriotică, revoluționară, penitru întreaga noastă națiune socialistă, de a-și urmărea neabuzat drumul pe care să-și angajă triumfator în urma căreia de acasă. Din perspectiva marilor rezultate obținute, la viitorul prefigurat de programaticale Documente pentru Congresul al XIV-lea, afișate în dezbaterea întregului partid și popor, rezultă că în urma căreia de acasă, să se mențină și se mențină, de a continuă ascensiunea pe calea socialismului, a demnătății naționale, a libertății omului, împlinirea prin mună și creație a idealurilor, a fermei și a cunoașterii.

Toate marile lăzni înfăptuite în perioada inauguratei de la Congresul al XI-lea stau cheieștez unității întregi noastre naționale socialistice, a partidului, a secretarului său general, tovarășul NICOLAIE CEAEȘESCU, oferind o plădă a eroismului și voinei întregului popor de a înlătură, în spiritul științei și culturii, al unității naționale, și, în perioada care ne-a făcut mai buni și mai demni.

Mihai MARCU

(Continuare în pag. 3)

existență, înțeleptul și modos dezvoltător. În cadrul celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu un învălăjirem, știință și cultura capabile să susțină progresul multilateral a societății românești la totul civilizator, să le punem, cu un inalt nivel de bunăstare materială și spirituală.

Cu învinătoare sa, tovarășul NICOLAIE CEAEȘESCU a acordat un amplu spațiu perspectivelor dezvoltării României, astăzi situată elă în figura de primul loc în Programul-Direcțivă și în Teza pentru Congresul al XIV-lea punind un accent deosebit pe unitatea întregului popor, pe legăturile strânsă dintre clase muncitore, șărânci și inteligenție, unitatea dintre toți membrii poporului român, de naționalitate, care sub conducerea partidului, sunt capabile să făurească o lume a echității și dreptății sociale, o lume a socialismului și comunismului. Înțeleptul românesc de la legislație generală ce găvează dezvoltarea societății sociale, secretarul general al partidului a subliniat principalele caracteristici ale evoluției viitoare și de perspectivă a economiei, capabile să realizeze într-o perioadă scurtă puternice dezvoltări, ce pășește pe calea făuririi societății sociale multilaterale rezolvătoare.

Fiecare lăznică, împlinită în cel de la 45 de ani ce au trecut de la Revoluția din 23 August 1944, în cadrul unei adunări consimilatoare proceselor revoluționare de transformare socialistă a țării, o treaptă de progres și, totodată, premisa pentru succesele viitoare ale socialismului român, în cadrul unei adunări reprezentativă nu numai un fericit motiv de mândrie patriotică, revoluționară, penitru întreaga noastă națiune socialistă, ci și temela fapelor de mună, de viață și de înăudire să privim cu optimism viitorul, să abordăm creșțea în imprimatură, noulă, situație, superioră de dezvoltare economico-socială, cu certitudinea fermă că măretele planuri și programe de dezvoltare să intărască firescă, obiectivă, a rezultatelor obținute pînă acum, constință justedea druhul și starea de reinfrință a socialismului.

Inaltele îndemnuri adrese de secretarul general al partidului, în Cuvântul de la Adunarea solemnă, înregul nostru popor le răspunde cu hotărâre deplină de a înfăptui și pe viitor, în cadrul unei adunări consimilatoare proceselor de dezvoltare economico-socială a țării, ce vor fi adoptate la Congresul al XIV-lea al partidului, de urmă neobișnuit druhul socialismului spre înălțare României de cel mai înalt culmi de progres și civilizație.

ORIZONT

Universitatea din Timișoara.

CITATORII PREZENTULUI

UNIVERSITATEA — o citadelă a științei și culturii

De loc în septembrie, gindul unui reporter se îndreaptă, firesc, spre școală. Spre Ideea de școală și educație. Septembrie, brâna de la școală, începe să fie, an, de la capăt, să fie, care, la 1 septembrie, să ne aducem aminte de învățătură. Dar și să învățăm și să amintim de sece, din nou, atunci cind vorbim despre școală timișoreană, sătimf nevoia acestui săpă la memoria poate deveni și garanție a adverfului. Spăti, oameni, cifre și filtre, precum și oportunități vie, trăită și împreună, demnătății, pentru realizarea ceeaștei construcții, care e mult mai mult decât o sumă de ziduri. Universitatea din Timișoara poate fi deosebită, o comunitate interdisciplinară și orașului. O arhitectură învăzibilă a flecăuria dintr-o invadă, un proiect umanist împlinit în acest an. O edificare lăznică în spiritul științei și culturii și al unității naționale, și, în perioada care ne-a făcut mai buni și mai demni. Mihai MARCU

(Continuare în pag. 3)

Gramatica ființei

Așezată sub imaginea tutelară a lui Eminescu — din ale cărui meditații asupra limbajului Constantin Barbu dă, în exergă, trei fragmente; cel puțin unul dintre ele merită citat, pentru că spune ceva despre metoda însăși a eseului:

„Nu noi suntem stăpini limbii, ci limba e stăpînă noastră. Precum într-un sanctuar reconstiută piatră cu piatră tot se e fost înainte nu numai după fanteza sau inspirația menință - ci după ideea în genere și în amănunte - astfel trebuie să ne purtăm cu limba noastră românească”.

Incerarea la deschiderea **luminelor** românești este o tentativă de a construi o „grammatică a fineții”. Această din urmă termen este scris mereu cu majusculă. În vizinătură lui se află și **“fondatorul unor concerte”**, fără

Constantin Barbu, reprezentând o tendință deosebită în ceea ce privește Cărțile de față este doar parte intială a unui demers mult mai amplu. Ea confine primele două secente (Gramatica, Flintei și Hesia), din care zice cea ce cuprinde proiectul „Nu am pus în acceastă carte (numal) orgoliu, prea mult în schimb, am pus în ea răbdare, profonditate și cunoaștere“.

Filant este prima nevoie scrierii unei gramatici românești. Aflat că să întărească o lucrare asupra fundamentele culturii românești. Aceste fundamente ale culturii trebuie să se recunoscă în :

- a) valorizarea și reevaluarea Flintei în subiect,
- în ins. b) descrierea Flintei în românăte;
- c) eminențialitatea ca sentiment al Flintei“;

Tot aceste probleme sunt dezbatute în cadrul dezbaterii filantei, odată introduse într-o problematice numai studiată. Întocmai asupra lemnurilor limbii românești poate surprinde printre un abuz metodologic. Aflat în fază de gătire și prezentări instrumentelor de lucru, autorul defrizează în faza său un cim de invesigări pe măsură întrugătoare și deosebit de interesantă, dar chiar opțională decât este dispusă pe moment, să centeze în amănunte. Rămâne în fazănumul destul de idei, după cum suficiente ipostaze ale scriitorului sunt abia învăzute. Constantin Barbu privilegiază, atel, lucrarea filosofic-grammaticală. Spunând acest lucru suntem obligați să precizăm și să sprijinim cărela ce se revendică în cadrul dezbaterii filantei. În cadrul dezbaterii, trei profesori: - Heidegger, Etienne Gilson și Noica. De la cei dinti împrumută o bună tehnica „arheologică“, pasuindu-se de sonda în „mute-

nia" cuvințului, în ceea ce se vede (mai bine cîșcă nu se vede) dincolo de el. E, poate, parte cea mai riscată a cărții. Nu în sensul că analizele duc automat la concluzii false. Ci tocmai că ele rămîn un spectacol pur, o dezirabilitate și nu o actualizare a ideilor filosofice. Limbajul eminentană metafore acăsi la lui Heidegger constituie un bun punct de pornire în stabilirea teoriei gramaticăi a Ființei. Însă ei le dezavantajui de a funcționa doar ca corpus-ului de concepte investite cu greutate și funcție „literatură” de către filosof.

de la Gilson, Constantin Barbu și-a susținut atât de paroxoză - a căruia sensuificare cesea să lucească. În opinia sa, teoremul cea mai fricaționantă din ceea ce se întâmplă în acel moment naștere adine, la titrularul eseist. Cătuind locul unde este posibilă ruptura, delimitarea, scizuirea, deci interpretarea originală, Constantin Barbu ajunge la propoziția că "filosofia nu este o invigorească revelației im-
părtășită. Textile propriu-zise filosofice ale volumului sunt convinsătoare în măsură în care stiu să ocolească tehniciștul heideggerian și optine, nu doar pentru suceptia analitică și finită, ci și în ceea ce îl strategie sofistică - a lui Gilson".

explicabil cea mai puternică, ridică și cele mai multe semne de interbațe. Constantin Brâncuși și singura victimă a „incidentului” îl privescă cu o expresie care să înțeleagă că cineva din partea lui său îl urmărește dincolo după lucrările autorului. Devenirelui într-un ființă. E păcat că un inteligență astfel de intelligent și curios nu reușește să se susțină acestel lucru. Așa că, într-o deschidere și față de ceea ce disperația și desprețul să devină strămutăriile a magistrului. Însă, cum îl este Lovis...? Înfluenta și cu atât mai primejdeasă, cu cît, pe măsură paginii, dincolo de stil^a pare să nu fie la Cetatea Brâncuși, decât o supunere la rigoarea noivităților.

Mircea MIHĂIES

* Constantin Barcu, INCERCARE ASUPRA TEMEIURILOR LIMBII ROMÂNESTI. O GRAMATICA A FIINTEI, Ed. Scrisul Românesc 1989.

cronica literară

Steaua polară

Fecioara Iudee Eugen Jebelceanu¹, se susțrage oriceare judecătări făcute altminteri decât în termeni contrastivi. Pe luptă dintr-o poezi română din secolul XX și manifestă o atit de obstinată privire asupra condițiilor umane, exclusiv prin prismă stărilor și categoriile ei extremă. În ceea ce urmă, Eugen Jebelceanu este un poet intelectual, un cenzor desigur, luptă însă pe viață și în opinii, cum și pe deosebit o singură alternativă. Radicalismul și intrenșarea morală elimină fără drept de apel compromisul. Evaluările îl așază punctul de plecare într-o liniște încadernată în cadrul unei lumi deosebite, unde trebuie să răspundă unor preoccupări esențiale, cum sunt problemele vizează-rii strictu sensu – umanitatea omului: sansale (sau nesansele) prezervării acesteia în fază-lăunjurii forțelor obscure care tind să o anihilizeze. A unor porință stihale, precum laconice, invidia, tirania, crima, nerușinarea, prostia, reprezintă, în modul lor, orgașul nemăsurabil, pe scurt – tot ce înjoacă banal și banalizant, să împărtășească.

Filoul are, desigur, puternice rădăcini în tragedia clasică, poetenii reînăind mai puțin sau nu rolul protagonistului, cît pe aceea, de martor și judecător inflexibil, a coroului. O deschidere fundamentală se impune însă: rareori poezia să treacă de la o povestire, cu o sonerie, la o lecție și, în modul său, către un nou, insăzut și sumăt de moralizare. Înfernalul Dumnezei cum nu vorbește delă deprinderi și curiozăți, încearcă să dramatice înfrângă la limitele Zef - zădă există - nu au dețin să asiste neputințelor la speculație, și sublimă grotesc, al credințelor deceserente, al morții și a suferințelor înmulțite de natură. Natura, ca și pielea Răului universal se găsește, în același timp, în afara și în fața liniștilor. Cind, totuși, împrejurările devin constrictive, cind dovezile astuziate unde ireparabile fatum ajung de neîngorât, versurile și tonurile se transformă într-o rugăciune, o rugăciune și tonalitate care nu vine nici din religiositate, nici din resemnare, care nu exprimă nimic furi neagătoare, nici disperare, ci oră neputință: care este, totodată, și tipul să tăcre, să plinșteți durerile.

amar al recunoașterii ei. și refuzul dezastrului și al absenței, dar și credință și capacitate de a investi în fidelitatea memoriei. Deși cel mai adesea apocalitică, perspectiva poetului e, șadar, una melioristă. În cenușă poate fi oricând descoperită promisiunea renașterii; nimic nu este pierdut, cît vreme neantul î se opune, la limită, valorile perene ale Fîrli !

Mîndz pe aceste date, nu și implaibăzită cîea în poalea lui Eugen Jebeleani, Vîstea și Moarte, Binele și Răul, Dragoste și Ură, Frică și Nefrecă, Răbdare și Pace, într-o povestire, purtătoare de cîteva lecții, nu continută, în general, cu mulți obiecte demersuri lirice, ci într-unul sau celălău paralel pălpabili pe care experiența umană a elat în secolul XX î-l crea în jur. Pretutindeni, de la oameni și la lucruri, la evenimente și la situații publice, acum, și se pregătește o demnărie sistematică a abstracțiilor: o poetul se vrea, fără concesii, în interior. Depozitia sa urmărește un versalul de pe baricadele imediatei apocalipsi. Lui îi rugătorii să pledeze în numele altora și face să numerește său, în mod deosebit de operă, o combinație unde vine în sprijinul spiritului și veacului. Un mod de a fi răzvătit nu în sine – împotriva a ceea ce supără exorcizarea. Nu numai pentru dezamorâșirea potențelor virtuștilorăților malefice, dar și prin neîn-

itate. / Să ridă ușile

* Eugen Jebeleanu, POEZII, Editura Cartea

FETELE REALITĂȚII

A cîti în creația artistică o față a realității are o egală îndreptățire cu a descifra în configurația realității amprenta modelatoare a imaginariului artistic. Literatura este una din "modalitățile artistice a cărei

Literatura este una din innoantaile artistice a carei deschidere spre real actioneaza după principiul vaselor comunicante. Câtă realitate astăzi literatură, spunea cineva, iar reciproca mi se pare la fel de valabilă, în sensul larg, superior al cuvântului.

organicitatea acestela. Noțiunea de realitate trebuie înțeleasă în mod complex. Există o realitate evenimentală, socială, după cum există o realitate sufletească, a interacțiunii umane, care nu sînt decit două coordinate ale unui univers unde interacțiunile și pre-

facerile constituie un permanent proces. Rolul scrierii extinse a literaturii este de a susține și de a asigura continuă evoluție, într-o direcție care să mențină preexistența și protecția. S-a interpretat ca Platon ar fi cerut lignonilor poetilor din cetea sa. El nu nega rolul poetului în sine, ci respune doar falsi poeți, care au înțeles într-un prim rând și ocoșii să devadurători realitățile. Obiectele pe care le-a studiat într-o lăuntrică tradiție a poetului și a vizionar, de un lungă timpu, literatura a cărui nascere a întâlnit în privirea sa o realitate din spatele celor de la fel de "pătrânilor" realități. În Evul Mediu să-și dezvoltă o literatură făcătoare, de priză la realitatea concretă, imediată, altării de o literatură fantastica, ca expresie a proiecțiilor interioare, a realității sociale. Phenomen se regăsește și în contemporane. Societatea distinsă, prezentă preferent la evenimentul, dezbalzarea morală fiind un ecou, un efect al confruntărilor exterioare.

Poem de August

Pe frunțea ţării a-nflorit azurul
Cu razele de flăcări în priviri
Și mări de aur întregesc conturul
De lanuri revărsate-n unduri.

Din zări senine vin ca o chemare
Trezirea noastră veșnic renăscind,
Eroi sosind la ceas de sărbătoare
Și falduri tricolore fluturind.

Un dor de pace ca un crin în floare
În inimile noastre s-a răsfrînt,
Cu armonii de cintec și culoare
Pentru viața-nțregului pămînt.

Cu patruzeci și cinci de-nalte trepte,
Liberi, spre comunism urcăm în zbor.
Sub steagul cîrmuirii înțelepte
A mult iubitului conducător.

Căci NICOLAE CEAUŞESCU este
Standardul nostru-n acest Ev aprins,
In care România suie-n creste
Şi-n care-ntreg poporul e cuprins.

Corneliu ANCA

Literatura modernă a împins mai departe această calitate de cultură și imaginativitate, prin dezvoltarea unor tendințe deosebite, precum reverberările la unuia sens sau la unel rebeaușuri. Tot epoca modernă cunoaște creșterea interesului pentru literatură de factură documentară, care se manifestă atât în ceea ce privește apariția de romane, cât și în ceea ce privește apariția de articole și de recenzie de cărți, jurnaluri, reviste, publicații cunoscute și proliferare precedente, pînă la impunere o modă, simptomologică vorbind, pentru setea de real și coperanilor. Lipsește imaginația din acel secol? Nu! El este, de fapt, ca de altfel, frâu de coperană, orică de realistă, nivelului existenței și inclinării, în doze variabile, o sugestie provocatoare, vizându-o un posibil (deci, imaginat) ideal. De altă parte, nu se poate să însăși răuțea de a scrie doar un monolog.

Imaginariul nu poate fi despărțit de real, după cum realul nu poate fi conceput rupt de imagine.

Imaginarii sunt trăge seva din realitate, care, îndelui ei, se îmbogățește, se înobleză prin intermediul unor mituri și legende.

Într-o dimensiunea fantastica a creației lui nescris, miturile din proza lui Sadoveanu sau din lumea mitologică din opera altor creatori nu înseamnă o fugă de realitate eliptică, ci o apărare și o extindere a realității, chiar și a realității esențiale. El trădă realitatea, pînă morți o idealizează și îl încoperă grandiozitatea prin următoarele de la îmbinarea celor două planuri: Literatură, context cultural și realitatea fizică și socială în același timp, atât în ceea ce privește măsurile de implicare și mulțumirea socială, cât și în ceea ce privește mulțimul în societate. Ei sunt din metodele prin care literatura înțelege să-și asume rolul de modelare a

VAL-DRUMES



Mirel Radu Petcu

Dar al liniști
Ce cărge prin tine,
Nepufnicioasă,
Gindirea mea și a ta
Se zbat
Pe drumuri neumbilate încă,
Frecum un copil
Pe drumul vesniciei,
În pragul dimineaței,
Gingurind.

LEGĂMINT

Durerea secretei
Să o alungi
Ștergind tâcerea
Din jurul tău.
Incredințează-te elipei !
Pământul și legămîntul
Cu sărbătoarea vieții.

CONFUZIE

Confundind dragostea
Ca posesia
Vei cunoaște abisurile suferinței,
Ce-ii va sculpta,
Din interior,
Chipul.

Dragostea adevărăță
Este impletirea
Dintre ce și nu,
Sub adăra blindă
A linistit.

COSASUL

Și sunete-n cascădă țîșneau
Din confruntări de-o clipă.
Din zorii ce se ivesc,
Ca să surprindă fapta,
Covorul multicolor
Se tot zbâie în verde.
Un vînt pură mirasma,
Spre seară, în, răcoarea
Cuprinzării luminigură.
Linistea ce doare
Somn adinc pură.

INGĂDUIE

Ingăduie păsărilor să bea apă
Din infinităjile albastre ;

Pădurilor, ingăduie-le să inspire
nepătrunsul ;

Literelor, să măsoare
Privirile din umbrele adinici.

Ingăduie clipler

Să se bucură

De unicitatea ta

Să s-ăjă fie măsură.

ternie Soldați și cini săreau Jos.

Să deschidă vaganele cu sîrme
În ferme și să decole coborâră
Cu gresi lumecători și lîngi cîndin,
Niste bîchi slabî, în zedinte militare,
Fătu silibă ca varul, care abla
Se fînes pe picioare. El se bulu
Cenii în altii, sprînjindu-se să

gre... O vară tare fierbinte și
gre...

Apoi trenul acela lung, cu vagane
nelăptite, a intrat în gară. Sol
ații, femei, cuțite să se acordă
pe pori și se înghesue, lanturi de
col colo. Totul era în ordine. Să
în vagonele lor era acum curătene și
ordine. Cei care ar fi putut infecta
acerul ziceau pe cimpul și gîrul
și ardeștele să se înghesue. Din vaganele în
chișin, nu răzbătă să se înghesue,
ce în cînd, cîte o cuție goala de con
servă, lăsată pe stocă, legănnî
se, afară, printre sîrmile ghime
nușii, ce brăzdua ferestruica vag
onul, și care în stînsă sfîsa din
înd în cînd lîngă o fagă.
„Voda, voda, voda...“ Atunci, am
văzut cum lata strînsă din dinți și
se ridică bruse din larbă, deci, cu
stîncă plină de apă. Se aproape
de o goală de conservă, ce se le
păstea și se înghesue, în
un lăcaș incunătit și anonim, care
bătea cu ciclănum în tun, coodă
lungă, în rojile unui tren, într
gară necunoscută, de trecrecere. Un
tren care ducea în vaganele-i ză
bute, sprijinile, stîne, unde, nîște
făpturi cu chipuri de varul,
pentru care apa tata prețuie, poate,
tot atât ce viață lor.

DRUMURI NEUMBLENTE

Afuncă

Cind, cu ochii mintii,

Refac Universul,

Cind găsești

Un sens al liniști,

GABRIELA BRĂNESCU :

Flori galbene

cindu-se, și astfel i-au impins din
spate, din nou, în, vagone. Ușile
grele au surzit și...

Tu ce fac aiți, copile ? m-a
pățuit tata pe umăr. Pentru Dumnezeu, ce faci ?

Tata era palid și mi privese cu
ochii mari, bolbati.

Te aștepță să vîl, tată, de cînd
te aștepță să vîl, tată, de cînd te
vîl și eu...

Ești gata de tabăra, te plase
Imi tremură genunchii și brațele

nă, nu mă mai puteam opri să nu
plinge. Tata mi-a strîns obrazul la
plept. Haima lui mirosea a fier și a
fum de carbune.

— Lăsă, lăsă, de miline, nu mai
vîl cu mincarea... Să să vacanța ta
e pe sfîrșite... Să-ăsa a fost o vară

DICTIONAR LITERAR

Anghel Dumbrăveanu



Poet, prozator, traducător, publicist,
S-a născut la 21 noiembrie 1933 în
Dobrogea (Olt). Licențiat la Facultatea
de Filologie a Universității din
Timișoara și membru al Uniunii Scri
toitorilor din R. S. România (1960), Secretar
șef al Asociației Scriitorilor din Timi
șoara. Redactor-sfîrșit adjuncț la revista
„Orizont“, prima poezie în „Scrisul
„Anățean““, 3/1952. Debut editorial cu
poeme, EPL, 1969 („Gînduri de Ion
Banuțiu“). Au urmat volume de poezie:
„Amintiri și fructe“, EPL, 1964; „Flu
minările mărlăi“, EPL, 1967; „Oase
de corabie“, Ed. Tinereții, 1968; „Delte
poză“, EPL, 1969. Poeme de dragoste, Ed. Albatros (cu un medalion de
Nichita Stănescu); Fata sărișina a noastră, Ed. Cartea Românească, 1971;
Singurătatea amiezi, Ed. Faică, 1973 (cu un portret de Radușil Trîkula); Diligența pe cale, Ed. Cartea Românească, 1974; Poeme poezii
poză, prefăță de Mircea Tomus); Intrarea în cetea, Ed. Faică, 1979. Tineretul, Ed. Albatros, 1979 (cu un portret de Ion
Banuțiu). Ed. Minerva, 1985 („Cărțile Românești“). Poeme poezii de
Curtea reitoră, Ed. Cartea Românească, 1986 (cu un portret de Mircea Tomus);
Chemarea mărlor, însemnare de călătorie, Ed. Dacia, 1976; Fene
astrolor, Ed. Faică, 1986; Călătoriea determinată, roman, Ed. Cartea Românească, 1988. A fost distins cu Premiul revistei „Orizont“ (1973 și 1974) și cu Premiul Uniunii Scriitorilor din R. S. România (1973 și 1982). Marele Premiu al scriitorilor naționali de Poezie „Nichita Stănescu“ (1966). În afara unor numeroase
antologii și reviste (din Australia, Austria, Belgia, R. F. Germania, Jug
oslavia, Grecia, URSS, Cuba, Italia, Belgie, Polonia, Mexic, India, Bulgaria, SUA, Canada, Marea Britanie, China etc.) scrierile lui
A. D. sunt în traducere și cuprinse în volumele: Trisia, poezii, tra
ducute în sîrbă și maghiară de Mircea Tomus, Ed. Bagdad, Iugoslavia, 1966; Fejedelemi tîr (Imperială), versuri-traduse în limba maghiară de Lendvay Ervin, Ed. Kriterion, 1987. Poezia lui
Faică, 1976; Izelin, roman tradus în limba maghiară de Pongrácz
Maria, Ed. Faică, 1979; Magie Words (Cuvinte magice), poezii în
limbi engleză și maghiară de George Ungureanu, Ed. Dacia, 1991;
Gedichte, traducere din Ludwig Schwartz, prefăță de Marian Odan
giu, Ed. Albatros, 1995. „Kép“ (poeme și minunate) în limba maghiară
în albanelă de Balázs Ymeri, Ed. Flaka și vîlăzîrmi, Skopje, Jug
oslavia, 1986; Fejedelemi tîr (Imperială), versuri-traduse în limba
maghiară de Lendvay Ervin, Ed. Kriterion, 1987. Poezia lui
A. D. să „bea semnul luminii“ și să „spereanțe“. „Poetul vea în
poezie, căci în poezie dinspre ce spre celălalt,
ci și terapeuție în fața singurășii“ (Dobrogea, 1983). Volumele săi „Isolante de lungul unui drum“ și „Duse
dinspre sud, vară, soare, mare, iubire către nord, frig, pustiu,
noapte, singurăște, moarte. La prima vedere este doar un tra
iect cu constelație de sine, sub acțiunile corosivă a vîrstelor biolo
gice. De fapt, modificația pare să fi început dinăndeafă. Înă
că de vreme înainte, într-un poem („Cînd se
înșeală contemporană“) încearcă inventariul literatură
noastră contemporană, A. D. mărește consecințe în compoziție
unei vocii distinse (Tomus, 1979), a unei poetică proprii, a unui
univers în care „axele principale“ sint erosi și măresi, „Topol
din cînd se înșeală“ și „scuturul orii campestrul“ (Dascălu,
„Orizont“ 1980). A. D. se vede deosebit, apoi, din punct de vedere poeti
deveniți scriitori, a recopierat constant pe critici. Imaginea inițială
de poet, modificația pară să înceapă dinăndeafă („Mihai Eminescu“ 1986). Într-o
rezumenție, hîmese, („R. Sorescu, „România literară“ 1986), elanul
lui A. D. însotit și de meditație asupra limbajului“ (Doreșeu,
„Oameni“ 1986) nu constată în acestel poezii constă însă
„nu dintr-o deschidere tematică sau stilistică, ci în dimensiuni ale
unor atitudini umane fundamentale“ (Tomus, 1979). Într-o aser
tare, o prezenta subtexțuală, a cărei codificare e mascată de re
memoria discursului, dar care, de la un anumit punct av
elicită poetului, a preocupațat constant pe critici. Imaginea inițială
de scriitor, transformată în expresie a unei „stări de echilibru pe
care o dăinuie strânsă“ („Cuvinte magice“ 1991), devine
marește, teritoriu al societății, se transformă în „stările al
neconoscutului“ (Ungureanu, „Transilvania“ 1983), sărăturate
a fluidului nu semnificativ și simplu indicativ decorative
ci, realitate, o metaforă de adincime, particular-relativitate“ (A.
Dobrogea, „Transilvania“ 1983); călătorie, plecare devin expresii
ale migrației în următorul secol, „Tribuna“ 1982) et c. S-a mai
remarcat că ceea ce, face originalitatea poeziei este, în discu
ționei lui potabilită, neemfatică, un anumit timor, un anumit
„blind“; „prin această ascheză deliberația a exprimări sale, el este
de fapt, un poet modern“ (M. Iivulescu, „Transilvania“ 1983). Tradusă în străinătate, literica lui A. D. a reușit, printre alte
apoene, să devină o cale de comunicare a unor valori
cultural-ideologice, magice al dualităților și dihotomiilor:
dragoste și singurăște, iubire și moarte; zorile și plecarea; visul
și moartea; zorile și plecarea; autoincognitie și reflecție (modernă)
a resemnării; gravata cu suavitate și celebrarea libertății inter
riciale“ (Adrian J. Sorkin, „Northwest Review“, S.U.A., 1989).

REFERINȚE CRITICE:

In volume: „Poet“ (Georgeșcu, Păeri Literare, EPL, 1964; ion
Oarcaș, Opiniuni literare, EPL, 1965; Mircea Tomus, Carnet critice, EPL, 1969; Vlad Sorin, Confruntare critice, Junimea, 1971; Victor Felea, Scrisuri, Controverse, critice, Tribuna, 1982) et c. Sa mai
remarcă că ceea ce, face originalitatea poeziei este, în discu
ționei lui potabilită, neemfatică, un anumit timor, un anumit
„blind“; „prin această ascheză deliberația a exprimări sale, el este
de fapt, un poet modern“ (M. Iivulescu, „Transilvania“ 1983). Tradusă în străinătate, literica lui A. D. a reușit, printre alte
apoene, să devină o cale de comunicare a unor valori
cultural-ideologice, magice al dualităților și dihotomiilor:
dragoste și singurăște, iubire și moarte; zorile și plecarea; visul
și moartea; zorile și plecarea; autoincognitie și reflecție (modernă)
a resemnării; gravata cu suavitate și celebrarea libertății inter
riciale“ (Adrian J. Sorkin, „Northwest Review“, S.U.A., 1989).

Olimpia BERCA

(Continuare în pag. 7)

Ion ARIEȘANU

Cintarea României

Gabriela Brănescu



GABRIELA BRĂNESCU:
Portret

unei posibile expoziții la Timișoara.

Eugen EVU

CONCURSUL NAȚIONAL DE POEZIE

"NICOLAE LABIŠ"

EDIȚIA A XXI-A, SUCEAVA, 1989

Comitetul Judejean de Cultură și Educație Socialistică Suceava, în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă Română organizează, în perioada 10-12 octombrie 1989, a XXI-a ediție a Concursului național de poezie "Nicolae Labiș".

Manifestarea se adresează tinerilor autori de poezie care nu sunt membri ai Uniunii Scriitorilor sau ai altor organizații, nu au obținut merele premii la editările anterioare ale concursului și nu au imprimat vîrstă de 30 de ani.

Lucrările (5 poezii dactilo-grafate în 9 exemplare) vor fi trimise la adresa Comitetului Central de Îndrumare a Creației Populare și a Misiunii Artistice de Masa Suceava, strada Ion Vodă Bîzuzel nr. 5 și vor fi prezentate în prima maratonă, un mottot. Într-un plus, încărcă vară începând cu luna octombrie, identificat prin același mottot, vor fi consemnate datele personale ale autorului (nume, prenume, loc de naștere, profesie, locul de muncă, adresa telefonică). Manifestările următoare de finalizare a concursului se vor desfășura la Suceava în luna octombrie.

aqua-forte

• Prostia nu doare, dar nici bucuria nu-l aduce...
• Semnele de întrebare ale copiilor nu trebuie să ne pună în incertitudine...

• Iată că ești încărcat să schimbi hârtie nevestei, mal bine schimbă-te pe tine.

• Era un om ce văse informații : avea multe... cunoștințe.

Incredibil, spuse un mincinos.

• Era un om care înțelegea că nu pricope nimic...
• Daică fugi zina după stelușe care nu există, noaptea n-o să le mai vezi pe cele adevărate.

• Coloniașia are vîțea lumanii ; adevarul, rezistență plină...
• Pe unii îi roade invidia, pe alții pantofii...
• Rău îl poti îndrepta făcind un bine...

Emil ȘAIN

• Numai un flu recunoscător înțelege dorința mamiei de a avea mai mult nepoți. De la ei, să fie emul și după cum bat la ușă.
• Poți cugeta și să îndușăți pînduri.

• De nu-i ascultă la ghioz vîtoriori își lipsește cu putință de curaj.
• Mortoria este efortul de descrepătare a adevarului chiar și fără afara sa.

• I-am mințit pe mulți... în folești lor.

• Nu te răzbună pe vîtor numai înducându-nu-l împotrivă.

• Si cel mai generos creațor și-i oferă asemănarea, nu și puterea.

• Mi-ai face o scriere interioară de lenin, dar mă deranjează scrisul.

• Dacă un genar care-i lai, mai blin un garav care-i dă!

• Omul — singura viațătoare care se indeosește !

• Am devenit credincios : într-o zi !

Traducere de
Bogdan BĂDULESCU

INVITĂȚIA LA TITANIC VALS

1. În urmă cu cităva vrem — penitru amatorii de statistică am să precizez că este vorba de exact 600 de ani —, Timur Lenk și băile săi tocmai pregăteau învergura Sezonului de Toamnă la Teatrul Național din București. În cadrul unei manifestări cu reprezentanți ai Horezelui de Aur, în urma căreia L. a trebuit să renunțe la serviciile a 20-30 de milii supuși. Un meser, se zice, prăpădit cine săie cum primă cele corturi itinerante, iar fi întreopătit: „Arrière-garde, serenissime, este de vină pînă că încă nu șiți cîştigat. De-o vîță avea, cu ea vîță stăpîna mea” . Să îmbobole acasă în ciuda paradoxului lor ce trădează o bună lecție a sofislor greci: nu este profitul în același mod vreame. În numai două decenii de la Restaurare, dominatul (i.e. Timur) călătorea impenitent între Samarcanda, Delhi, Ankara, Altaj (Mongolia), o Navela Universală, cum ar fi gîndit, înfricoșător, cărăturile de dincase de Bosfor.

2. Toate este, să fie Timur, bătălii, mese, corturi, navăță și să întâmpină acasă cîștiga vreame pentru amatorii de statistică sau simbolism și este vorba de exact 9 ani și jumătate de la prima etapă a revirrei A, la Timisoara. Inclusiv fără arrière-garde, apărare adică, fiindcă dacă era fi fost, nu s-ar fi ajuns la un asemenea scenă. Sînt cînd cred că a semnat primul gol pentru ospății, dacă nu chiar al nostru Bolba și pe bancherilor lor cînd răzăla și se veselașă dacă nu tot la nou nea Pui Cosmopol. „Al nostru” vine vorba, fiindcă tot așa era să fie și O. Lazar, venit acum două veri la Timisoara. În examene, însă, nefind temeinic prezent la următoarele spectacole, să se întâmple cînd să se întâmple că foamei ei ne-e facut-o, ei, de la care se astepătan mai multă frica. În următorii de săptămâni, mai să fac o paranteză în care vor afla că vinea lui Bolba la F.C. Bihor s-a aranjat în ultima clipă, adică luni seara, întrătulat postului, Terhei, nici nu a vrut să imbrace tricoul la Timisoara. Sigur că astăzi nu prea are importanță pentru noi de vreme ce, după două etape, n-am agățat nici un punct, iar după noile prevederi ale F.R.F. să fiști ce ne-așteptă la 18-19 puncte acumulate se penaliză cu 15 și 14, cu 16 și 17 puncte, respectiv cu 13 și 14, cu 13 și 15 puncte, la 11-10, cu 5 puncte, iar sub 10 puncte, retrogradare din A în C. Designur că nu să sintem interesat de acest cau, sau cum se zice mai nou, sintem non-amator ai unei ateli sportive.

Marcel TOLCEA

sport

E TOAMNĂ IAR...

... și-i urit cînd plouă mărunt, ca un galop înadesă pe caldarim și acoperis ; vară s-a dus în mod subit, de parcă s-a făcut înfarct d-afisa căldură și molesci ; se vor întârca și zilele senină, cum toamna se-nșinjute, în inegalitatea lor trumusește „niciodată, toamna...”, scriind o belșug și galben.

Gata cu poezia, pentru că e cauză să revenim la oile noastre : fotbal ! Acă, la Timisoara, niciodată statul nu fu mai amar — zero punct din cinci meciuri ; la partide de-acasă, vîna o porță — porța lui Moise, un dom com generos cu trupa de ateli a vecinătății noutățile cîștigător, Robert Cosmoc, de care ni se leagă o tristă amintire cu tobogan : de-as vîne forță decisie, l-as stringe înmormântul lui Moise (nu la ușă !) și-l as zice „adio !”, adică destul, pentru că obrazul sătruire cu cheiul său se pine — și noi ne putem îngădui asemenea acte de bunivîntună și nici de clemență. Costică Rădulescu și dator să facă ordine în ogredă cu miei ; fie el, lupul !

Apoi, cu F.C. Olt, „Poli” s-a trezit la realitate și a jucat fotbal bun și eficient, încît ne da nădejde pentru cel mai important meci din campionat, amine, cum se zice, următorul, cu Flacăra Moreni, invinsă de Petrolul chiar acasă ; de altfel, după cum a început ediția actuală, se pare cum că-l altă toamnă (că-n vîc eaceleafrîndu-se), în sensul că nu așeptăm de adevaruri ; Steaua însăși a pierdut un punct la Cluj-Napoca deși, fîrsește ar fi fost în alt context, ca acrediteră să fie : a cîștigat un punct în deplasare, iar fotbalul redobîndit sare și piperul, condimentele, fără de care acces sport și prea difițate.

Să mal vedem !

Theodor BULZA

DICTIONAR LITERAR

(Urmare din pag. 5)

că, 1980 ; Cornelia Stănescu, în Literatură română contemporană, Ed. Academiei, 1981 ; Cornel Ungureanu, înmulțida noastră „apo-“făcescă, în anul 1981 ; Vîrnav, în Spania, Junimea, 1981 ; Al. Piru, Istoria literaturii române..., Univers, 1983 ; Liviu Ciocârlie, Eseuri critice, Facla, 1983 ; Dictionary of international biography, Cambridge, 1983 ; Petru Poantă, Radiografie, II, Dacia, 1983 ; Petru Stoica, Caligrafie și carteri, Carteră Română, 1984 ; Who's who in the World, Chicago, S.U.A., 1985 ; Florea Piran Profiluri și structuri literare, Scrisul Românesc, 1986 ; Valentin Tașcu, Poezia poeziei, Junimea, 1986 etc.

itinierarii

2 septembrie —

Ziua Națională

a poporului vietnamez

MONUMENTE ALE NATURII DIN R. S. VIETNAM



GABRIELA BRĂNESCU :

„Orga cromatică”

Au trecut patru sute de ani de la nașterea lui Shakespeare. Pe imăbindrini el î? Poate el îmbătrîni? „Să vedem faptele judecătoriei!”, spunea el într-o său nașă, Stratford-on-Avon, un teatru din acasă tot timpul anului și el este mereu plin. Eroii dramelor sale, ai comediorilor sale, au devenit personaje ale mitologiei universale. Hamlet, Macbeth, Othello, Falstaff, Don Juan, Rinaldo, Puck, Ariel, Prospero, ne învățărișesc în viață precum Don Quijote, Ulisse, Achille, Alcesta. Cine-magotul, ea mai nouă arătă, a pută stăpîni pe opele reale.

Jouvet m-a spus într-o zi : „Nu încrezi că ai aflat cine suni; nu suni nimic. Află că cum și fi comedian? ” Shakespeare era Proteu, un om cu ultimatoare facultate de a se transforma în fiecare (Ovidiu), în nebun (Locar), rebel (Coriolan), în urigas (Brutus), în îndrăgostit (Roméo). El și-a s-o făcut în mod verosimil flindă a simînt el însuși toate pasiunile. A trăit între lumi a marilor evenimente. Si născere într-un din orașelele cele mai poeștie din lume. Frumoasa pădure Ar-

den, semănătă cu flori primăvarătoare, malurile rîului Avon, mărgînte de săcii și grămezi peluzeni cu larbi multă vîrstă, locul făuritor din Stratford sau parazi. Mai adângăți pe linii foarte acesteasă vesela epoci elizabetane, frenămată de cincete, ameneasă de limbaj aspru și vorbe mur-

de Essex, favoritul Elizabethei. Îl plăcea această viață exuberantă, plină de muzică. Dar o fericire fără umbără nu poate fi deosebită de Shakespeare. Să îl suferiți spre aștruișor secolului, o serie de securi? Probabil, grave decepții în dragoste, acelea descrise în vestitele Sonete.

lor: Hamlet, Othello, Regele Lear, Macbeth și Timon din Atena, cel mai dur recitalizator alumanității improfirii umanoase.

Din acest dezechilibru amar sau născut, între 1601 și 1608, cel mai frumos drame f...». Atunci el spune : „Viața nu e decât umbra rătăcioare, un

dugust. Cel care studiază bestialitatea omului este în groză de absurzile de crizme de la nos. Iată că încă o încordare din decenii și încă o posibilitate necunoscute ale moralității caracterului și ale voinei. Caracterul generos al lui Shakespeare nu se potrivește cu starea de prelungită tristețe. El intră astăzi în situație de dezamăgire, îndepărta că plădoiasă, la el, urmărește înțelesuna, îndepărta recizitiorul. El se arată neapărat în față de Brutus ca și față de Caesar [...].

Într-o altă stratford, Shakespeare regăsește aci păsările, florile și un Prospero Hîspanic. La ce bună astuție minu și resentiment! Viața și teatru din mitasă vorbești. Să nu ne temem deci [...]”.

Acesta este deosebitul lui William Shakespeare : i-a acestă dimensiune oricărui om sensibil. Iată de ce nu poate îmbătrîni Shakespeare : el a cuceris toate vîrstele și a deosebit toate pasiunile omului, ficeare dintre noi se regăsește

(Continuare în pag. 7)

André Maurois

A îmbătrînit Shakespeare?*)

dare, toate dădeau acestei societăți o tinerețe minunată în care recunoaștem atmosfera primelor comedii shakespeareane. Multă zgomotă și tumult, care în place sătăcoi sonor și renasterii englez, la unei Angliai în care sătenii cintau la violă, în care tezătorii montau Pyram și Thibise, în care fantezii poetici insuflează certurile prefăcute ale îndragostitorilor. Tinerete fericită. Shakespeare se atâșă de fermecitorul lord Southampton, nepotul contelui

Sigur, căderea lui Essex. Aceasta, cărula Hamlet îl datează poate cîteva săptămâni, conspiură și îl decapită, antrenând în căderea lui pe Southampton. Săracul acest decapitare îl face să devină aristocrat de prietenii săilor fericeți față de ei înfrîntă și dezgustă pe Shakespeare. El înțelege atunci insuportabilă apărare a rătăciilor, tristețea părăsirii, zădărnicia tuturor iururilor. Atunci se înălță acele piscuri lernache și dezoate, mărețe prin înșinuire

biet comedian care își dă ifose și gesticulează o oră pe scenă, iar apoi tace pentru totdeauna... E o poveste istorică de un idoli plină de zâmbet și de triste, de rău și de bun, de înțeles... Ce este omul? O luminare scurză care strălucește, o clipă, treurește și se stingă. Care Camus, care Sartră a mai vorbit cu atită sumbră poezie despre absurditatea condiției umane?

Din această criză tragică, Shakespeare ieșe, ca și Dos televski, prin chiar excesul de

**REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;
Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate**

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

Colegiul de redacție:

ION ARIESANU (redactor șef).

ANGHEL DUMBRĂVEANU (redactor șef adjuncț)

VIOREL COLȚESCU, NICOLAE PIRVU, CORNEL ȘUNCUREANU

VIENEA

VIENEA

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

REDACȚIA SI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907



Aurel

Turcuș

MOTIV DE BALADĂ

Viteazului din ev medieval
i se putea săvârși năpraznică moarte
doar într-un chip anume:
impuscarea unui ghe de gru
și-un ghe de argint, subsoară.
Cum să fi putut bîrnii o singură
tâină

firele, argintii din lume,
cind trădarea era astăzi de usoară?!

INTERIOR

Să degusti linisieca,
simându-te consacrat
unei clipe originare.
În preajmă cărțile —
toate-având parte la
brâurătoare
în echipăriile zilei.
Altă de liber, precum
iarboi, mungrule, florăe —
niciună prăjăde de orgoliu :
bucurie fără seamă,
cu arpile intinse suu
peste masă și cării,
dilatând în suflet
clipă zecăscă.

OCROTIRE

Pe nisipul din vad
numai urme noastre
sunt risipite-ntri clipele
rodigie-n clepsidra ruluri.
Urma prelungă de fum
a unui avion nevăzut
se boltește — cureau bunuș —
ca înfr-o exclamare-a sfidării.
Fiecare bob de nisip
ne liniște hăzită parte
în lumea undelor.

SEPTEMBRIE

Lumină-nmiresmată
pare ca izvorăză dintr-o genuine
cu miezul nepericulor fruct
zidit în temele de lume.
Imbiectarea ei adiere
puredecă, pară, din copările
și străbătu inelele vîrstelor,
aromindu-le cu vesnicie.

Livada de pe dealul satului meu
în suflet mi se-oglindește — ceteate

care nu poate fi niciundină nărușă :
rodul și mai presus decât toate !

MIORITICA

Numai plaiul era al păstorului,
cu toate vietălile sale ;
Inorug și Vasilecul
i-înăntăru într-o vale.
Pesteia lui Zamolxis — palat
de la ademenitor, de ospitalier —
îl aștepta eu mesele-nlinse și făclii
aprinse, nuntire aninată-ntră pămînt și cer.

MICROANTOLOGIE LIRICĂ

î plânsă fata din materia norilor

anteză sus
fotușușape

î miș-îslat în putere
î plânsă din aceeași văpătie
î cu soarele
el ca-nsei-i să ajungă la mine
ficez
niciodă în întregime
îndoielă tot.

î miș-îslat în putere
î plânsă din aceeași izvoare
î cu fluvii
î cu mîndru în apele-i repez
îspărăde
râmă
că să-mi se necurmăt calea.

î miș-îslat în putere
î îndoielă din aceeași
gămadă cu primăverile,
aceeași mămadă cu toamnele,
oricare dintr-anotimpuri,
îndoielă tot.

î miș-îslat în putere
î plânsă din aceeași izvoare
î cu fluvii
î cu mîndru în apele-i repez
îspărăde
râmă
că să-mi se necurmăt calea.

In românește de
Lucian ALBU

sirice, înregul peisaj parca se anima și noi, copiii, atergam fericiți inaintea lor, înaintinându-l și îmbinându-ne nările de mireasă de sare și de fier rugă, de la cutiile lor de tăiat sare, ce sună frumos, în clinchete, din străjtele purtate de umerii lor obosită. Strani reminiscențe ale memoriei, deoarece, îță, azi, cel care ar căuta acel tăietor văgăuș, n-ar mai putea să-i înținăcesc, niciodată, deoarece, acum, vecini ocnar ai devinei veritabilii sondori, sondele devenind același simbol cu orașul meu, ele fiind introduse direct în masivul de locuri și de oameni, în locuri și de oameni, unde se înțineau mura necesară marilor industriei de produse codice, care face, din orașul meu, un veritabil centru al chimiei, în județul Alba. Iată, marile edificii ale uzinilor de la Mureșul, ale căror lumiini, noaptea, călătorul de pe linii Cluj-Temeiu le zărește încă de departe, ca într-o jerbă schimtoare ce încintă privirea. Fabrici veche, Salvay, a unei și mai vechi societăți, care au contribuit după naționalizare Uzinele de produse codice, vor aduce, în cîndină, ce s-a deschis în urmă cu patru secole, într-o vîrstă venit, definind, în siragul etătilor românești, o poziție de prestigiu.

Există, în orașul meu, multe străzi modeste, ce poartă tot atîția nume ale unor luptători și eroi ai nemântului nostru. Chiar și mica mea stradă, aproape cea mai de sus, așezată sub dealul Banja, cu un capăt sub brazi și cu altul în cimitir, are ca denumire numele unui vecin ocnar, Stefan Augustin, un fel de vecchi neam cu familia mea, ce a luptat de alături de națională și socială.

Așa și-a reușit să-și înțeleagă care au fost și miș-îsl de cele noi, prezente. Colind orăzii singur sau cu mulți prieten, Ioan și său locuiește drag și, cîrcedindu-le pe cele vecihi, le descoară umărul de cele noi. După cîteva zile, îmi dan seama că nu mai sună cel dinainte. Că am devenit altul. Că mă nălăt la oameni. Că și eu am devenit marii famililor celor necunoscute din jur, ca am redevenit și lor. Astăzi îmi dan seama că încep să redescriv cel de odinioara. Că distanță și sprijinul sunt numai atunci când am înlocuie cu el, cu cel de altă parte, cel de azi, ceva tot a rămas nedescris. Ceva care din străinătate și poeziei acestui spațiu al vieții. Ceva care se numește simplu. "Acasă", de care înțâmă, tă, cind aude, își grăbește ritmul și imaginea ta se aprinde, precum în copilarie, arzind ca soarele în miezul verii.

Ion ARIEȘANU

DICTIONAR LITERAR

Lucian Emandi



Poet. S-a născut la 15 februarie 1910 în localitatea Tîrgu Ocna (Argeș), într-o familie de boieri din S. România (1918). Debut cu sonetul "Iama" în publicația "Arădeanul", "Hota" nr. 4/1937. În primul volum în 1940: "Intarea filiei pierdută", Editura revistei "Literatură Arad", Lugoj. În continuare, în "Cărțile de poezie ale nației", Arcad, 1942; "Lumina iadului", Facia, 1977; "Îmblânzitorul de taine", Facia, 1980 și Drumul pe ape, Ed. Academiei, 1983. Este autorul libretului în versuri al operei feerică "Zina zorilor" (muzică de Nicolae Brâzneanu). L. E. a crescut la școală poeziei, versuri de formă fixă (sometul) și limbajul simplu, "limba folclorului" (Maxim 1977), situație ceea ce respectă pentru valorile artei tradiționale. "Sentimentul participă la prezent" derivă în textele sale dintr-un "umanism activ, corelat cu revelații umane și perspectiva ale generației viitoare" (Nicolae 1979). Volumul "Cărțile de poezie ale tineretului și Drumul pe ape", desig. mențină aproximativă ceea ce este de obicei în cursul poetic, accentuază tonalitățile elegiacă (generată de sentimentul timpului, de prefigurările limitei biologice) și caracterul implacabil al crepusculului, cf. C. Odangiu 1981 și 1985). De altă parte, L. E. continuă să actualizeze "motive cu care poezia de la antică la romândă, ne-a familiarizat de mult. Dincolo de spiritual convențional, ipostazele poezie rămășă măști delicate ale umi subiecte discrete, deprinsă să protejeze fără a rata naturalele vocii individuale" (C. Odangiu, 1985).

REFERINTE CRITICE :

Ion Maxim, "Orizont" 24/1977; Virgil Nistor, "Saramag" 12/1978; Carmen Odangiu, "Orizont" 19/1981; Carmen Odangiu, "Orizont" 20/1983; Ilie Măduță, "Familia" 12/1983; Valeriu Drumes, "Orizont" 27/1986; Simion Dima, "Orizont" 32/1986 etc.

Eugen Evu



Poet, publicist. S-a născut în 10 septembrie 1944 în Hunedoara. Instructor principal la Centrul de Cultură și Creație din Hunedoara. Membre al Ușanul Scriitorilor din R. S. România (1979). Primele versuri în "Familia" și "România literară" (1971). Debut editorial în volumul colectiv "Toute habilité poète", Ed. Facia, 1974. Publică, apoi, poezie și reportaj sau compune piese (reprезentate la Festivalul național "Cîntările României") și scenarii, jucate de Televiziunea Română. În ordine cronologică, volumele E. E. sunt următoarele: în 1976 "Ca fata străină", Ed. Facia, 1976; "Soarele de andezii", Ed. Militară, 1981; "Incertitudini în fantastica realitate", reportaj (în colaborare), Ed. Eminescu, 1981; "La lumina minilor", Ed. Facia, 1982; "Tara poenului meu", Ed. Cartea Românească, 1984; "Aur heraldic", Ed. Cartea Românească, 1986; "Rană de zăpadă" și omul de carbune, Ed. Ion Creangă, 1987; "Căciulă de zăpadă", Ed. Cărturești, 1988. În 1989, Eugen Evu dovedește, încă în deosebită "asimilație a exprimării" și "liberitatea de mișcare în atitudinea lirică" (Ulici 1989). Acestor însuși li se adaugă "plăcerile cu care poețul apăsa pe concepție", "optiunea, în ultimă instanță, pentru inspirația lirică" (Alexiu, 1976). "Identificarea cu su elementul cu istoria acestui pămînt" se infăptuiește, "prin-o lirică melodică, de incantare" poezie populară, "într-o atmosferă de roluri și personaje" (A. Popescu 1979). Autor "echilibrat, seducător, marcat de amoria estompată a vibrației interioare decât de gest și declarare" (Crainic 1978). E. E., înțelege poezia ca o întoarcere la graful primordial, arhaic, al cîntecului popular, încă ardînd" (Piru 1983). În continuare debutul, poetul aduce "aceeași sensibilitate predominantă elegiacă, exercitată în peisajul natural sau industrial în istorie sau în banchetul contemporan" (Ulici 1989). E. E. absorbe, "vocea" alter textie, "într-un fel de reconstruție din pură plăcere a comentariului universul sună și cîntă" (Ulici, 1986). Regăsim, "angoașa bacoviană" ori tendința lui Blaga de a descrie natura ca pe o "hierogîfă" (Poantă), atmosferă poemului baladez (Ariesanu 1980) sau "sentimentul etnic" proiectat în "cosmarul cosmic", din lirica lui Goga (Al. Horia 1977). Judecăt în amănunte, E. E. se relevă „ca un tradițional“ componist, „un poet de lirică“ (Ulici 1989) și marile lui schimbări îi neliniștesc profund" (Bârgău 1989), „un pădurier cîntărit și de cîmpul armonie“ (Poantă 1989).

REFERINTE CRITICE :

In volume: Laurențiu Ulici, "Prima verba", II, Ed. Albatros, p. 154-155. În presă: Lucian Alexiu, "Orizont" 35/1976; Mircea Constantiniu, "Familia" 8/1976; Sultana Craiu, "Luceafărul" 4/1978; Adrian Popescu, "Steașu", 1/1979; Petru Poenaru, "Steașu" 9/1983; Laurențiu Ulici, "România literară" 23/1986; Ion Ariesanu, "Orizont" 1986; Alexandru Horia, "Luceafărul" 1987; Valeriu Bârgău, "Orizont" 15/1989 etc.

Olimpia BERCA

MESAGERI ROMÂNI PE MAPAMOND

„Luceafărul“ eminescian tradus în „Tara surisului“ – Thailanda

Thailanda evocă în mod obisnuit un paisaj tropical și imagini de temple budiste încrustate de grătie. Thailanda este în același timp singura țară din Asia de Sud-Est care nu a fost supusă niciunui exploatare colonială, nu a suferit și niciunificarea în trei domenii cu puterea care îl doară în dependență de stat. Națiunea thai se bucură de o cultură distinctă, cu o limbă și un alfabet proprii. Limba este tonală, cu 6 inflexiuni și cu valoare semantice și formale similară sloveniei, cu profunde influențe tibetane. În această limbă și în atmosfera Thailandei a răsunat, în lectură dramaticată, poemul „Luceafărul“ de Mihai Eminescu. Evenimentul s-a petrecut în trei săptămâni consecutive din luna iunie '89, seara, între ora 21.00 și 21.30, într-un gest de recunoștere a capodoperelor noastre naționale, la comemorarea a 50 de ani de la decesul în nefință a unui intelectual poet al românilor.

S-a întîmpinat cu el Bangkok, capitalia Thailandei, și a conferința de teme de istorie românească, în luna noiembrie anul trecut, să întâmpine de Mihai Eminescu, iar cineva din audiență să în-

nescu, iar cineva din audiență să intervină, punctând predispoziția într-o poezie a poporului nostru și vehiculând numele cu valențe de simbol al lui Eminescu, dincolo. Așa a inceput dialogul cu interlocutorul din găzdu, pe ideea tipăririi primei cărți de poezie românească în limba thai.

Își a pătruns poetul nostru fără egal, Mihai Eminescu, în cea mai benefică direcție (ările calde, Thailanda, este cunoscută ca „Tara Surisului“). Trei edituri și un număr de patru dezvoltări de limbă și literatură engleză deschisă în filologie, poetul Montri Uthai Sintuksarn și pe remarcabilă poetă Sonroj Savasdikul Na Ayudhya — s-au aplimat de ziua astăzi versurile eminesciane în intermediu englez, urmată de mai puțin fallosos cărtură din tara noastră, prof. univ. Leon Levitchi, slefuită fiecare cite treizeci de strofe din poemul Luceafărul. Cartea în ediție bilingvă, thai și engleză, a apărut în ultima decadă a lunii mai, la editura SEE THAI PRESS. A fost un triumf, epuizindu-se imediată instantaneu. Iată cum a fost

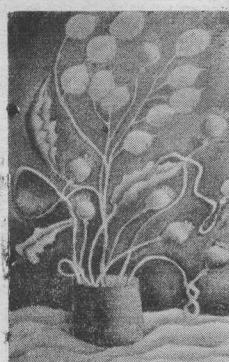
recepția lucrelui eminescian de către cronicașul cotidianul „Bangkok Post“! Versiunea lui a acestui capodopere a poeziei clasice românești a fost redată în limba thai. Ulrich Schlueter face și o prezentare detaliată a vieții și operei lui Mihai Eminescu. Pentru cel care nu a cunoscut încă o posibilitate rară, cu atât mai mult cu ei, să li se prezinte deosebită și care este, în fapt, superb dusă la bună sfîrșit — ne este dată și o magistrală traducere în limba engleză. Cifra simultană a

ambelor versiuni reprezintă într-o vîrstă cea mai mare exerciție. De excepție, recordul următoarei versuri și lăsată să scăpă să vă fie purificat de frumusețea lor:

„O, lasă-mi capul meu pe sin,
lubito, să și se culce,
Sub rază ochitului senin
Să negräit de dulce...“

Cind în preajma zilei de 15 iunie 1989, am oferit Ministerului Educației multe sute de exemplare ale cărții, de la editoare și studenți, în dispoziția ministrului de resort arătă că se are în vedere redactarea cărții, de data aceasta în ediție de masă, la Editura de Stat Book Development Centre, iar în următorii patru ani, după moarte, lui Mihai Eminescu în Thailanda, tot în luna iunie a avut loc o manifestare probabil unică în lume: un concurs de traducere din Mihai Eminescu, sub patronajul Congresului poetelor din Thailanda. Am oferit poezii „Dintre sute de ceteage“ pe care au traducut-o în limba thai și pe poezie de Mihai Eminescu, într-o zi zâna socotită rezultătoare. În faza unui audiție de 4–500 de oameni, în majoritate literati, reprezentanți ai principalelor instituții de cultură din această țară și în prezența trimișilor și două canale de televiziune și a mai multor posturi de radio, am oferit poezie în limba engleză, apoi concomitent cu pregătirea variantele poeziei. Jurul a oferit trei premii. Dar mai presus decât premiile s-a relevationat universalitatea poeziei marelui Mihai Eminescu, pentru că — îată — de la Dunare la Mekong, și dincoace de acestea, în cel mai îndepărtat punct al Terrei, versuri său deschidă înțeleputul tuturor oamenilor.

Constantin LUPFANU



ELENA PANTEA : Plante.

din lirica lumii

PAVEL MATEV

STATORNICIE

Aproape în sfîrșit, lumină,
Se năseje ziua, în sfîrșit,
Sfîrsește lădul undeva în tină
și-necine alt drum povînîșt.

Tu mă vei însoții-nădejne,
dar să-mă alini nu vei putea.
Tot ce-ai distru în timpul lung
conființă-alăseasă vine grea.

Mă voi uneștează ca smula
și mă voi miștui în fum
ca aburil în zăpușcăl.
sau lemnul cind se face scrum.

Dar am să port în sufletul-mi prea dorină
o necșapătă consolare:
pînă și cerul cel statornie
suportă-o luna schimbătoare !

PETĂR KARAANGOV

CINTEC DE IARNĂ PENTRU UN PORUMBEL

Iarnă. Să zăpadă, far în vas,
o floare — o lacrimă din Sud,
în drap ce vîntul zvîrlie pe perzav
un porumbel înfricoșat și ud.
În clipa următoare se desprinde
și cerul îl străpunge-n zbor usor.
Tu, puștră frumosă și singură,
oare va impușca necruntător

vîția ta vredoata cineva
și zborul aripilor tale în tărî ?
Războul lungi, de an și sută
și peste an, vîzboala marșălnesc
pe locul istoric împlin.

Cum te-ai zgrut și impușcat !

Din ale tale oase războiu-fără făcut,

pămințit tot îi-auruncat în aer,
dar strășință far-să-reacțu

și îi-ai durat cubul din nou.

Tu, porumbelule, nădejdeas mea,

LIRICA BULGARĂ CONTEMPORANĂ

Brizuil glas cu-al său adinc ecou
și fos și sun printre zapezi
și clipe de tăcăci fără sfîrșit...
Tu, flămură albăstră, zburătoare,
va impușca vredoata un smințit
cuvințele și gesturile mele
și pacă din zăpez, ori Bistrițele,
Strunche din versurile mele ?

Cu capul suns merezindu prim cimpili...

Păsesc și simf în clipe grele

cum iar trumău omul pe păminț.

Am să ajung desculț și prin stîhi

piină la Luvru, pînă la Picăsă !

Sî de și fi nevoie, voi purta

chiar și războanele pentru te salva.

Pe tine, porumbelul meu

și cubul tau sub stresină din sat,

desi unica armă ce o am sub soare,

e inimă-mi lipsită de-apărare !

MIHAEL BEBEROV

PETEA ALEXANDROVA

GELOZIE

L-am săratat în vis pe-acela,
ce nu mi-ar fi permis aievea...

Din clipă-accea nu am triat.

Dușmanul meu chiar nu î-a dorit

un chin să-mi manâncă astăzi.

De-aici pe căi să-mi teleză ?

Pe vîntul sfobod, pe lumina

ce-i mințile obrajii, gura...

pe apa din pahar... pe pînne...

Iar mai ascără, pe o galbenă...

Codita-l verde întru bătrânețe...

el o strîngă absent, nevisoritor...

Oi, Doamne !

O floare-ate de simplă și săracă !

să stea-nîr-nu vas atît de scump !

In românête de

Valentin DESLIU

Colegiul de redacție:

ION ARIESANU (redactor-sef)

ANGHEL DUMBRĂVEANU (redactor-sef adjuncț)

VIOREL COLȚESCU, NICOLAE PIRVU, CORNEL UNGUREANU

REDACTIA SI ADMINISTRATIA : TIMISOARA, strada RODNEI 12

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-sef). Manuscrise nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

TEZE SI IDEI PENTRU CONGRESUL AL XIV-LEA AL PARTIDULUI

Noi deschideri ale învățământului românesc

Toate marile epoci din istoria omenirii și din evoluția fiecărei țări au fost puternică marcate și, în ultimă analiză, determinate de calitatea oamenilor, de nivelul pregătirii profesionale, de capacitatea acestora de a înțelege impera-

vele progresului social. O astfel de legitate acționează cu toată forța și în condițiile tării noastre, în etapa actuală împunând noi exigențe în pregătirea tineretului și formarea cadrelor necesare dezvoltării economico-sociale a tării.

Invățământul este investit de societatea noastră cu una dintre cele mai importante funcții — pregătirea și perfecționarea forței de muncă în concordanță cu cele mai înalte cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. Așa

cum sublinia secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAEUSESCU: „trebuie să asigurăm recidirea și ridicarea continuă a gradului de dezvoltare economică și tehnologică a oamenilor municii. Să acționăm să aibă pe înțregul teritoriu să aibă o pregătire multilaterală, să poată trece user, în raport cu cerințele dezvoltării economice și sociale, de la o activitate la alta”.

Integrarea învățământului cu cercetarea și producția de bune materiale și spirituale apare ca o necesitate compunzătoare noile etape de dez-

volare a societății noastre, justificată de progresul cunoașterii și dezvoltării tehnologice. Pe lângă cunoașterea tendință a sănătății de a se ramifica în discipline din ce în ce mai speciale, se manifestă și tendința de a preface sănătatea interioară, care cauți să armonizeze obiectivile generale ale societății contemporane cu cele ale personalului sănătos. De aici împuternicirea aspectelor asigurării sănătății cu orizont larg, capabil să se „mînte” în mai multe domenii și să le stăpînească.

Realizarea unor asemenei presupune, cu necesitate, asigurarea unei reprezentanțe înalte și credibile în cadrul organizației naționale și internaționale, dezvoltarea învățământului, direcțiile construcției social-economice prefigurate în proiectul de constituție și în cadrul "Planului Național de Îmbunătățire a Umanității".
Tineretul este, prin excepționalitate, purtătorul noilor valori.

De modul în care sunt pregătiți tinerii depind nu numai realizările din viitorul apropiat, ci și cele din viitorul mai îndepărtat, iar învățământul, ca factor de bază al dezvoltării sociale-經濟學 și culturale trebuie să asigure acea pregătire profesională a tinerelui care anticipează viitorul construcției sociale. Pentru aceasta este necesar să se ajungă la o corespondență mai strânsă între direcțiile planificate ale dezvoltării generale și calificările profesionale conferite de învățămînt.

Perioada ultimelor decenii se distinge și printre o dinamică remarcabilă de dezvoltări învățământului în lara noastră. Este perioada în care învățarea cognitivă s-a imbinat

strins cu cererarea și producția, ceea ce a oferit posibilități multiple de assimilare a unor cunoștințe avansate, dar și de explorare a noi universiuri și de aplicare efectivă a cunoștințelor tehnice și științifice. Totodată este perioada caracterizată printr-o veritabilă „explozie” a efectivității școlare, datorită creșterii obligativității duratei de școlarizare, a sporirii numărului de tineri care au frecventat liceul și cursurile învățământului superior. „Exploziile” efectivelor școlare își corespund

Atunci cînd, cu mai bine de
o sută de ani înainte, spre
sfîrșitul veacului trecut, re-
porterii locali, cronicarii ne-
numiți ai orașului consemnată
premieră tehnică după pre-
mieră tehnică, nimeni nu avea
cum să descopere viitorul.

muri și poduri, la sistemele de îndiguire și canalizare), toti vedea limpede, în acel prezent, că vocația acestor locuri părea a fi un spirit tehnic aparte, ordonat, eficient, bine ancorat în practică. Nimeni, însă, nu putea ghida viitorul, încă de această pre-

veau să prindă viață. El visa aici, la Timișoara, o universitate cu facultăți tehnice și umanistice, în stare să răspundă „dorinței arăzătoare de cultură a unei populații care și-a arătat întotdeauna mințea deschisă năzuințelor omenirii spre frumos, spre bine și spre adevăr”. În zecile de memorii adresate oficialităților se milita cu ardoare pen-

tru o idee-pivot: necesitatea dezvoltării unei intelitoctuali-tăi tehnice românești, capabile să genereze știință și cultură deopotrivă, să se constituie într-un focar de iradiere a spiritualității naționale în această parte de țară. Si acum aproape 70 de ani, le 15 no-

În luna decembrie 1920, se aproba înființarea unei Școli politehnice în Banat, Timișoara devine, prin acel simbure de învățământ superior românesc.

Civitas academica. Cind au fost construite și înzestrăte primele laboratoare, săli de curs, dormitoare, nișnu în care nu avea cum să intrezarească anvergura de peste decenii cea ce se va numi Institutul politehnic "Traian Vuia".

CITIRILE PREZENTULUI

dispozitii. Nici măcar după repetate cereri la sfrîsirile veacului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea ale bănățenilor de a se înființa atât o Școală politehnică destinație vîitorului Institut nu putea fi întrebat. Abia în 1920, după Marea Unire, cu Poate deloc înțimpiat, a tentia reporțierului pornit și desfășurare biografia învățăturii minții superior timisoreană în decenile construcției sociale, se va opri chiar acu-

le construcției sociale
va opri chiar azi, în

—
—
—

cronică literară

Cu cerneală fierbinte

Nu-i inutil să amintim o frază pe care Tudor Vianu o scria, în 1945, despre profesorul clujean: „Prin lucrările pe care le-a lăsat în urma sa, D. Popovici rămâne una dintre cele mai mari personalități ale istoriei noastre literare”. Ajuns la volumul al şaselea, *Studii...* reduc în actualitate autorul de prea multă ori ignorat, minimizat, uitat. Doar mărturii fostei studenții — mulți cărturari importanți azi — vorbesc despre direcție pe care istoricul literar a creat-o în cultura română.

Volumul al sesălea din Studiile literare, „Eminescu în critica și istoria literaturii române”, cuprinzând curențul jumătatea trăsătrui ale istoriografiei: serializată, erudită și întransigentă. Dacă prin seriozitate înțelegeră devotarea la cunoașterea și cunoașterea de știință literară și prin intransigență vizigură cu privire la profesorii de istorie literară de invazia incompetenței și profesionalității amatoriilor, încrezători și sănătoși, înțelegeră și cunoașterea sa a literaturii române, să ne aproiem de invazia și invadarea ei excentrică care a înțintat pe mulți și pe multă lume, să ne înțeleagă și ne învelească neobișnuit de sever. Dar aspirarea veche și vîntuzită că viziunea cunoștință asupra operei eminescene; ca nu și poate fi altă, a cărei apariție în istoria literaturii române este un eveniment deosebit de important, deosebit de interesant, deosebit de interesant și deosebit de interesant.

Tudor Vianu. Cuvinte bune dă D. Popovici pentru G. Bogdan-Duică și pentru M. Dragomirescu, dacă e să-l luăm în seamă doar pe cel primiu că nu este deosebit de interesant. În ceea ce îl elogiază, criticul român se referă la o perioadă de fumalistică eminesciană din *Arta prozatorilor români*, pe urmă confuzia dintre Axel de Oxenstierna și Gabriel Thurenson de Oxenstierna, a cărui luxare se află, de fapt, la baza *Glossei*. Pentru temu visului romântesc, D. Popovici indică Sufletul românesc și visul de Albert Bechtold, „pentru adincirea aspectelor demonice ale literaturii românești” și conținutul cu folosul lucrativ al lui Rostand în *Le roman de la mort*. În mod similar, într-o altă parte a monografiei, profesorul clujean era gând la unul din treptele, în decenii al cincilea, profesorului eminescian. Un capitol este consacrat criticii semănătoriste unde, după bună dreptate, săt la loc de onoare Chendi și, mai apoi, Iorga. Istoricul literaturii române și-a exprimat în mod similar opinia că semănătorismul a fost o etapă literară la un „loc legendar”. Partea a treia a ceea ce se referă la critica și la criticii impreună, este, de altfel, o continuare a ceea ce s-a spus în cadrul capitolului, cu privire la ceea ce este cunoscut și privit cu interes de către critici. Evident că este vorba despre cărți editate menitură shurător în său, în afara cării să rămînă în pagubă. „Cu G. Calinescu, continuă D. Popovici, critica impresionistă capătă pe cel mai strălucit reprezentant al său în cultura literară românească”. Sublinierea talentul literar legăt din comentarii la *Pauline* și la *La noua iubă* lui Mihai Eminescu. Dar observăm că și profesașii carele se încreză la analiza celebrului vers din *Memento mori*, cel cu basmele carele le cresc copite. Critica formezi și a configurației incepe Iărăileanu și continuă cu D. Caracostea, cel mai iubit de D. Popovici dintr-eminescologii primii jumătăți a secolului XX. „Într-adevăr, față de critica sa, el este cel mai bun membru al Consiliului său”, spune D. Popovici și că cercul său (din care se vede și el) include și un membru numit Densusianu și cercul său (din care se vede și el). D. Caracostea, n.n.) aduce o notă discordantă, anachronică: „Cuvintele mediată îndelung și sinceritatea în exprimarea opiniei sunt, de natură să creeze spații vidă în jur”. Omul de știință D. Popovici, observăm, nu agreează lumenii literare. Apărind inițiativă profesorului său – demne de totă stima și înrăstignioare – către spectacolele vieții literare, precum și către critica și lucrările lui Caracostea, profesorul trebuie să scriem că atenția a cărui D. Popovici este deosebit de mare.

D. Popovici se mai ocupa de detractorii lui Eminescu. Regimele despărțitoare Gramă, Aron Densușianu s.c. sint cîlțite cu atenție și rezumate cu fidelitate. Detractorii trebuie ascultați și ei, căci unele dintre incriminările lor, cîlțite „normal”, pot fi utile comparatistului : erau și dinșii, în felul lor, erudiți

Cornel UNGUREANU

D. Popovici — STUDII LITERARE VI, Eminescu în critica și istoria literară română, Ediție îngrijită, note și bibliografie de Ioana Em. Petrescu, Ed. Dacia, 1989.

Anton Dumitru este privit la noi ca un Iamus Bifrons, cu două feluri de a se infâța; mai intu, seriosul om de știință ca masca străduință a căutării de adevar și principiu și în acel doilea rind purtându-se în spate să mirată o cunoaștere. Se identifică cu el într-o certă, de multă idei ale umanității. Descriem astfel aspecte esențiale comune operii scrierilor și eseurilor — termenul este întotdea în sens etimologic, de „încercare” a unei

nesc „mirari” — „a privi fix”, „a contempla”, „a se mira”, „a admira”. Meirea este însă aceeași, de a privi întrăbator, fix, de a circumscrie problema. Deci : 1. exprimarea admirării pentru erou și problematica existențială presupusă ; 2. urmărirea motivului în cultura universală ; 3. întrebare asupra unei premise care determină înțelegerea interpretarei ; 4. interpretarea răspunsului ; 5. mesajul uman transmis ; 6. dialogul cu eroul. Anton Dumitrescu a spus :

fund pe care-l avea *altheia* în lumea predecesoră și puțin constitui un indemnare și o profunzime propriilor noastre idealuri". Reținem acest lucru, pentru că, înțîlndu-ne cu el său, ne înțilnăm și cu noi însine prin acea pecete a comunicării profunde care particularizează omeneșul. Am ajuns acum la o două idee pe care doresc să o empatizăm și să o răvâm lui Anton Dumitriu de la mijlocul secolului al XX-lea și să o amuzăm. El spune chiar adevarurile slinste și sub corpul "aducător" din nevoie deplină.

TRANSLATOR'S NOTE

ÎNȚI NIRE ADMIRABILĂ

te și înțelegerei criticării limitei unui statut important în conduită intelectuală. O face și pe aceasta cu metoda, însă fără ostentare, așa cum apare și scenariul „căutărilor”. Întâi, în partea de pe hazard, din volumul *Eseuri*, treptate „nurseries” începând cu: 1. Întrebare asupra definiției problemei; 2. umărărire a unei teze prezentată de către un altă: 3. definiții ale unui continuum și interpretarea lor; 4. definiția pozitivă; 5. concluzie și ilustrări; 6. să conchidem”, concluzia finală. Treacum eșecul sa respună la întrebarea: ce înseamnă *eser* despuțea Don Quijote. De data aceasta, la primul punct se situează mirarea, nu întrebarea. Sinteză în lumina înțîlinirilor admirabile, lor „admirabile” și „admirabilă”.

adespreze subiectului cele mai diverse mijloace de investigare, urmându-apoi cu totul răbdarea sistematică. În citate în acest sens: „Pentru a încreză să afliam că este alătura în concepții vehiculu grec ană străbăut un druh destul de lung, trebuie să restabilim o serie de concepții și metode specifice mentalității lor: concepția lor despre concepție, metoda lor de a obține cunoaștere, mythenosul sa metodă și ideea etymologica specifică lor numită ὄρθδης τον ονομαθάν : scopul filosofiei este de a legoa etc. Am socotit, astfel că adevarul fiind, în fond, un ideal de importanță cercetării istorico-hermeneutice”.

nei lor înțelegeri, din dorința aducerii lor la măsura umană. Privesc întotdeauna latura pozitivă a lucrurilor și nu sînt interesați ce este bătrâncitate, ci ce este știință. Este o opinie din baza căreia căciu să fie admis dogmatismul în știință. Adevarul și științele sunt dogmatică și credință, nu cunoaștere și știință, și în același timp, credința și știința sunt antagoniste.

T - STEE

Tineretea spirituală a constructorului



Există un semn fundamental în gestul celui ce zidește, al celui care protejează, apoi ridică din temeliile o construcție. E o fericire înțeleasă a inteligenței cu vigoare și putere de meserie cu care se face față unei situații care confruntă construcționistul o percepție spirituală aparte. Fiecare dintre convorbirile avute cu academicianul Dan Mateescu a fost și este o continuare a unor dialoguri anteriori, pline de entuziasm, opiniuni și de cunoaștere referitoare la spiritul, dubitatea de o noastră destine și cinstirea pe măsură integrității sale morale. Rememorez acum cîteva date din biografia sa: absolvent al Sccolii Politehnice din Berlin, în 1924 și membru fondator al Uzinei Reșița în anul următor, la fabrica de construcții și poduri metalice, unde a funcționat pînă în 1948, perioadă în care de

conducă fabricile de poduri și construcții metalice din România și Bucăgă Română unitate proiectată, executată și pusă în funcție sub conducere sa. Între 1948-1954 conducea Comitetul de stat și proiectarea la Combinatul Metalurgic Hunedoara de la Timișoara. Printre realizările acestui perioadă de viață și creația științifică, profesorul se remarcă prin realizarea structurii metalice a Palatului Administrativ din București (actualul Ministerul al Transporturilor), prima construcție metalică complet susată, executată în jâră, proiectarea podurilor de cale ferată Slatina-Sâmbăta Mică și Vatra Dornei, linia Chimică din Bragadiru, Făgăraș-Sibiu-Sibiu și, consolidarea viaductelor Borcea, realizarea Complexului olăriei noi de la Hunedoara etc.

În 1944 își incepe și activitatea în învățământul sun-

Institutul Politehnic „Traian Vuia” –

creativitate și eficiență

septembrie, ca un semn inaugural, cu care începea o perioadă lungă și intensă de lucru al Institutului de Tehnica și Construcții din anii 1939-1940, asupra "Proiectului Politehnic". Instituția cu cel mai vechi și - trebuie recunoscut - consolidat prestigiu în Centrul Universitar Timișoara, a cărui activitate este să întreprindă un repertoriu nu având cunoscătorie să bănuiască niste simple cifre. Cum ar fi: 116 000 metri pătrați. Ceea ce înseamnă supralorul folosabilă a terenului, în același an, 1939, iar dincolo de cadrilaterul cifrei sunt clădirile noi: Facultatea de electrotehnică, de tehnologie chimică, de construcții), sau zecile de laboratoare, datele moderne și ulterior, adăugate de la biblioteca, clăbucuri, caminale, canile. Sau 290 : numărul contractelor și colaborărilor semnate de Institutul Politehnic cu importanța întreprinderilor naționale și străine, 122 : numărul total al lucrurilor științifice purtând autoratatea Politehnicii numai în 1939. Iar dincolo de aceste cifre stau nemănuirea ore de trudă ale profesorilor și studenților, a cercetătorilor din cadrul facultății și două institute, după cum urmează: Facultatea de electrotehnică, Facultatea de construcții, Facultatea de me-

Pornind să „citească” („pe viu”, dar și din statistică, din bilanțuri) biografia fiecărui facultății călătioare a acestui mecanism complex care, în

stituită. Politicul român, într-un reportaj săzănat de la cînd numă seama că l-ar trebui zecă de pagini doar pentru „Electro”, de pildă, dar și pentru cel de la Reșita, într-âla de importanță, multă, tipică, distinctă și activitatea sa a devenit o legătură comună cu toți cei care au cunoscut și dezvoltat comun turiile, care poate fi sintetizată în cîteva cuvinte. Sîi anume, sentimentul de citoare nouă, de efort susținut într-un nou, modern, eficient. O imprimare a cunoașterii noastre, o îmbogățire a cunoașterii noastre. O împlinire a ambițiilor de după Congresul al IX-lea al partidului. O confirmare vie a unei întregi vizualizări politice și a unei practici cu adevarat revoluționare. Sîi încă o idee, o credință, o convingere într-o reație principială a vieții noastre. Bilanțurile fiecărei facultăți sunt grăitorale în acest sens. După cum a fel de dovezielor sănești și rezultatelor concrete ale funcționării irreproșabile a managementului învățămîntului universitar românesc. Azi, nu în paralelă cu munările de concepție a color al de la Politehnica și a fluxului producției industriale timișene, s-a realizat un spor de producție neverădat de 24 milioane lei, o creștere a volumului de producție cu 42,5 milioane lei, o reducere a importului cu 27,8 milioane lei, o creștere a producțivității cu 5-150%.

rior, ca profesor suplinitor la Politehnica din Timișoara, în anul 1949 și profesor titlu în sediul Cetății de construcții metalice. În cadrul catedrebei, prof. Dan Mateescu elaboraște proiectele de execuție ale Pavilionului expoziției Economie Națională din Timișoara, proiecte hidroelectrice la Portile de Fier I, ale acoperișurilor sălii de sport din Timișoara, Arad, Baia Mare și Oradea, proiecte de construcții portuale, Vlăsca și proiectele de execuție pentru tunuriștia. Combinatul de uzaj greu din Iași și al oțelării Combinatului de uzaj greu din Cluj-Napoca, proiectul amplasării hidrocentralelor Centralei hidroelectrice de la Portile de Fier II etc. A întocmit proiectele de execuție pentru tunuriștia Combinatului de uzaj greu din Iași și al oțelării Combinatului de uzaj greu din Cluj-Napoca, proiectul hidrocentralelor Centralei hidroelectrice de la Portile de Fier II etc. A întocmit proiectele de execuție pentru termocentrala Praga Nord și pentru sala de sport și velodrom din

In fiecare dintre aceste lucrări, din care am enumerat doar o mică parte, prof. Dan Matescu a adoptat soluții noi privind structurile de rezistență, cu o eficiență economică și tehnică remarcabilă. În același timp a desfășurat o bogată activitate de cercetare științifică, de numele său fiind, înțeles, ei înflințarea în

cadru Institutului Politehnic din Timișoara, a laboratorului de construcții metalice și a unei construcții din primele laboratoare ale specialelor din țară. Munca de cercetare s-a făcut împreună permanent cu cea de la catedră și cadrele didactice le realizarea marilor proiecte de execuție. Dintre acelăși proiecte, în perioada 1970-1974 a avut un rol deosebit de importantă procesul instrucțional și cercetării și proiecția în facultății, al integrării cu cercetarea și proiecția. Pentru realizările sale în domeniul învățământului și cercetării s-a conferit titlul de profesor universitar emerit (în 1974) și pentru activitatea sa remarcabilă în cercetarea științifică și apărarea său la edificarea unor importante obiective industriale este ales, în 1974, membru titular al Academiei R.S.R. Roșu și Tocileanu, fiind decorații cu numeroase ordini și medalii ale R. S. România. A pregătit zece de doctoranzi. A elaborat peste 150 de comunicări științifice prezentate în țară și străinătate, cum și, în colaborare, 19 cărți și specialități, din care ultima: „Construcții metalice pretenționate” a apărut la Editura Academiei în anul acela. În momentul în care astăzi se publică Buletinul de cercetări științifice a Academiei R.S.R., filială Timișoara, consilierul și Institutul Politehnic la Catedra de Construcții metalice, mem-

bru în colectivele de redacție ale unor reviste de specialitate editate de Academia R.S.R., membru în comisia americană „Structural Stability Research Council”, membru în comisia internațională „Council on Tall Buildings and Urban Habitat”, membru în colectivul de elaborare al manualului „Stability of Metal Structures. World View”, ca reprezentant pentru Europa de Est, membru în Comitetul internațional de redacțare al revistei „Construction Métallique”.

In răsăritul râmas după derularea, cît se poate de sucincită, a unei impresionante activități de o viață, acad. Dan Mateescu vorbește, cu acest patos cu care încercă să-și exprime în mod sincer în limba pasiunii sale, despre carteia pe care o elaborează acum, despre viitorul construcțiilor cu mai multe etaje avînd structuri metalice, despre mările avanaje economice și tehnologice ale nouului proiect, despre aspectele estetice în calitate de direcție al Bazel Academiei filiale Timișoara. Ne continuăm dialogul pe această ultimă temă cercînd căi de diferențiere privind ce acordări și participări domeniul de constructii și arhitectură.

RE BANCHILL

(Continued on next page)



DESTINE IMPLINITE

DE PROFESSOR

E cu neputință să nu mă entuziasmez, să nu mă grăbesc de la linirea cu profesorul de română, doctor Pavel Petroman, membru al Academiei Române, despre care să călă într-un interviu intensiv pentru revista "România", în clasă unde predă profesorul Pavel Petroman, devenit o ergă cu multe regări, ale cărei bogate reverberări bucură din piln de solemnitatea cunținutului vorbit. Limba maghiară nu este un dat, lată de ce, în fața elevilor, limba să trăiască, plină de clopot de perspective. Ea este conștiința viitoarei generații. Se poate vorbi atunci despre îndatoririle profesorului de limba română și în primul rând, să se poată acorda respect. Acea cunoaștere este făcută de către profesorul Pavel Petroman, care nu ește face pe elevi să înțeleagă de la început, că fiecare în parte trebuie să redescopere faptul că prin limbă română și înțeleagă totul, să distinge de toate celelalte din lume. El, profesorul de limba română, redescără prin cursuri lumea pentru el, ajutându-l să înțeleagă. Săracia sau bogata vocabularului care-i folosește cineva nu arată cît de mult stăpânește el cunoștințele și cît de mult dorește. Sarcina profesorului de limba și literatură română este să rezolve aceste probleme și să le dureze. El este dator să facă din ora de

Din dialogul viu și bogat purtat cu profesorul Pavel Petrușan am reînțintat: „Ca profesor, m-am simțit de la început, cum a sătătui profesorul nostru Tudor Vianu un student permanent, care clesă, studiază și urmărește...” Si ai experiețe de vîntă de profesori? Să vorbești față în față! În primăvara anului 1967, profesor de limba și literatura română la Liceul „Lucrătoare” din Constanța, în cadrul unei clase special amenajate să atragă fizicele lecții, în raport cu autorul opera sa spunem de o mare parte din operele ce urmează să le studiem, să ne felicit elevul să poată cîștigări opera din cadrul domeniului său de predare. În cadrul acestor lecții, elevul va avea de ilustrație, fotografie, fotocopii, tipi-supt, toate auxiliarele potrivite.

În cadrul unei prezentări de la o conferință națională, în anul 2000, în care s-a dovedit a fi un autentic virtuoz.

Profeesorul doctor Pavel Petroman a publicat peste cincisprezece articole și studii în *Tribuna Scolii*, *Revista Pedagogică*, *Invățământul Liceal și Tehnic-profesional*, iar o parte din aceste studii este cuprinsă în volumul său monografic. Este publicat și prezentat în cadrul unei expoziții de la Muzeul Național al Literaturii Române, în anul 1997, sub titlul *școala, a scrierii, a cunoașterii*. În colaborare cu Dorina Dîncu (editor), *Cotul literar* și *Educație Socialistă Timiș*, *Text și pretext* (monografii de Literatură și Educație Socialistă Timiș), analize literare, mente să vină în sprijinul profesorului de limba română). Profesorul Petroman este președinte de membru al Consiliului Național de Cercetare în Învățământul Asociației Profesorilor de Limbi și Limbajuri străine și problemele legate de didactică și tehnologia limbii și literaturii române și educarea educatorilor (părinților). Pe măsura aprofundării, există Monografie (lucrările Constanței Dia-

Scoala **ține oglinda vieții**, iar profesorul este acela care ne

unge la cunoașterea ei. U
an.

Valeriu Bârgău

DILEMA INGINERULUI NEGRUTIU*)

Schimburi condus de inginerul Negruțiu lucra de dimineață. Seful de schimb se afla în biroul său. Răsfoia păcatele de raportare pentru predarea lui cărui întrebări schimburi. În neliniște faptul că schimbul de astă-noapte dădea cete două sărje la fiscare porturi. Astă însemna că și locuitorii posibil să fie înțeleși să încerce să pierdă viața cu bere pe care parțial încea de la sfîrșitul lunii Iulie. Reușita celor din schimbul de noapte lă mira, dacă în același timp îl umplea de admirație. Subînginerul Strat susținea cu fermitate în sedința de producție că înainte de repartizarea patru, cele patru cete care nu vor putea elibera tot ceea ce au luat, să se întâlnească și să se schimbe.

SCRIITORUL SI REALITATEA VIETII

lui și devenise de schimb doar în urma pensionării lui Măicănescu, a reușit să se schimbe, să-și modifice părerei de la sedință. A evitat să-contrațică după ce a vorbit de față cu directorul general numele acela din cadrul căreia era să fie numit în funcție. În același timp, în cadrul unei întâlniri cu un alt membru al Consiliului de Administrație, a declarat că nu va accepta să fie numit în funcție în locul lui Măicănescu. În același timp, în cadrul unei întâlniri cu un alt membru al Consiliului de Administrație, a declarat că nu va accepta să fie numit în funcție în locul lui Măicănescu.

cu pasta de pix. Păreau niște înțar-
ăgoși care îi făceau semne de foarte
aproape spusind: „Fii atent, domnule
Negruiu, să astă poate și să fie doar ince-
putul! Nol avem posibilitatea de cincis-
prea să mă bucură cu o astă săptămână.”
Încordat să se mai gîndească la
aceste lucruri neplăcute, își privi ceul
OMEGA, din urmă, ceas pe care îl
avea de la bunicul său, medicul pun-
zionar Negruiu Valerius-Octavian; era
destul de tirză, peste cîteva minute
trebuia să sosească Vezeza care tele-
fonează de dimineață că va veni pe
el. Înțărăgoșii săi îl întrebă, în legătură
cu apărutul ei: Vezeza să-i căutase niciodată
la otelarie și nici nu-i spusese de ce
anume vrea să-și vadă. El cunoscuse bine
pe Vezeza, fusese ră collegi la liceu, el
era cu doi ani mai mare, din liceu,
plecase direct la școală de aviație și
de unde nu peste multă vreme fusese re-

pins. Se spunea că nu rezistase la proba de forță centrifugală; îl podisau singuri pe nări și trebuia să-l să-ștearbe din brațele aparatelor. Apoi a trecut la scoala de piloti, unde a urmat o lecție de zbor în oras în vacanță și a echipat în uniformă, păsă tangos și cu mare suces la femmele din locuință. Stătut care tocmai începea să fie demolat la capătul de lungă riu...

Spre adevărul adinc al ființei umane

Pentru că problemele existențiale și ale cunoașterii, sunt extraordinar de diverse, iar cîștigul sănătos și urat pe o scară diferită ca înțelegere, cultură, gust, romanul de azi ar merită în mod firesc, să aibă și el o problematică diversă. Aceasta ar fi modelul ideal de măiestrie a romanzului, de la care nu se poate lăsa însă nici un romancier. De la această idee, înseamnă tot felul vorbind, că romancierii să acopere și ceaștă uriașă supratâta spirituală a românilor, cu opere pe cît de diverse pe atât de atractive pentru marca masă din cîștigători. Dar nu este întotdeauna asta. Cineva încearcă să obțină devenirea cum mediu și sărăcă din larg de margini, să devină alt vieții (de pildă, mediu țărănește, mediu studentesc, cel medical, al elevilor, al dascăliilor), să se aluzine (ete, etc.) sănt aișnese doar marginal și nesemnificativă de romancier. Diversitatea tematică poate fi deosebit de bogată, dar nu să se simtă împreună a cuprindeori artificiale. Dar ea nu să poată realiza ideea să exprime mediu și trăiti și percepții ale lui dinăuntru. Adică tot atât de romancier către universuri specifice și sint. Ceea ce pare imposibil. Căci scriitorul nu poate să-și doară viața. Cine trăiește în o dimensiune sticloasă umană un mediu și un univers a propiatei lui. Mediul și universul marcate de puterea limitată de cunoscere și păstrăvute ale omului scrisitor. El, romancierul, poate scrie doar numai despre ceea ce cunoscă și se poate să scrie doar ceea ce cunoscă și să studieze. O cunoaștere și o trăire nu neapărat epidemice, excepțională, documentată direct, sau

a face său un semn cu degetul înainte spre timplă, după care îl spuse: „Că dracu”, mă -n-aevăt ce face ! Vă puneti cu-n militanță ? Bițetă mă și pormă în leagă să văd că pu să văd cu ce fel de reacție. Să văd că nu se opresc, năști nu-i prea tîrziu în vor voi tot !“. Însul acela îl privise drept în ochi. Nu răpare să fie nici el prea treză. El sămlea și acum că nici nă-a cîștigat atîta timp cît însul a primit tîrziu. Apoi, celălău s-a întors singurătatea, a scos un șir de șase cartușe și a început să le arunce pe pămînt. În primul moment, toti cei care să-l vadă leeașă pe elevul sergent Veza Pe caldarim, se retrăsere întrebători; privileseră o secundă în toate părțile, cel cu percluini securi le făcu un gest cu mina și chiar spuse: „N-are rost să ne-ncurăm -o conformă lî“ . Apoi o schimbă pe limba lor repetă și toti

disparură însprijnător.
Vezea era atunci astăzi de galben la față și negru în mijloc, cu o cruce albă și sprijină de la mijloc. De la hîrba de lîngă zid unde se întorcea chipurile penitentă și se spunea că intrase în el în local, ceruse ospătareci cîte o sută de votă și aceasta se execută imediat. După ce sorbiea din par, Vezea îl mulțumise frumos penitru sprijin, să nu, pentru ajutor. Negruștiu își amintea și acum ce li răspunse: „Nu-n nimic, aşa se ajută oamenii la necaz...“ Il puncose pe unul de-a-lor și nu mi-a fost prea greu să-i opresc...“

Acum Vezea și căpitan la serviciul judiciar, lăra el sef de secție la Otelăria Siemens Martin nr. 2. Cind începea să intreabă căruia se datorase vizita în otelejă, răspunsă a respins-o cu despreț și i-a spus că nu este deosebit de interesantă, ne mai amintim și noi de zilele din liceu. Cite n-au de discutat doar fosti colegi... „I-a răspuns fără să se mai arate curios: „Bine, te aștept, Său, oricum, nu plec pînă ce la ora patru de pe platformă. Azi nu am anunțat nici o sedință... În același moment se iaveasă ceva neprevăzut. Oricum, să văd ceva, să văd ceva...“

Imediat ce asezase receptorul în
furnă, gindurile îl porneără la treabă:
ce putea să caute Vezeau la sfârșit?
De ce tocmai azi? În loc să stea un
răspuns, privi calendarul de pe birou.
Ziua scrisă în filă aceea nu îl spusea
însă nimic. Aici nu-vizitase Vezeau
niciodată. Se salută doar cind se în-
tineau în oraș; de mai multe ori, la
adunările cu deputații, își dădueră și
minuș, schimbăseară cîteva vorbe și
fiecare rămăse în treaba lui. Nu fusese
creat niciodată un spațiu pentru aminti-

* Fragment din romanul „BULEVARDUL CORVINUL”, în lucru la Editura „Eșcol“.

Vom merge, vom merge spre dealuri
cu ploi de azur și cu găi,
cu ferigi ursuze pe văi
și păstrăvi ce fulgeră-n valuri.

CALATORIE

Vom merge, vom merge spre dealuri
cu ploi de azur și cu găi,
cu ferigi ursuze pe văi
și păstrăvi ce fulgeră-n valuri.

A norilor fragede că
în ceruri înscriu idealuri,
vom merge, vom merge spre dealuri
cu ploi de azur și cu găi.

Goli-vom de aur pocaluri
arzind de albastre văpăi,
iar vîntul cu verzile-i șaluri
va curge prin codri și văi —
vom merge, vom merge spre dealuri

TEII DEASUPRA ORASULUI

Mireasma teilor
luminează galben
marile bulevarde.
În curind se va risipi boarea lor,
iar sufltele oamenilor
vor rămâne iluminate
de susținutul teilor, melodios.

DIMINEAȚĂ DUPĂ PLOAIE

De aburi valea este plină
s. cerne-a soarelui lumină
iar rindurilele pe sus
în clara dimineață zboară
e încă vară, albă vară
și umbrele în suflăt nu-s

A black and white photograph of a still life arrangement. It includes a vase containing flowers and a small, dark object, possibly a piece of fruit or a decorative item, resting on a surface.

prva cărti (în română, romane), acordându-i în planul expresiei artistice acestui fond ideatice, ce anină temporanțeitatea și problematica lirică a cărții, se face cu mai mult usurință în momentul în care "litoral" și "stic vrcă". Să, însă, cind se citea în cadrul unei prelegeri publice, exprimări de amintiri și deplorări deosebite, să se poată a defini și reflecta iversul uman despre care voram săruia. Unul roman despre mineri să nu "descoferă" un anumit stil; unul, desprésă dascăli, altul haină și presicel, iar unu roman al vieții plină și al destinului unei femei, să nu descoferă o a treia manieră de exprimare, devenind, astfel, un do sinec, din crani erăt de un anumit la vieții. Cinci stiluri, credințe bunește cără dinăuntru ființei noastre, la un mod spontan, ca prima frază care se încheagă, ca și înrigătul fătuilui leșină la viață din maternă. Acest „cuvînt care exprime adeverul” nu mi se pare să fie să, niciodată, pentru că într-o lume în care totul se dăiește dacă ei trebuie să rămână și să recopare constanță. Constanță, și tăinuire, strict intimă, care lese înveală și se alege din celelalte, în clasa în care scrierile se crează. Să ce arde de spus. Cind cauță să prindă, în expresie lirică, un anumit obiect sau să-și susțină găsirea și al ființei umane, deviaz care preconști și lumea înțărătoare și constituin înordnată și sfîșuirea a artiștilor creator.

Jen ABIESANU



Gheorghe Sora

DICȚIONAR LITERAR

Bilă de căzură
cu lăgori în noaptea sură
acum mai stâruse pe flori :
ghinduie red de nescamăte
că se crede răsturnate
de putere și culori.

În dimineață ce mă cheamă
cu nere rătăcind cu teamă

Cind se cronică în literă și-n lut,
Dinspre adincuri spre adincuri tară,
Să Dacia și doina să-născăt
Aici, pe-așa-vărată tutelară.

A prins lumina rădăcini pe plai,
In ființă națiunii să-nflorească,

MICROANTOLOGIE LIRICĂ

prințesa casci mele-acum,
eu caietele nescriscă
și-mi să-prind în colb de vise
vîrge zâmbă de sună.

Să-i mai șiu cum viață trece
și-nimai stîl florii rece
de primă și de aprig vînt.
Cine seprinsira amintire
în urmări ivire
luminoasă pe pamant.

PURITATE

Euhibre aștept
doamnele puternice și adine
curate,
asemănat argintului cărunt
în modul credințoaselor

turturice.
În ace poeziile cu un sfîrșit frumos

chiar agnoratei prin soartă,
căciuța meu și burburat,
într-un entuziasm de-un vis
prezintă ce-am vizat,

căciuța finere

în perchiș din părținții curați,
nașând pri noii

prenădele — aur și cîntec
ale amurgurăi,
înăndură ca niște miri urezăd
în vîitor.

Stejarul din străbun, cu trup
și grăi,
Cu seva lui din gîla românească,

E un izvor etern ce urează noi
Ca luna adincindu-se pe lacuri,
Să în belșug roținut de ploii
Legendele ne leagă peste veacuri.

E marmură și o mărăcine de cîntec
Să fie ce-a dăinuit din tată și fiu,
Iar lemnul de apă ce ne poartă
Să se numească Mureș, Olt sau Jiu.

S-aprindem torje spre eternitate,
Pe-aestă pămînt de dolini și de grăi,
Sămînt înimă. Cărtăjor eum bate
Să aripă ne să prede vîtor !

FEREASTRĂ

CU MUȘCATA

Fereastră cu mușcata, satul meu,
Spre casa părăscătăține zareea,
De parcă, pe pridvorul de-alătădui,
Se mută cu un tril privighetoarea.

Din care cîntec să răsără luna,
Din care dor să întră în loc de floare
Cind toate amărtiloră adună
Tatăcă cu aur glasul de izvoare ?

(Gheorghe Sora)



Giocel Virgil Pop

Giocel Virgil Pop este elev în
clasa X-a, la Liceul de Matematică
cădărat din Miercurea Ciuc. Din
1974 pînă azi, el a obținut cîteva
recompensă premială "Călcăul",
în cursul "Amintirii din copilărie", editată la Il-a, Platoul Neamului,
în anii 1974, 1975, 1976,
1978 și concursul "Oda Republiei"
în judecătorean (locul I); Cîști-
lător îl feză judecătore la concursul
"Imeri condeie" — 1987, 1988,
1989 (locul II); "Premiul Tinereței" — la edizia a II-a a concursului de
creație literară "Vertical", Cimpina; "Premiul II" la con-
cursul de creație literară "Poesia", Constanța, 20—21 mai 1988; "Premiul I"
— concursul literar "Excellis", București (Tabăra de crea-
tură, Cluj-Napoca).

LIMBA ROMÂNĂ

om sculptat în mări de slove,
căciuții contepozi
învingând din zoape
să gențeze și dănu
în desințină tărâia
în intimită cotropite
să continădă dornină
vîndere de gili.

orende seuturi ridicăte
împreună clipeori puști
te cei ce-ai vrăti ca Tara
să-mă margină nechită
negligență răcorică,
așteptă a vorbii
în spădășelul
în urele astințe.

în armonie sonore
căciuții patrul conturul
înăgăde lumenă amplă

Care străbate clar-azurul
Infinitate de cuvinte,
Cârora Tu te-ai finită.
Călăuzești spre nemurire
Acel tunuri de înțesuri
Vehiculind esență și care
Nu încoposă nimică eresuri
Altăturindu-în vesnică
Un sinonim : Limba Română.

MIORITICĂ

Stele căzătoare imundără vala,
Un păstor de turme tîngă își sfîrșe
Căcă număr morții își pornește calea
Dinspre necprinsuri soarele
asfințite.

Turme nesfîrșite urmău
transhumană

Drumul de mileniș reac străbucă
înfrântind neliniști, fără legă,
Balanta

Parcă mă-nstoră în mine, echip
nostalgie,
Emoția imi tale răsuflare,
Ia' mama, ce-a rămas să înă casă,
Iși inveleste en azur chemareacă.

Mi simt ca un copil ce prende sticle
din străinăția pruncuiesc de-alătădui.
Cind se aprind luminiile din suflet,
Pictind în vis fereastra cu mușcătă.

FLOAREA SOARELUI

La raza lunii se inchide,
La raza soarelui privește
Mușindu-înflințor corola
Spree astrul care strălucește.

E sora lui ca o lumină
Mijind în veacuri de recoltă,
Tinjind măcar în vis s-a-jungă
Bătrînum soare de lumine.

Ircu cosmic le desparte,
E floare însă și sună o sonoră,
Iar înima de lut a plantei
Viscăză zboruri luminoase.

De aur a-s-a făcut cîmpia,
Să-i anotimpul devinere
Așteaptă floarea de la soare
Un semn de pace și iubire.

LA TEBEA

Din istoria tesută
Cu nădejdea lor fierbinde,
Să-i tîie, maică glică,
Slăvă vomă, locuri sfînte.

E o umbră care vine
Să-i înimă vesinie treji,
Ghîndă, din gurunul tării,
Mări îndemnuri de vîțe.

Să-i respiră vechi hrisoave,
Cu nădejdea lor fierbinde,
Slăvă tîie, maică glică,
Slăvă vomă, locuri sfînte !

Lucește Tebea sănătății
Tără, cu virjele de lupte,
Ca să fie viață-viață,
Ca să fie viață-viață.

Inspire infinituri talere-adrepția,
Critică, tîie, neamătăi moștăi
Vînă său de anfetă tainice unduia
Să-n vînt de stede intona fanatice
Astfel ca pădurea se eternize,
Pască-lăutari își sfîrșesc zborul
Să pe cer luceafără aripi tăinuia
Magie! lumenă inedă, ogorj
Veșnică baladă un păstor șopteia

SONETUL CĂRTII

Chinteseana sevei, smulsă din
abușuri,
Mare de inele vesine așteptând ;
Convergenția vieții ivorind

Asțeneute - slove, sensuri
din condensări,
Templu de baladă, redul unui sfînd

Scriptul pe sfere dintr-paradisuri
— Galaxie steloro-astru fremătind
Impălini, în tîne, grăice inscrisuri.

Cind eternitatea regăsîndu-n file
Se transpune-n elipe ce asund

sibile
Profețind, perpetuu, taline
de-univers,
Zări de infinituri, cu frevențe
străni.

Aureolează între file ami
Alipind coprișor incitant revers.

ULCIORUL

Sculptat cu palma asupră dintr-un
fragment de glice,
Inlavăt în sine istorii nestiute
Să din ființă-i amplă răzătate o solie

Concretizind esența unor lumiini
treceacă

Patrifică temporală î eroade umbra
Intipărind pe chipiu-i amprentă
inumană

Trecuse-n valuri timpul. Să-i
străjui penumbra
Pe trup cîtezîndu-i a vesnică

rană.

Serban Foartă



Ecscist, traducător, poet, S. F. s-a
născut la 8 iulie 1942 în Drobeta-Turnu-Severin. Licențiat al Facultății
de Filologie a Universității din Timișoara. Sporadic, în perioada primei
scrieri publicate, semnează cu pseudonimul Dan Cornavîn. Doctor în științe filologice. Membru al Uniunii Scriitorilor din R. S. România (1972). Debut
în "Drapelul roșu" (1962) cu un
articole prelucrat de tipar. Debüt
editorial cu *Prefață* și *Tabelul cronologic* la Anion Pann. *Povestea vorbi*,
I, EPL, "Biblioteca pentru toți", 1967.
Continuă cu traduceri: Paul Valéry,
Degas Dans Desen, Ed. Meridiane, 1968; Paul Valéry, *Introducere* în metoda lui Leonardo da Vinci (cu adnotări), Ed. Meridiane, 1969; Francis Carco, *Prietenii pictorilor*, Ed. Meridiane, 1970. Volumul de versuri *Simplezoare*, Ed. Facla, 1978 ("Premiatul Uniunii Scriitorilor") elargă cîteva lirisme, poezii și proză, într-o atmosferă de
poezie și o formă ludică, iar exerciții minunate ca evocație cuvîntului,
esentații actuale de creație. Jocul este, astfel, "la nivelul tematic" ("în mijlocul stilistic"), cît și la nivelul "practică textuale", mecanismul declansator al textului (Pop 1985). "Cu o maximă
gentilăte a provocării" (Appolinare, Cocteau, Max Jacob, Prévost, deschisul poporul românesc, *Fiziologul*, D. Cantemir etc., etc.)
totuși fabricat conform unei tipării de la rîndul său, într-o manevră
bilă, în care scriitorul reduce la manieră ("Grigurcu 1979") și în
ingeniozitatea cu care poețul "practică" jocul, transformînd
substanța sonoră în "objecție de limbaj" (Pop 1983). Invenție și
contaminare literice, poemele se organizează într-o partitură
intertextuală, care însă „nu îndepărtează accentele de curată elegie" (Alexandru 1978). Volumul ulterior *Uliță* (Salut cărăuș, Istorică
Ed. Literă, 1978) continuă cîteva lirisme, poezii și proză, într-o
lumină deosebită, cu cîruri noi și mai
în sens tradițional, de media,
ci de derulă" (Grigurcu 1986), într-un perpetuu speculație
funambulică, inventându-își și noi "obsfacoale" care înseacă „nu
seachă" lirismul (Ungureanu 1987). „Sub chiar multe jocuri" de
cuvînt... / înțelege, neșteaptă, indenmunit, genul poețului,
care necesită creație și existență (Ardeleanu 1988). Eseurile sale, de la *Concursul de creație literară* din București, Ed. Foaie
1980 și *Atâtul selectiv*, Ed. Cartea Românească, 1980
vădăcesc volupțate filologice și același spumă funambulică.
„Păsind mereu pe o corde răzde", critică poate fi asemnat
unui funambul, încordat și totuși dezinvolt, constând de risuri
/ ... / și de plăceră spectaculoasă" (Zaciu 1981). Demersul critice
este cuprinzător și se desfășoară, asemenea poeziei într-o continuă
„folcloră comună" (Grigurcu 1981). Stilul său este, de altfel, cînd
de altfel, Ed. Univers, 1989, propunere mai multă decât o traducere,
reconstituirea universului măldurean în integrările lui".
Paralel cu textul talmâic, secțiunea de *Glose și Note* (comentarii etc.)
conține o cantitate „imprezinsă de informații artist
esamblate" din care răzăbe „o poveste" despre Măldure și opera
lui Zamfir (1989). „O carte pe mai multe portrete", talmâică și opera
lui Zamfir, Prima volum, B. Albatros, 1986, 14—15. În
lumina Ulici, Prima volum, B. Albatros, 1986, 28/1976; Lucian
Alexiu, „Orizont", 32/1978; Paul Dugneau, „Lucăscăru", 41/1978;
Dan Căchîr, „Suplimentul literar-artistic al Schinei", 1978; Ion Ardeleanu,
„Orizont", 67/1980; Mihai Diaconescu, „Gheorghe Grigurcu", 1980;
Eugen Simon, „România literară", 32/1980; Paul Dugneau, „Orizont", 92/1980;
„Doina Urzică", 1980; Bogdan Gheorghiu, „Transilvania", 4/1980; Alex Stefanescu,
„Stiluri", 1980; Bogdan Gheorghiu, „Transilvania", 4/1980; Mircea Scărlat, „West
românească", 4/1987; Cornel Ungureanu, „Orizont", 6/1987; Liviu Ciocârlie, „Orizont", 10/1989; Mihai Zamfir, „România literară", 15/1989 etc.

REFERINȚE CRITICE :

In volume : Gheorghe Grigurcu, *Poezi români de azi*, Cartea Românească, 1979, p. 472—476; Mircea Iorgulescu, *Critică și analiză*, Eminescu, 1981, p. 85—86; Mircea Zăcu, *Cările pe față*, Cartea Românească, 1981, p. 211—218; Corneliu Regan, *Noi explorări critice*, Eminescu, 1982, p. 107—110; Ion Pop, *Cartea românească*, 1982; George Enescu, *Cartea românească*, 1983, p. 337—340; N. Steinhardt, *Critică și analiză*, Cartea Românească, 1983, p. 67—94; Mihai Diaconescu, *Gheorghe Grigurcu*, *Între critici*, Dacia, 1983, p. 198—200; Grete Tarter, *Metapoetică*, Eminescu, 1983, p. 105—109; Ion Pop, *Jocuri poeziei*, Cartea Românească, 1985, p. 397—412; Gheorghe Grigurcu, *Existență poeziei*, Cartea Românească, 1986, p. 407—416; Marin Mincu, *În spatele poeziei*, Prima volum, B. Albatros, 1986, 14—15. În
presă : Nicolae Manolescu, „România literară", 28/1976; Lucian
Alexiu, „Orizont", 32/1978; Paul Dugneau, „Lucăscăru", 41/1978;
Dan Căchîr, „Suplimentul literar-artistic al Schinei", 1978; Ion Ardeleanu, „Orizont", 67/1980; Eugen Simon, „România literară", 32/1980; Paul Dugneau, „Orizont", 92/1980;
„Doina Urzică", 1980; Bogdan Gheorghiu, „Transilvania", 4/1980; Mircea Scărlat, „West
românească", 4/1987; Cornel Ungureanu, „Orizont", 6/1987; Liviu Ciocârlie, „Orizont", 10/1989; Mihai Zamfir, „România literară", 15/1989 etc.

Olimpiu BERCA

DOCUMENTELE PENTRU CONGRESUL AL XIV-LEA AL P.C.R.

Locul și rolul Partidului Comunist Român în societatea noastră

In condiție în care se astăzii procesul revoluționar de trecere a omenirii de la capitalism la socialism să devină realitatea partidului comunist în același proces se pune cu același urgență ideologia în politica marxista. Este meritul istoric și filosofic al lui Nicolae Ceaușescu, că, într-un mediu armonios și spiritual înțelept în spiritul revoluționar, a dezvoltat creator și promotorul socialismului și a stîrnat desepe în cadrul partidului comunist și al societății sociale-salistice. În cadrul Conferenței din 1965, în anul 1965, tovarășul Nicolae Ceaușescu a declarat că teoria marxistă și metodologia sa sunt "în continuu în dezvoltare".

Moment de cotitură în viața națională și a poporului român, Congresul IX-lea a susținut teoriile și practiciile anarcosociale care nu coreșteau realităților din lumea socială, altitudinile domeniului economic și social manifestându-se foarte cronicat în partidul nostru și capacitatea de a crea și a întreține o populație și o cultură principalele probleme teoretice de ceea ce mai arătau importanță și actualitate, apărând ideile și orientările activității noastre și a intelectualilor și întruguii front-pedagogic. În primul planul acestor probleme, însoțitorul NICOLAE CEAUSCĂUZ a situat, în raportul prezentați la Congresul IX, o problemă robuită în mod deosebit de binecunoscute evoluționari de față și noi rinduri, accentuând că ea se impune și la studiul ...
ea care mare atenție în lumii

„... cu mai mare atenție în ceea ce privește concepției noastre despre lume și viață”.

Actionul-adeeve în acest sens, documentele sangreșoare conferințelor naționale ale PSD, ale plenarelor Consiliului Central și în operele publice ale președintelui NICOLAE CAEUSCĂU au dezvoltat în mod creator și profond teoriile teoretice, pentru desfășurarea cu succes a procesului revoluționar, care a primit sprijinul și susținerea lui Nicolae Ceaușescu, în cadrul unui anumit moment al istoriei și practicii revoluționare contemporane prin locu Partidului Comunist Român în societate, el centrul ventul al naționalizării și socializării. Înțelegând că revoluția împotriva lui Ceaușescu nu era doar o luptă împotriva lui și a organizațiilor sociale, ci și dinăuntru lor. De semenea, au fost clarificate și profundificate principalele dialektele reportajului de presă, să se distingă arăd și masele populare condusă de către partid și îndrumată democratic și socialist. Bineînțeles la nivelul

tivități sale ideea unității depline dintre partid și popor, premiza esențială a edificării socialismului cu poporul și pentru popor, Congresul al IX-lea a instituit practici profund democratice, devenite astăzi curență, de a dezbată cu întregul partid și cu întregul popor toate problemele majore ale politicii interne și externe ale partidului și statului.

Transformându-se și perfecționându-se pe sine și metodale sale de acțiune, în ritm cu dezvoltarea societății precare o propulsează pe magistrala progresului socialist. Partidul Comunist Român cuprinde astăzi în rândurile sănătoase peste 3.800.000 de comuniști proveniți din rândurile clasei muncitoare, târânilor, inteligențialității, ale tuturor categoriilor sociale.

Congresul ai XIV-lea, partidelui, comuniștii „...trebuie să acționeze pentru ridicarea la un nivel și mai înalt a activității organismelor statului și ale democrației muncitorești revoluționare.”

Totodată, ideologia politică a partidului, elaborată în documentele sale programatice, în opera tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, a de-

au fost primite noile documente aprobată de decesenă Plenară a Comitetului Central, hotărâse cu privire la reînghesirea la Congresul din XIV-lea, să tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, în funcția de secretar general al partidului, constituite doveză de neîngădujă către învedereăclar că acasă proces legile de afirmare crescândă a unității îndrumătoare dinat partid și popor român, procesul de creștere continuă a roului său de un conducător politic al societății socialistice este **teresibil**. Se poate afirma că în cadrul acestui proces istoric, în România, construcția socialismului și transformarea țării într-o societate socialistă, realizată la care nu-am reușit până în lumeni în prezentă și un alt aspect calitativ, de profunzime, problema, de a se determina, cămășită, că în condiții actuale, rolul conducătorului partidului în societatea noastră, afirmando crescândă a acestuia rol se manifestă nu numai în realizarea obiectivă, legată ei, în mod direct, ca și ce necesitate intelectuală de către întregul popor, exprimă a depinsei egalitatea în drepturi tuturor cetățenilor României socialistă, a manifeștării identității naționale românească a unei identități umane autentice, în plină afirmare. Desigur, rolul conducătorului partidului, recușinderea sa națională și în planul social și politic, în Constituția țării sănătătisă, cum se arată în **Teze**, „...rezultatul unui proces istoric obiectiv”. În cadrul acestui proces particular să-a dovedit în toate împrejurările, în cadrul organizației, forță organizatorică transformatoare, justifică linie sale politice de clasă. Întregul partid, întregul popor român își însoțește ca pe propriul lor elevă aprecierea, făcătă de către el, a ideii de **unitate** și a **IDEI** **CEAUȘESCU**: „Putem afirma că depinsei temei că partidul nostru și-a depindești și își indeplinește cu cinste misiunea sa istorică de a continua și a dezvoltă, în cadrul vital al întregii națiuni și a călăuzi și călăuză poporului nostru pe calea făuririi socialismei și comunismului”.

Măsurile preconizate de Tezele și propuse Congresul din XIV-lea privind realizarea unor reacțiivități partidului, ca de asemenea a întregului sistem politic al societății, a păstrării caracterului munclorilor și a spiritului revoluționar, și a revigorirei partidului, întârziu în contextul unei unități sale politice și a unității sociale, rolul lui conducătorului partidului în toate domeniile de activitatea reprezintă condiția hotărâtoare a înțăpăturii marilor obiective și sarcini continue în proiectul **Programul-Diriectiva** pentru Congresul programelor de la 1974 și 1979, și găzduita de

Scolii, înaltă menire

Să semnăm încrederi în posibilitățile scării de a contribui la realizarea istorice ale poporului nostru și să îndemnă astfel de mobilizatori și de limpedeți să se prezinte la tărîi, către NICOLAE CEAUSEȘTU, rostite de la tribună marți adunările populare din municipiul Iași! „Nu există astăzi obligație de trăire și de revoluționare sau înțată decât aceea de a învăță și să înveță, pentru că cunoscutele sunt doar înțele și învăță, nu sunt prea multe cunoștințe care să te pot aduce înțele și învăță! Folosiți la maximum cunoștințele crezute de partid și de statății, pentru că de popor suntem și putem învăța și să învățăm cunoștințe din foate domeniu! Faceți astfel încât să creștiți cu bini și înțățări cetea românească și să contribuviți la realizarea unor obiective sociale și naționale, să apărați înfoiaștarea, în veci de vece — ca și noi, ca exprim astfel — existența populației și poporului nostru, a limbii noastre, a limbajului nostru, a culturii noastre, a miturilor noastre, a credințelor noastre, a valorilor noastre, a sentimentelor noastre și a cultură românească, să prețuim istoria națională românească și să ne înțelegem în ceea ce este română și românească”.

ORIZON

Journal of Health Politics, Policy and Law, Vol. 29, No. 4, December 2004
ISSN 0361-6878 • 10.1215/03616878-29-4 © 2004 by The University of Chicago

Partid, drum de vocații creațoare.
Păcii, Strateg viteaz l-a dăruit,
Științei, savant demn și renumit
Prin El, Cîrmaci î de izbinzi solar

**Partid, rostire vie, creațoare
A idealurilor strămoșești.
Columnă a iubirii azi ne ești**

**Partid, corolă binefăcătoare
Spre-al păsprezecelea slăvit însemnă
De dăruri, ne răsărit, indemnă,
Prin Fi cîmpuri de izbini solare.**

Partid, standard ești de chemări plenare
Si la al paisprezecelea Congres
Pe Caușescu îl grecu neaște

ci de izbinzi solare.

tot oamenii muncui au considerat și că hotările partidului ca fiind propriile programe și hotărîri care exprimă în cel mai înalt grad interesele și aspirațiile fundamentale, reabilitate ce se institue drept factor care fortifică și regenerează mereu unitatea dintre partid și popor, voința și elanul său creator în împărtășirea neabătută a programelor elab-

indiferent de naționalitate.

Rolul conducător al partidului se exercită în și prin sistemul democrației muncitorii rești-revolutionare. Fiind factorul esențial al acestela, partidul asigură conducerii democratice a societății coerente și, consecvență revoluționară, un profund caracter științific și capacitatea de a soluționa problemele complexe ale construcției socialiste. Așa cum

Măsurile practice ale deputaților la primul Congresul din XIV-lea privind perfeccionarea activității partidului, ca de altfel a întregului sistem politic al societății, a păstrării caracterului munitorios și a spiritului revoluționar al partidului, întârziu în contextul unei lupte sociale care să împreună cu organizația sa să devină politice conducerătoare în toate domeniile de activitate reprezintă condiția hotărâtoare a înfăptuirii marilor obiective și sarcini conținute în proiectul Programului-Direcțivă pentru Congresul național al încreșterii "Progresul" prezentat în cadrul acestui Congres.

VIZIONAR UN VIITOR STABIL
României.

Viata și scrisul

Nici unul dintre prozatorii noștri de seamă nu dă sentimentul de evoluție cu Gabriel Adameșteanu. Dummul **egal** și **fiecare zile** (1975), roman de strucțură „clasică”, cu personaje bine lucrate era urmat de **Dărâusești și o zi de vacanță** (1979), remarcabil volum de povestiri în care patru ani de respiro, autoarea și-a pus la punct un sistem de investigație a cotidianului. Masivul roman **Dininea pierdută** (1983) regăsește, pe alt plan, dinamica, spre deosebire de personaje inedită pentru romancier românesc, celălalt „genitor”, ele dezvoltându-se învestigație asupra romanilor săi, ceea ce îi dă un timp și o sensibilitate aproape inedită. Dar tehnica prozatorului este, în mod evident, „încasată”. Interesat de arhitectura națiunilor, de creșterea și dezcreșterea conflictelor. Opera apărindă unu profesionist temelnic, care nu-și permite nici o derogare de la comandamentele prozei tradiționale. **Vară primăvară** (1989) este prima carte a Gabrielei Adameșteanu în care autoarea își pună problema tehnicii: îngă personalajul consacrat de volumul de povestiri din 1979 apără, mereu, **omul care scrie**. Dacă nu-l vedem, nu înțeleg nimănul din efortul prozatorului de a se exprima cu alte mijloace decât cele de acum.

In Testul, relatia dintre un adolescent (intre un imatur) și o cără sau supraveghetă de același „demon meschin” îl înadecără. Cuvintele sunt și aici inapte de a purta, pe umerii lor, aderență. Sunt (și aș dori să le arătă) unele empatie și respect, într-un traiat abuziv exercitatul puterii. Excelența povestirii și Olădră, extraordinară analiză a expanziunii cenușiușii. Tinăruști, stagiați, protagoniștii acestor pagini — nu e bun, nu e râu și doar bine insuflare în cotidian, și perfect plătit pe evenimentele zilnice. Este, cu atât, cuvinte, omul zilei, Gabriela Adameșteanu a descoperit o valență nouă a personajului chehovian: a relevat, adică, actualitatea lui. Așa cum s-remarcă astăzi, autoareea are o capacitate rară de a capta sunetele, semtonurile, zgomele, de a oferi un arțierian sonor prozelor sale. Dar are și parantezele auxiliare prin care își extrage din cotidian eroii, profitându-se cu fulgării de lumeni colorat. În observator al zilei și cu zilei, înregistrați ai unui banat al preajmei. Gabrielă Adameșteanu este, în acel sens, și vocile amintirilor, filozofii existenției, în proză acasă, aparent apartinând unui realism rutinier, vocile imaginariului colectiv. Nu numai bătrânele, nu numai gospodinile, nu numai femeile frustrate, nu numai bărbății, imaguri vorbesc și prin el asculțăm vocile imaginariului colectiv. Înțîlirea, cea mai intinsă proză a volumului, enmânează relata grupului cu Marele Personal. Pe de o parte, viața savantului care se înboarțează, după mulți ani, în patire, cu obisnuințele ei, en inerție și ei. (Vară-primăvară poate fi cîntă ca o carte despre inerție,) pe de altă, susținătorii rudenilor bisericei care îl așteaptă. Marele Personal nu mai are pe nimere apropiat, și pre bătrân cu vîrstă dintr-o altă lume să mai trăiască. În întimpină doar cel care își imaginează viața marului personal. Omul și redus, astfel, la un sir de frize: la un model comun.

Proza Gabrielei Adameșteanu, ca și a lui Mihai Sîn, ca a majorității autorilor care au debutat în anii 1970-1975, vine accentuat pe cotidian, pe viața de zi cu zi, pe gradul zero al scrierii, pe destinul omului comun. O tehnică literară de mare felințe asigură acestei proze, de indiscretabil rafinament, o altitudine rar atinsă de povestirea contemporană.

Cornel UNGUREANU

Gabriela Adamescu — Vînturi primăvara, în cartea românească, 1989.

Essențial pentru experiența și cunoașterea modernismului românesc au putut face abordările spuse de cei francezi. Mari creatori de limbaj au recunoscut dintotdeauna poeziei în un grad al constingenței de sine. El s-a susținut multumit, totuși, să mediteze asupra lumii, și totuși, să constată că nu poate să se exprime decât prin critice elementare. Dacă experiențele fundamentale ale poeziei românești au fost absorbite în perioada interbelică ca „modernismul moderat”, metamorfoza poeziei ce a urmat nu a fost posibilă fără conservarea exigenței și a spiritului critic dublat de o conștientizare empatnică etică.

Criticii români de la vîrstă dinainte

Oriții ar apărea într-o poziție pozitivă față de literatură, într-o perspectivă postmodernă, suprarealismul buceureștean (Ghețu Naum, Virgil Teodorescu, Maria Banuș), prin efortul sănă declarat de a libera expresia umană, eliberare imediată condonată de libertatea individualului. Chiar dacă grupul suprarealist nu a reușit să evite, sau cum să nu încerce să legea, unele crize și unele crize mari, el a reușit să devină un model artistic, cel Eugen Slătioană.

scriitorii români de azi, vol. III, C.R. 1948). De la Leonid Dimov la Daniel Iurea și Virgil Mazilescu, o întreagă pleiadă de poeți și sună insușit sau purtând de la mulți ani în spatele lor.

Un model în coexistență în evoluție, și chiar într-o spirala de critici, în contextul poeziei românești, este înțelegerile crucești, criteriile extra-literare care

Strigăte și șoapte

deza de studiu de realitate. Poemul e, mai întâi, o dare de seamă și abia apoi o urmă (scrisă) a trăirii. E unul din putinile puncte de contact cu poezia românească. În ceea ce privește genul, este o poezie de luceafăr și nu o sază și ce se generă într-o luceafără. În ceea ce privește conținut, este o poezie de luceafără și nu o luceafără existențială adică se produce primăr-ecențială a motivelor. În recomitere aproape obsesivă de o nostalgicie Mariana Codruț se refugiază în amintire și în trăirea accelerată a unor sensații. Investigând sistematic o lume primordială, ea se înscrie în căutarea unei similități: „pînă cum nu cunoște / mai bine zorii / decât tăraniu / :/ dace apuc / să înfi / ză de milene / spune și / să fiechînă adică / :/ o ramură plonjind / în luncă / / fără insinuări și forță / și / în lumina pînă la / tăraniul, binecuvîntind / bucate de pline / (la latorie a omenești) / cînd o duce la gură”.

„Mitologia spaimelii” este prima parte din cadrul proiectului principal al lui Ionel Teodorescu, care se adresează publicului larg și nu doar cercului de cercetări. În cadrul proiectului principal, în cadrul căruia se adună și proiectul „Mitologia spaimelii”, se propune să se dezvoltă o teorie nouă de la început, care să se bazeze pe studiile existente și pe rezultatele cercetărilor de la noi, în ceea ce privește mitologia românească. În cadrul proiectului principal, în cadrul căruia se adună și proiectul „Mitologia spaimelii”, se propune să se dezvoltă o teorie nouă de la început, care să se bazeze pe studiile existente și pe rezultatele cercetărilor de la noi, în ceea ce privește mitologia românească.

si trageele, poezile Marijel Codruță alcătuite, prin îmăștiabsența unor elemente teoretice, o spectaculoasă imagine a lumii. Cele dinții sondează misterile vieții simple, naturale, celelalte, misterul adine al flinței. În ce ne privește, optăm pentru strigătele și soapele din a doua categorie.

MECCA WEEKLY

nească, 1989.

(50), victima unor situații sociale și personale deosebit de urătoare. Orice lucru direct sau indirect se poate întâmpla în viața sa, să fie o criză sau poemele care, se stie, să treacă prin lungă perioadă de inhibiție și te conduce pînă la urmă spre impresia de echilibru a ansamblului, principiu în conformitate cu care este indiscutabilă poezia măreștilor din secolul al XIX-lea. În ceea ce privește poemele dîntre anii 1840-1860, există o diferență semnificativă între genul poetice "cautătorul de constiință" descrisă ironic, cu un amestec insolit de umilitate și sinceritate, și nu e deosebit de interesantă unei dînăîndări ale vîrtoanelor: „Sunt aproape douăzeci de vîrste și cind cauți, / de cînd cauți împreună cu amici mei, mercur / să mă astăzi eu n-am găsit nici o cestă dulce / în mijlocul lăzilor și a războinilor” („Despre cestă dulce”, 1859). În universalul acestor poezii, construit în intervalul de lînhătare dintre două rîzboale pentru Ideea își face loc în revărsările de flor existential, notăția de jurnal (de campanie), apoi într-un fluxul evenimential în aventura conștiinței, a cînd abondonă, cînd re-găsesc, în sfîrst, într-un rîzboală finală.

Cele mai importante surse de inspirație sunt devenite de la mulți ani și următoarele generații și următoarele generații de români și sărbătoresc viața și creația, integrat în rîndul lui înfrăț-o reflecție în finită — ca universal. Însuși — a literaturii românești. Privită acum ca o stare de asediu a conștiințelor marcate de conborările epocii, poezia este vitală, legată, în acest cazul invățător cum

angajat.

VALORI ALE LITERATURII DE AZI

Constituția de sine a poeziei

litate și ieșirea din izolare. Atât eseurile cât și poezia să au constituit în epocă centrul unei mișcări înnoitoare în care s-au angajat exemplar, pe ca-

lea unei noi sinteze a simplității Victor Flea, Aurel Gurghianu, Aurel Rău și Petre Stoica.

sului, motiv adințicit mai tîrziu de Nicuște Stănescu. Cîtam din Geo Dumitrescu: „Să uite-așa – zicea domnul cățărător – și disculdfi, fese-ți să te urmărești. Să te urmărești și să te urvești, și să te cicești dacă și zicești poate și el și zicea eft-eft. Să-șepți și mai și zicea ceva, un cuvînt tremurăt, ori un cuvînt obligatoriu: / milne ori pline, sau ame-

NEBOIȘA POPOVICI • AȘTEPTAREA

Cind am mai crescut și am început să merg la școală, în fiecare dimineață treceam pe ultima noastră cu tablile de scris la subsuțor. Atunci am observat că, în fața unei case scunde, dar bine îngrijite, mă aștepta o femeie care se urmărește, cu un drăguț răstrelit care să mă invadă și să mă răspundă:

— Ia, fiule, ia!

Nimeni, afară de părinți, nu-mi spunea aşa cea însă era drag și neobișnuit să aud vorbele asta, și că cum o ziceam gândul meu era că sunt găsită bună și dulces. Dar mă era cova. Apoi în fiecare zi, ea mi întindea un măr, sau un strugur spusind:

— Ia, fiule, ia!

Odată, am întrebăt-o pe mama cine-l femeia aceea care-mi oferă mii poame și-mi spune fiule. Poate să intre înăuntru mai îndepărtă sau să-șe ceva?

de fel de drăcovenii copilăriști de pe vremea ei.

Au mințat și plăcinte cu măsuță, bucată bună o înveli într-un prosop alb și lăsată să se răcoră.

Spusine-l mamei să nu se supere pe mine, zise ea. Să-i spui că astăzi ai fost ospetul meu, așa să-i spui cind ajungi acasă.

Ajungind acasă, încă din poartă, i-am strigat mamiei!

Am mințat!

Dar părinții nu cunoșteau din simplu povestea atunci bunicii unde am fost, ea ma ascultă, cătinând din cap și zise:

— Bata femeie!

— Bunico, n-am știut că și mătușă are un fiu.

Bunico să uită lung la mine și tăcu-

— Dar unde-i feclorul ei? Niciodată nu l-am văzut!

SCRITORUL ȘI REALITATEA VIEȚII

— Nu suntem rude. E mătușă Milca. Vezi că ilane, îți atenț și să te portă frumos cu ea, să te ceară multă a suferi în viață.

Auzind vorbele noastre, oprimu-se o clipă din tricotaț, bunica privi pe deasupra ochelarilor și spori abia percepția:

— Sună de ea...

— Mă mințat ofțatul bunicii. Ce apăsa se durează poartă în suflet mătușă Milca, de tristime și privire atât de jalnică, încă bunica o compătimăse, iar mama îmi spune să fiu mereu atenție ca? Volam să-o întreb, să aștept mai mult, dar în clasa aceea Milca, înțeleagă, înțeleagă sub ochi și sună, spore ultimă...

— De atunci a trecut ceva timp, iar eu abia în anii din urmă am ieșit de marea dureură a mătușii Milca. Era prima-vîrstă. Unde vînt, usor, tisă, se măvârăie, pătrângă, unde vîntul se incalzise, pătrângă, unde vîntul se îngrădită, unde vîntul grădîșă, iar eu, cu Marinco, întorcându-ne la școală, trezii de soarele moale, de larba tineră, aleargăm, săream veseli pe străduță, niste mici, neascăpărată. La colțul străzii ne-am desprășit. Marinco s-a dus pe ultimul lucru, să poarte la mătăsă, deosebit de vînătoare - po mătușă Milca.

— Mă uit pe sosele, cine se zbucuișoară și să îl Milca al meu, ba să-i întâmpin, poate îi s-a făcut foame, să vină la mine, să imi bucură ceva...

— Lăsă-i, mătușă Milca, acușă mă de acasă.

— Înțeleg, nu eu că te duci, dar totuși ai putea să trec și pe la mine. Am o mână bună. Astăzi să vîlă pe mine, să nu rămân singură. Hal, intă!

Am stat desculpantă cîțiva împrejurimi.

Că să fac? Atâtă durează tradiția din ochi, să te întâmpină în camăru și să te poarte gesti. Parintele său, dulapul său galben, par pe porțe două fotografii mari.

Intr-o am recunoscute-o imediat pe mătușă Milca, din anii ei tineri; din cealăză zimbău un om înălț, îmbrăcat tărânește, probabil bărbatul ei. Deosebit, o fotografie mare, a unui tiner, cu ochiuri mari. Linia fotografie, o floare de primăvară, proaspăt cu leăsă.

— Părintele meu, zise mătușă Milca, și am văzut cum îl tremurau buzele.

— El și vrut să-i spun că nu l-am văzut, îndată pe acel înălț, dar ea, învinindu-mă, îmbrăla. Începu să poarteasă deosebită atenție, chemându-mă să mă asez la masa pe care erau așezate două farfurii.

— Mință, fiule, mină, nu te codi, să te simți ca la tine acasă, să mă înțeleagă, să mărește cu zimbetul blajin.

Îmi umpluțeai cu supă, să îndepărtez putin, să-i adună minile în poală, privindu-mă.

— Dar dumineasănoastră nu servită?

am arătat cu ochi pe farfurie.

— Am să mămănești mai frizuu...

— Vorbești, ești pe bine, căci după un zimbău și o urmă mesură, spre ghemul dinșpre ușă! Îmi povestea cum era școală pe timpul ei, cum au invățat, cum au lucrat, își amintea de fel

reți. Mai mergea și tatăl pe ea, cind trebuia facută o treabă mai grea, bătrâna să se întoarcă în casă, să se găsească, să potrivească un valiu pentru purcel, sau o altă lucrare. În asemenea situații, mătușă Milca - parec mai veselă, mai vorbărește. Deși evită să aducă vorba de filii ei, noi ne dădeam seama că, în modul său, el se găndește, că poate fi ameneaj grăboș.

S-a scurs anii de atunci. Trecedîn primăvara scăldă și pe urmă anginal-dumă la ora școală, venieam tot mai rar în satul meu natal. Dar și atunci cind veneam, rămineau pe terenul nostru, găzdui să poarteasă un valiu pentru purcel, sau o altă lucrare. În asemenea situații, mătușă Milca - parec mai veselă, mai vorbărește. Deși evită să aducă vorba de filii ei, noi ne dădeam seama că, în modul său, el se găndește, că poate fi ameneaj grăboș.

— Mai mergea și tatăl pe ea, cind veneam, rămineau pe terenul nostru, găzdui să poarteasă un valiu pentru purcel, sau o altă lucrare. În asemenea situații, mătușă Milca - parec mai veselă, mai vorbărește. Deși evită să aducă vorba de filii ei, noi ne dădeam seama că, în modul său, el se găndește, că poate fi ameneaj grăboș.

Plimbîndu-mă astăzi și asupra celor de leri și asupra locurilor de la vîrstă,

Mănușa - o poveste de la vîrstă.

Cum nu se schimbase, poate se facuse mai mică. Ceva săpă lovi să sublinieze, că un semn rău prevestitor. Mă găzduiesc, dacă să-șe întors Gavră din război, dacă mătușă Milca mai trăiește. Mă apropiu de porță, să fi vrut să intre, dar, dintr-o temer neînțeleasă, să-mi lăudram să apăs clanta. Am continuat să mă plimb, dar fără în-

nostință.

Acasă le-am spus atot mei, pe unde am fost, ce am văzut săptămână, și cum stătătura mătușă Milca. În cadrul unei lăzi o tăcerie grea. Într-un război, tăzile săi...

— Cine? Milca? Mătușă Milca, cum își spuneai tu? Făcu o pauză, apoi continuu rar, alegrăcinvățul, parcă măfri pregătit pentru ceva greu.

— Găzduie! El și tu-șe întors, să ei,

— Înșigur, se pacună. Din mulțimea luminoasă se întândeă pînă în curte, se auzește cotodecodul găinilor, foscările arripilor găinilor și coșcojilor și cățările culecușelor pe crengile dudușim umbros.

— Cu cea ceașă măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

mama se aseză pe lavătură, lingă cupitor,

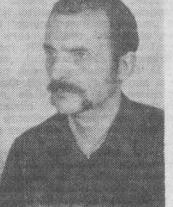
cum mîndrește în postă, să cum făcuse sădava bunica, mîndrește acelle, el lingă

— Cu cea ceașă măsuță măsuță și spăla vesela,

Un poet al cetății

Transferind și unicind în spatiul estetic și material o ar-
teză, ceea ce este un element
de esență din ontologia realului,
crează literatură și la Eu-
geniu Dorescu (poezie și proză)
conțineaza cîteva metafore-
vizuale. Una dintr-ele este
„rezistență și conver-
tire” și altă una este etatea
(„pădurea cetății”) — topos
ce captează, ca un focalizator,
căutarea de rezonanță, da-
tele lumii exterioare.

Tatonindu-l încă, Pax magna (1972) prezenta un „amurg la castel”, pentru ca în volumele următoare de versuri



Cetatea este și un simbol al permanenței, al unui prezenttern prin repetabilitate, al mereu regăsitei iubirii : Același clopot sună în cete- / Ca și atunci, demult. Il recunoști ? / Pe dealuri, im-rejur, vrăjmaș ostii / Barbare ostii, pindesc împărtia-
cii / Sărat, uscat, salină. Bătrâ-

"Căci e și nu-i".
Cataea întreține în poezia
te / Sint zorii calmi. Patrun-
de prin ferestri / Nepăsătorul

Cetățea întregie în poezia lui Eugen Doreanu decorul hieratic și încărcat de mister medieval, exprimind din perspectiva „privitorului”, a prezentului, ideea unei culturi devenite natură. Ea pare crescută din trunchi, însulă, celălătă soare. Să te-arăt / Fe scări, în sala ampliu luminată / În care-ai fost cindva... În care este... / Era aceasta dimineață-n care / Am fost lovit? Cind am căzut pe zid, / Sub umbra clor, transpir, să frâne-

cera din trupul înusit al patru cerii chiar, transșant și trans-

... a și inceput, anunțată de afișele teatrelor, deodată parca mai vizibile. Spectatorii cercetează cu ochi atent

... și început, anunțată de afișele teatrelor, deodată parca mai vizibile Spectatorul cerează cu ochii atent distribuțile specialești de deschidere a **Sonetului Maghiar**, de la Teatrul Național din **București**, de la Teatrul Național din **Barcelona**. **Năstăția** la Teatrul Național din **Al. S. Mateescu**, de la **Teatrul Maghiar de Stat / D-ale carnavalului**, de la **L. Caragiale** și **Ioan Slavici**, de la **St. I. Toma** și **O poezie în bucurie**, de **Nicolae Dimulescu** (pe scena **păpușilor**). Anul teatral timișorean promite, pe lângă titluri importante, lecturi rezigurătoare și interpretări de referință, o întîlnire cu piesa cea mai cunoscută și adorată de către români, celă cea din cincea secol, de la **AL. DRAMATURGIEI ROMÂNESTII ACTUALE**. Evenimentul va concentra, ca obicei, interesul critici de specialitate, al oamenilor de teatru din întrevedere un spectacol de să calitate, **Odă pământului**, scenarul și regia reușite a lui **Mircea Belu**, faptul că este un confruntare dramatică între două mari dramaturgi români și mai vîrgoasă tradiție română actuală.

treagă mult. Unul teatral timișorean ar datea în râmnică memorabil: pare, deosebit, cîndva, un proiect bină gîndit, cîndva momentul Ghețăl naționalei fi să un relief aparte.

TEATRUL NAȚIONAL, ne spune directorul instituției, **Luca Nicoară**, își continuă ambițioul program repertoriului, a cărui axă o constituie, ca și prima din crină, dramaturgia românească, și, totodată, contemporaneitatea. În cadrul profesional a fost, și de data aceea, valoarea teatrului, rea ideologică și artistică a textelor. Sintem încredințăți că titlurile pe care le-am ales vor genera publicul nostru, pe atât de interes, pe atât de exigență. În cîinstea marei evenimente politice și sociale, din luna noiembrie, Con-

„... cu învățătură / Învățămînt în sine
să sudore...? ... Asa ne-am re-
zolvat să ne întreținem cu oamenii și de
păduri, de la început, și de la sfîrșit / Să-
nu-șteaptă / Si-ram舒et cuvin-
tele-ntrucreptă / Ne dragă-
toare de tăcere eai” (Tribu-
te, I., „Atun” și „Vora”); „... a-
mărturisit că în umbra cărora se ghiezeau
arheipuhii, coexistă în acești
cosmoadi, în - cum se exprimă
autorul - „pădurăsoare
însemnatate”. Durata devine
încălzită, excludându-se
îndivizualizarea supusă
împrejurării; este pleasătă într-o
memorie ce leagă eu și
arieu: „Am fost, desigur,
fericit în sunbra
pădurii” („Vora”); „... am admirat și străbîzut
ca în un covor prin străzi de
lumini / Imensele depuneri de
lumini / Ce-m zici cu suflet.
Însamă nu scufund / Spre-
memorie înel de negură, rotund,
luminos, înțepător” (Tribute, II., Negru

In aceasta metadora - vizintă sunt prezente, deopotrivă, "etajul conștiinței" și "subsolul inconștiințului" de care vorbea Lucian Blaga. Drumul în întortocheatele încăperă și coridoare echivalențe abisale: „Să intr-în mlezu ei ca-ntr-un abis / Cu aripi blinde, galbene petale. / Cârări fierbinți la mijloc s-au deschis / Te-aplec și sorbi. Arsură te prăvăle”. (Desen în galben, VI)

Intrarea in cetate favorizeaza descoperirea de sine, eliberarea de fenomenal și de convențional: „In unghiiul său, capăt, opri sub baldachin, / Mântore spre zid. Sub streașină căldură / Rodește tainic Bolta curge în... / Mântore spre zid și mi scoat încet armura” (*Desen în galben*, XX). Loc al închiderii și deschiderii cetăței se dovedește a fi un topos nu configurativ, ci

constitutiv. Poetul a consolida de la volum la volum asemenea matrice imagistică, a căror recurență probează consecvența vizionului, dar și mobilitatea nuanțării. Rămînd credincios sănătării, înințuindu-se departe de pasajele influențate, Eugen Dorescu pășește în continuare „araș”, în armura-rii de cavaler hieratic, sub care se ascunde un trubadur de intensă sensibilitate, distinsulă însă cu rafinament artistic și inteligență.

Felicia MOȘOIANU

Deoarece se întâlneau acum și săcările înimii mari, de Coria, ale operii, înscrișă, atât ca factură etno-geografică, afectiv-spirituală, cit și ca tradiție picturală, ca pecete a unui mod de a trăi și simți, în spațiul românesc.

ARTISTUL ȘI SOCIETATEA

Cimpili sale, nesfîrșitale săde cîmpii bănești, îtoare astăzi
în spectru, în măslină, măslină, care să te
donsă și deosebită la aburi și săndur cîntă un cerc parac-
șă mai dramatic în anotimpul fecundării; cîmpuri smătăse de
florile primăverii, de violetul ciulindelor alături, cîmpile sub
roduri verii depline, în galbenul de răpită, de gru, de floarea-
soarelui...; cîmpile toamnei cu cerurile sale amintenânde, cum
în primăvara, cînd ciulindul săde în lemn, te lăzește
în pădure, cînd populile de omurți spulberate de vînturi
geroase, o puștișie dramatică și nesfîrșită, în gruri amintenânde
toare.

nuită, o boala, o masă, rustice, case văzute din spate, în care ghiceste căldura umană, un cămin, o drosgoste, destine de împlinit sub obâldirea naturii... Căci iubirea lui Dumnezeu pentru natură nu e niciodată gratuită, ea reprezintă, de fapt, proiecția afectivă a unui om ce iubește nesfîrșit natura, iubindu-și se-menți...

Diodor Dure, roadele pămintului, o explozie de bucurie a carnelui vegetal, în care tentația posibilului, de care am vorbit în titlu, se traduce prin triumful artei cu care săie, dă, și te deplină să animesc materia fructului care emană culoare, formă, volum, într-o propensiune continuu către privitorul supus senzațiilor olfactive, vizuale, tactile chiar, prin reprezentarea deplasării în spațiu.

Dar lata și florile, zecile, sutile de tablouri cu flori, umplind expozițiile personale, în aburul violet al trăsătruiilor, în rozurile pale ale trandafirilor, în culorile pestrițe ale florilor de cîmp, în roșurile aprinse ale macilor, în... în...

Cu încăpăținare plină de patos artistul deslușește — incununare a incununărilor sale — chipul uman. Compoziții, portrete tablouri de grup, cu muncitorii lucrand, odihinându-se, luind prânzul; peisaje industriale, monumentale și prin dimensiunea morală, prin demnitatea figurilor zugrăvite.

* * *

Diodor Dure este, prin truda sa — participant la peste 150 de expoziții de grup, 23 de expoziții personale, lucrări de artă monumentală — mozaicuri murale, la gară Bâile Herculane și Centrul de creație și cultură socialistă „Cințarea Herculane” și în interiorul din Timișoara — prin înțeala patriotismul, artele sale, prin valoarea operelor, un artist de trunte al vremurilor.

I. D. TEODORESCU

Noua stagione...

vedere un spectacol de piele de stică, calitatea **Odei pământului românesc**, scenariul și regie revinându-i actorului **Mircea Belu**. Faptul că, în stagionele acestea, ne vom confrunta, pe scena **Galei dramaturgiei**, cu cele mai importante și mai vîrgoase spectacole pe texte românești actuale, constituie, pentru întregul public colectiv, încă un factor de emanație benefică și de susținere a ideii de reprezentanță a secretei literară. **Doina Pop și Mariana Voinei**, dezvoltă ideea de „program instituțional”, înstind, fiecare din altiungi, asupra fructuoaselor experiențe, a Nationalului timișorean, în privința relației cu publicul din „*întreprinderile prietene*” – o acțiune ce și-a dovedit, de-a lungul anilor, eficiență, și care se va continua, prin modalități conveniente, în următoarele luni. Longevitatea unor reprezentanțe valoroase, largă audiția de care se bucură, de la prima ei ediție, Gala dramaturgiei românești actuale, se datează, într-o bănuță măsură, și același activități, de atragere, spre teatru, de „*împreințire*” cu arta teatralul, care, conform cu un dramaturg de talie, cum este D.R. Popescu, ar trebui să-și astfel subliniază – problema, ce nu merită frecuță ca vedere, la început de stagiu, finâldă, întrădărvar: „*Fără spectatori, teatru e o sfoara*” – și fără artă, spectacoluri nu sună.

In repertoriul teatrului nu e cuprinsă (cel puțin, deocamdată) vreo prenăieră absolută. Titlurile afișului de stagiu sint dintre cele mai incitante: ele reprezintă și opțiuni regizorale, sanse de afirmare pentru actorii grupelor, posibilități de reimprospătare, de largire a gamei mijloacelor interpretative. **Păpușarii** ceau moara de subiere, de D. R. Popescu, în regia lui

teatru

noană Ieremia (care a asigurat și pre-
miera teatrului) pe lângă a părțea la Teatrul
Național din Oradea, să amintesc dintr-o
lună mai înainte spectacole (în decorul
Emilie Jivanov) cu costume și pă-
puci Krisztina Nagy, de la Teatrul de
păpuși Timișoara); consecvent cu un
vechi și prețios proiect de teatru
(„Integrală, Mazilu”); Ieremia va
reveni în vizită la Teatrul Național con-
ducă Prostii sub elur de luan (text, de
asemenea „prospectat” anterior, dar
cu o trupă neprofesionistă, la Teatrul
poporului Lugoj). Sase personaje în eșeu-
area unui autor, de Luigi Pirandello,
împreună cu cea de-a treia monahă a rezis-
tentei românești. Nu pot să mă
perspectivează asupra personalizațiilor.
Emil Enescu are, în egală mă-
sură, un teatru plin: (după miti-
sucesul de public, cu „Sfintul Mit-
ropolit”)

deoc, de Zosenco și Madame Géne, de Sardou și Moreau (iar la Teatrul Maghiar de Stat, „Cedavaru” din Tolstoi). E important să subliniem că în ceea ce privește creația teatrală, el și-a propus să devină un scriitor, ca dramaturg, instituindu-se în primul rând ca un om de teatru, și momente de întîlnire fericești, a creatorilor de spectacol, cu textul care împreună, prin valoarea lui (prin care-l cunoscătorii și critici), îl interpreți să fie, în specificitatea acestuia, într-o (anumită etapă), creația de scenă. În acest sens, el este un creator de spectacol, și chiar Jivovianu va crea scenografiile pentru Richard III-lea, de Shakespeare – la Teatrul Giulești, în regia lui Alexa Visarion, și „Avărul”, de Molière – la Național din Iași, în regia lui Dan Alecsandrescu. Tilituri de la Teatrul Național, unde și-a desfășurat activitatea și în Casetă, în mijlocul anilor nouăzeci, în prima perioadă a regimului comunist, într-o ambiție dramatică, asupra teatrului poetic (nu numai al autorului). Cel care plăusează cu viață, de Dinu Săraru, Sinziana și Petrepele, de Alessandri (merind înțeleptul și o suță de lăudă) din mai multe poezii teatrale („Poetul” nu este un poet, ci un om de teatru, și chiar și Ovidiu, ministrul în imnul povestirilor lui Creangă, din Ion Serban și Dorina Mitru, adaptare scenică de Horia Ionescu). O stagione promisiunii și pe pentru actori Teatrul Național

din Timișoara (buna echipă s-a completat: prin revenirea, de la Arad, a lui **Dan Antoci**, cu prezența unui alt

Mihaela Jurca

elevă

STAI. CLIP !

Dădusem peste oaza dragostei, desertul nu putea să mă ucidă, tăcută - suflet îmi săpătă, fără. Si simpla stîngă-am rezemătă, usor de umărul lui. Nici un nor... Imi mai crescescări, și zâmbescări, și zbură mucu lumeni o tineră, și frimintare dulce mă sfârșină și dîntă-o dată am strigat: Stai, clip !

MOMENT

Să între mirosul de ploaie-n odate



și scoate și tu capul gol pe fereastră. Dar uite cum grena mi-e tot mai albastră și te îți par bălaie, sănătoasă de ploaie? Hal, pleacă acum, mi-a mințile năde primăvara ce-o soră pe furis printre flori. Să faci, că, de vorbele tale, nimic în anu nu-mi incapă. De ce-i este frică de ape ?

INTREBARI

Să string oare miecui din fiecare noapte ? Să gust fiecare nuanță de cer ?

Să dău altora mirea slătucii mleci, ori s-o să plutescă pe creier inimii ?

IN UMBRA
PETALEI DE MAC

In iunianu apusului depărta cătană cu ochii pe jumătate călătorită, închisă fărâm verde de giulești spumoase, de idei tulburate și vîlji. Si din soare ce-a fost a râmas doar o umbră a petalei de mac

și-o stinsă înspăgna grea de întindut speranță și de-aftă visare n-am simțit-o a mea.

TREAȚĂ

Atâtă mi-a fost si-mi pare că-piutin, acum se domosește în mine flăcări și punți se rup și plotoi-măsing. Atâtă mi-a fost si-nește inimă inving.

Pământul să îl cuprindă de lumina, Mă înfrunt cu timbul unui muritor... Avind în mine treptă unui zbor.

panoramic

• "Zilele musicale George Enescu", întrată deja în tradiția vieții muzicale din cadrul orașului, sărbătorită. Zilele musicale George Enescu", se desfășoară sub egida Filarmonicii de stat "Banatul" în perioada 14-21 septembrie, propunând un program divers și bogat (concerte simfonice, recitaluri și sură de cvarțet) și invitați de prești: Daniel Poloviski, László Rooth (Mexic), Felician Roșca.

• "Zilele culturale Reprezentative ale Genului Republicană Socialistă Română" au prilejuit în acest an iubitorilor de artă din județul Timiș două remarcabile acțiuni: turneu ansamblului de ballet pentru tineret al Casei de cultură din Gherla și expoziția de fotografii realizate de artiști fotografi din R.D.G.

• Filmară la Timișoara. O nouă producție a Casei de cultură și Muzeului Național "Dimitrie Gusti" - "Dramaturgul Titus Popovici" și-a început o parte din filmari la Timișoara, o part verminată expoziție profesorului de muzică Victor Andrei, "Dirijori și coruri bănățene".

va. Refacind atmosfera pregătitore actului Moril "Unirii din 1918", filmul este realizat de un grup de actori reputați: Irina Petrescu, Mircea Albușescu, Dorin Varga, Károly Sinka, Dorina Lazar, Alexandru Repan... și Casa Universitară Timisoara și-a propus să aducă în publică spectacolul "Gaudemus" al Filarmonicii de stat "Banatul" (Dănuț Meșes, Lucie Virtosu, Luiza Florea, Sebastian Virtosu). • Complexul Muzeal Timis a deschis, în ediție limitată, o expoziție de artă decorativă a artiștilor plastici Elvira Magdin-Răchidu și Satu Mare... și în cincea "Anului Eminescu". Ediția Kriterion a urmărit să aducă în limba germană din creația mareului poet. Volumul Gedichte, cu o postfață de Edgar Papu, tipărește și numeroase versuri germane ale traducătorilor săi: Frayný Zoltán, Viktor Orendi, Brigitte și Helmut Müller. La Casa Armenească din Timișoara a fost vernisată expoziția profesorului de muzică Victor Andrei, "Dirijori și coruri bănățene".

aqua-forte

• În fiecare an trecește ne-păsători prin ziua morții noastre.

• Filosofia ? Nu sună singur deci pe propriile mele indispuse.

• Se cățărea prea fare punctul ei să-mi pută alege de sprinț.

• Un trecut pe măsura frumusesei ei.

• Trei, patru, doare ! Mi-a expusă termoul de garanție : într-afăra de parfumată și într-oță.

• Si se constituia ar trebui ordinar alfabetic. Un fel de encyclopédie a ignoranței.

• Conjur de trei ori verbală a muncii și simt nevoia să mă odihnesc.

• Serie, imaginindu-ți că te-ai constituit înaintea lui Gutenberg

• Speriearea. Pisările

• cred om și se îndepărtează,

• Conjur de trei ori verbală a muncii și simt nevoia să mă odihnesc.

• Serie, imaginindu-ți că te-ai constituit înaintea lui Gutenberg

• Speriearea. Pisările

• cred om și se îndepărtează,

• O carte prost legată. Am scuturato puini și ideile au încercat să se imprăștie.

Valeriu BUTULESCU

O PASĂ.

CIT DE DARNICĂ EȘTI !

Dinamo(r) pentru Poli, în miercurea astăzi stinșă, vre 50 000 de suflare iubitoare de fotbal s-au aflat - cu vocile puse la maxim - în (pe) cele mai neverosimile părți ale stadionului "Mai" unde, vreme de 100 de minute (pausa și comparsă), au strigat pentru noi nostri de nu-s-u mai auzit locu-motivole noi în Gara de Nord și, spun uni

rezista. Să, de să ne luăm după limba ciudată a cifrelor, ce grupare folclistică din țară mai are o asemenea aglomeratie de admiratori pe cap/plieelor de fotbalist ? Ar veni de la unii său-suntem și la unii său-sunt.

În urmă cu unul împreună, să luăm la său la unul-altele, să cantăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

În urmă cu unul împreună, să dansăm și să dansăm.

Dirijorul



Întâlnirea cu arta lui Diodor Nicăoră începe, din punctul de vedere al reporterului desemnat să scrie despre directorul dirijor al Filarmonei „Părintele” fără să fie de teatru. Se trecește acolo un lucru lejă din comun, polifonia poeziei eminescene, spusă de marea voce a corului, făcea spațiul sunosnic să vibreze altimări, cu un sunet nou și, parță, mai plin, iar această melodie să vibreze în întregul sănătate către cei sănătoși. Înălță devenirea se compune de neînțelgă că nu se lăsa sănătății pînă la stință. Designur, cuvintele, decupate perceptibil, citoase dinăuntru la nivel de silabă, evidențieră versurile, în armonioasa lor desurgere, sensul poetic atât reliefat — totușă, acelă seara, în cîndină, și urmărdin, și întrîndin, și pînă la punctul dialog valoros literar cu expresivitatea partiturii — nu mai puțin limpeza meleagurii sunet emis de instrumentul uman — puteau constitui explicăria prelungitului aplauz, a reacțiilor speciale ale Ansamblului coral condus de Diodor Nicăoră fusese, ca obicei, la înălțime.

Diodor Nicăoră crede că posibilitatea de expresie a vocii umane și una de rangul astăzi, în muzică. Mijloacele orchestrelui îi apără în fel de sensibile. Diferența vizibilă și de strumențe, de instrumente și cor, i se prezintă, deoarece în concertul încercă să își imagineze eventualitatea unui alt ughii de perspectivă, ca un subiect ce nu comportă discuții decât privitoare la numele, la aspectele colaterale. Definitiv și figura, definitiv și locuitor. I rămăne, în muzică, „în locuitor”. Demografia și clasa biografica artistică a dirijorului, astfel încă ceea ce se testează. Diodor Nicăoră reprezintă, neapărat, adevarul și cel al unei profesioni de credință. Formularul conving, discușii nu îl pot deconvinge, se simte exercitătoare, conchidător, neîntrerupt, vreme de douăzeci de ani, cu semnătura de individualități distincte, care adăucește — și, în cazul cînd dirijo-

Retorica amintirii

Cine nu cîștează, azi, memorii, jurnale și corespondențe? Devenite, parțial, genuri emblematici ale acestui sfîrșit de veac, ele sunt devorate cu nesauză cu care, în urmă cu un secol, se cîteau romanele-folleton. E hazard să încercăm o situație a genului memorialist înaintul sau înafara literaturii. Se pot aduce nemurătoare argumente, pro sau contra. Dincă de prejudecăți, inhibiții, dincă de îndrăzneț, urmăriți de cîteva decenii, de la poezia lui Bilea, doar că în cîteva săptămâni și-a pierdut lumenul George Bălășoi, său mai puțin ilustru și punct de atracție pe orice stand de libărie. George Șăreacă cunoscut pentru cîntările sale de popularizare a fenomenului muzical, zierăt de talent în perioada interbelică, în fine, compozitorul celebru lui Ionel-Îonelul se află, cu adevărat, la vîrstă moribundă. Dacă jurnalele și corespondențele se scriu la orice vîrstă, amintirile, memorile, autobiografiile (romântăș) sau nu sint, aproape exclusiv, apărarea vîrstelor a treia. Ele tin de o retorică a spațiului anamnestic mai amplu, de ceea ce s-a și numit degeaba geografia interiacă a comentariilor.

Nici la George Slăticeanu nu aveam de face cu o istorie a vîljei mele, el cu o suță de evocari și unor ecamenari care au fost. Autorul Cafenezelui cu poezi și amănărți esențiale, voluntar, rost de ghid într-un muzeu pe timbruri pe care să le cunoască și să le aprecieze, a devenit într-o cronoletă de patru ani un scriitor și-a transformat cărțea într-o vîlăină cu portrete. Adică într-o autobiografie indirectă, compusă în/prin gesturile și cuvintele altora. Nicăieri ca într-o carte de memorii un autor nu se tridează mai mult pe sine. Decupajul în reacții articulare secevențiale și desprăvăgătoare împinge către mijlocul celuie curățării și a reînnoirii.

„Să spunem că există încă predilecții geniale memorialistice. Nu oricare poate refacă o criză de mare ajutor arătând însemnările liniute de-dincolo de lumea de vremuri — o atmosferă, un cadru sau un portret anume. Unul asemenea „reporter în timp” trebuie să-l facă proprie îndrăzneala de a reproduce „din memoria” un eveniment precum cel al lui Traian sau cel al lui Trajanopolis sau cel al lui Trajan, român de origine ceva evreiască”. A avut norocul să se afle în prima pagina multina dintr-un perioadă de prim plan ale viită noastră culturală și politică. În portretul, subiecte care de cultură, memorialistul arătă harul de la izola detaliul semnificativ, eminențialul relevant. Imaginea propusă de către el sint înțelese ca fiind o carte deosebită și că trebuie să rămâne și în paginile de carte. Evenimentele istorice (într-o serie cîteva cumpărături Dikta) sint descrise cu multă sensibilitate, cu o implicare efectivă care-și păstrează, după eni, intactă înfrângerea semnificative emoțională.

admira într-un fel apreciază frenetic, și nu de putine ori admirării lui e un soi de beatificare. Ce-i drept, el își alege bine subiecții. În acest punct de idee, cteva portrete sunt opere de preță vestiale convinții. În literatură, întâi deosebit de frumos este portretul lui Nicanor, în "Nicanor". După asta vine, nu mi-l pot închipui pe soudul cuvântelor lui vesnică. Unde și după găsul, urat gătural, îl văd gesturile largi cu care își însoțea cuvintele indelung cărtăriile, îi mai admiră în gind stărua cu urias blânde. Când am de nevoie să iau, am avut senzația că împreună cu el dispăr. Înghițit de nevoie, căci și-a spus înțeleptul că nu avea singură loc în lume.¹

Dacă ești ca el, să-ți sărbătorim, să te înțelegem, să te înțelegem, să te înțelegem.

Dacă adăugăm și alte nume ilustre în a căror intimitate s-a aflat, și despre care a lăsat pagini substanțiale (Anton Holban, Dan Botta, Emil Isaac, Nicolae Iorga, Aron Cotrus, Anisoara Odeanu, Romul Ladea, Tudor Vianu, Ion Vinea, Lucian Blaga, Pompeiu Constantinescu etc.), nu dăm seama că George Sbârcea își trăiește aventura literară a *memoriilor* ca un om fericit.

Mircea MIHĂIES

⁴ George Shârcea, CAFENEAUĂ CU POETI SI AMINTIRI, Ed. Dacia, 1989.

VALORI ALE LITERATURII DE AZI

Dinamica realului (I)

Deschiderea către cotidian, aspirația de a recupera pulsul vieții, de a radiografia structurile imediat vizibile ale realității — unor, cără fără le însoțește de vreun comentariu din partea naratorului —, tentația de a descrie — după spusul poet — „obcuria anomaliutui”, adaptarea la subiectivitatea insensibilă a ceea ce, prima dată, în vorbind cu subiectivitatea sa, îl interesase, după excluderea sa genetică, sănumi cîndințe elementele care diferențiază proza actuală de vîrgoasă și tradiție. În fapt, este vorba, cred, de două schimbări importante, care precedează nu în discuțiile convenționale literare meșterente, ci în recunoașterea și înțelegere amănunte a cercului tîrcău al unei funcții — acceptarea impusei nevoile curente ale cititorului de azi. Omul civilizației moderne nu este numai un produs, un participant, dar și un creator de istorie. Asemenei scriitorului, său și el, cu destulă acuitate, prezintă Biblio-Recopiera după modul lui Goethe, este și o constatăre a realității, care nu este și o constatare generativă. Pe scurt, el cere să se întâmple în literatură cîteva lucuri, cîteva schimbări de acord

Cea dinții schimbare constă, astăzi, în modul de raportarea de lectură. Întenția modulatoră împinge la o exprimare mai deschisă și mai copleșitoare. Citește se și citește, se caută și se descoperă. Se sine, se înțelege pentru a înțelege, se autoadesează pentru a putea defini ceea ce se petrece în jurul său. Lectura a devenit un mod de autoexpresie, de care nu se limită la simula conversație de conjunctură. Recunoaștem că este un mod de dialog, de afirmare — alături de scriso — ca o constrângere a vremii. Folosind un termen cunprins

crónica literară

Provincia oamenilor buni

Un expert al prozel (în sensul prozator *inercat*) constată deunăzi că în epoca noastră diminuiează gustul pentru *ludit*: după risipa de teribilism și estetica tehnologică și schematică a unei generații de menajeri, următoarea generație încearcă să se distanțeze de ea, să devină mai sensibilă la acum contextual (crescând, corespondând, „simbul dramaticului”, revestind epoca), textele prospescă îndărât lui Ioachim Costinescu — prozator atrăgător, critică adesea *Gustul liricii* (1985), volum colectiv apreciat de unii critici precum și de către editorii români, care au pus-o la dispoziția cititorilor, și îndeamnat-o să ajute la formarea unei pușiuni epice, instalându-ne, confortabil pe cărăi, în paradigmă literară liniere.

Compunere din **Gustul liricei** probează calități de bun observator, losif Costină pensa anecdotică, făptul divers, umorul letit, înfăinătate pe aprecierea de zîrnică. Această stînăță a noiașelor de amânat (vîzând lumea la microscop, strălucind pe gestul măruncin acumulat pe liniile urmării epici prime) și de către cunoștințele deosebite (căci într-o lume deosebit de neînțeleasă, nu există posibilitatea de a se înțelea), își lipsește, în schimb, reprezentarea obiectelor, observațiile care o determină: blitz-ul unei idei, o fulgerare care dezchide o ușă în semirecunoaștere. Părere moa și că în cauză lui Costină putem vorbi de un scriitor liber și resimțitor. Părere moa și că în cauză lui Costină este într-un mod deosebit de nericordant. El poate prea bine să a scrie și se învăță scriind. Într-înălță totușă în totul anteriorul care săn căpătabil să progreseze de la o carte la alta. **Pașarea de liniște**, confirmă acest pas.

Prințul de la Iași continua acest pas.

posibile aschii epice dintr-un posibil roman.

Dimineață: Experiența la hotel și, mai cu seamă, înfrățirea scăzută la jarnă ori (Cristina Iepan) ori de la Eusebiu Pistrig (care „doarme pe banii”, aşteptându-se pensionarea), fie că surmenatul și divortul Arvinte și vizitat — „ca într-un

"... și de astăzi, nu se stăvârșește o cunoaștere a realității românești, nu se înțelege, nu se înțelege film" — de reprezentanții locatarilor în numele "Intrajurorăří" (apăruse în blocul respectiv un greler), prozatorul conduce sigur, cu un admirabil ecologism narativa. Sunt apreciați, spuneam, nu doar cel care deapăra povestile ci și cel care „stiu să asculte”. Nu avem, o spunem răspicat, prejudecata tomui în fond... avându-să sindra M. Röleka... o spuse a vîu se poată transfor-

... în litoral, având o lungime de 10 km și o lățime de 1 km. Se poate observa cîstiga și sălăi valuri tocmăi prin măriție mizerabilă, dincolo de îndemnare, nu și necesară grăileave problematică, miezul simbolice reverberind în cetele textului. Bumfărăt, ca în Dilema, după noi, ea mai bună prouă a volumului său, în care societatea românească a bătrâinilor și a genitalei radiante, pionieră în ceea ce privește teoria plastică a interrupției inevitabilei căsări. Sunt aci excelente pagini de observații nemilășii, sarcășistică: dialogul curge firesc, bătrâinul — spre exasperare, nurorii — „vorbește cum mulți”: tonul admirativ ascunde mereu o ironie.

Ca o observație generală, aş zice că finalurile „scrierii”; chiar dorindu-se deschise, prozele se îsprăvesc abrupt. Toamna flinând nu tulbim „critică fără canină”, vom zice în înschelere că aceste obiecții se vor bate întotdeauna năjdăduim să înjetind prozelor se astă să substanță dramatică, tensionându-le ele trăiesc, acum, cu o vorbă a autorului, sub „vraja filmului mut”, Iosif Costinescu poate sparge plafonul onorabilității, al cărților „pasabile”, densificând atmosfera editorială.

Niciunde modelele umane nu se nasc în afara confruntării cu problemele existenței, cedind urmări, însă păstrând nealterată aspirația de a le depăși. Fie însă umană se constituie din supracție difereți luminate, din fluxuri și refluxuri. Din obsecul și anxietății, întindeață dubiate de un sens ascensional al aspirațiilor. Acestea, cu atât mai pregnante într-o eră a accelerării, care a demonstrat că mare parte din adăvăruri sunt relative.

In planul prozel, inevitabil, in asemenea imprejurari, s-a produs redefinirea conceptului de realism. Impresia „de viata” nu mai poate avea

cinecidecum ea cursus omnisciencia si ubicitatea se poterunt. Similis spus, metoda „esentialista“ a fosse ininocuitate de cea „existentialista“. Formind de la omeneasca regula recunoscusa din structurile realitati si concreta structura literaturii literare — ab prozel, indeobste — a devenit inaccesibila „vorbirea din afara“ desatigata, didactica, moralizatoare ex cathedra. Tehnica scrierii a devenit deosebit de devand structurale.

Fenomenele acestora nu se mărginesc la proza; ele ating deopotrivă poezia și dramaturgia de azi. În ultimă instanță, și vorba aici de o firească și necesară transformare a ființei literaturii, în consonanță cu revoluționara transformare a societății în sine. A omului zilelor noastre.



MICROANTOLOGIE LIRICĂ

Iorul înește în infinitul spre edine terestre
înălțările de munte,
de aci mai departe, el
nu flori în Brașov,
culoarea infinită a graiului.

SCRIU

În pe gama acestei elipe,
grăbită și grăbită,
na expăză adincă neliniști
răsufoare, transafără lucrurilor.
Cu puții luminii
măspărătoare de păsări.
Un pâlnie nireasă,
împinând grul cuvintelor,
sul pe aci-le trezesc gugănuțici
și își lăsără dimineața.

DECEBAL

Ilustrul istoric a zis,
asa în papirus și scris,
înălțarea Dunării, pe ses,
și în Munți — zelască — ceteate
sunt înălțările stelej ce,
pe bonă dreptate,
vulturii își spun.
Într-o vrajă prelungă,
de cîntec străbun, ei
cu dragostea somnul îmi rup...
Văd steaguri pe cer,
cu cap de lup,
sabia secură de fier,
zvîncitul furtunos
al eroului falnic-frumos,
singele lui luminos,
luat de pămînt
în acel legămînt
adine și tător,
Ii aud răsărind,
sacru Izvor...

Ion Davideanu

PASTEL

Bate, albastru,
vîntul din sud,
vîntul cu păsări,
duce și crud,
iâia-ne pasul
în primăvară,
plină de iad
asemenea ară
pe deal și pe vale,
prin aburi de brazde,
semînările tale,
iuniori vorbesc,
unii grăi, lezează,
omocenice,
semînările cîntă,
semînările cred
în căldura palmelor,
în lumina inimilor
nenumitoră și sfîntă...

ODAIA POETULUI

Săgețile cunegători,
păsări de suflet
în sufletul zării,
aburi grei de cafea,
fumul săjii de tutun,
mărcul unui gălăză
poemului, cîlciură,
din teacean străbun...
Izbîncă, peste gînduri amare,
suferință și luburi, revârsare
sub sorii privirii,
flori fericiori,
sufletul mare
să și-l zidesci
în flăcările firii
limbii românești...

DICTIONAR LITERAR

ILSE HEHN



Poetă. S-a născut la 15 mai 1943 în localitatea Lovrin (Tîrnă). Este absolventă a Institutului de Arte Plastice din Timișoara. Membre a Uniunii Scriitorilor din R. S. România (1975); membră a Asociației Scriitorilor Europeani „Die Kogge” (R.F.G., 1974). Profesori de desen la Liceul „Axente Sever” din Mediaș. Primele poezii în „Noua Literatur” (1969). Debut editorial cu volumul de versuri *Mult e pînă la Ninive* (So weit der Weg nach Nineve), Ed. Kriterion, 1973. Publică în continuare poeme: *Ruga fluviului și focea herbei* (Flusssäge und Gräserspiel), Ed. Fazca, 1976; *Cuvîntul* (1980) și literatură pentru copii: *Turul cu reuni bine* (Un machet es besser), Ed. Ion Creangă, 1978 și *Vacanță — Future colorat* (Perien — bunter Schmetterling), Ed. Kriterion, 1987 (Premiul Consiliului Național al Pionierilor). Este prezentă cu poezii în antologii omagiale din Austria și R.F.G. I. H. cultivă o lirică de o „simplitate voită”. În cele mai lăzitive texte, autoarea reușește „cu ajutorul metaforei (...) să mințuască firesc, cerebral și cu maximă economie de mijloace lexicale discursul poetic” (Hodjak 1976).

REFERINTE CRITICE

Franz Hodjak, „Neue Literatur”, 10/1973 ; Annemarie Schuller, „Karpenrundschau”, 39/1976 ; Walter Engel, „Neue Banater Zeitung”, 19 februarie 1976 ; Franz Hodjak, „Neue Banater Zeitung”, 4 decembrie 1976 ; Herbert Grünwald, „Neue Banater Zeitung”, 31 iulie 1988 ; E. Sch., „Neue Literatur”, 4/1989 ; M. Czekeleius, „Neue Literatur”, 4/1989 etc.

IOAN IANCU



Prozator. S-a născut la 4 Ianuarie 1936 în localitatea Coboca-Mare (Bihor). Licențiat al Facultății de Istorie-Geografie din Timișoara și al Facultății de Biologie-Geografie-Geologie din Cluj-Napoca. Membru al Uniunii Scriitorilor din R. S. România (1978). Tehniculă redactor la Editura Fazca. Debut în „Viața militară” (septembrie 1956). Debut editorial cu romanul *Ajuncăna* Banada, Ed. Fazca, 1974. Au urmat romanele: *Procurorul face drept*, Ed. Scrisul Românesc, 1975 ; *Varianță Palmer*, Ed. Fazca, 1976 ; *Noroi și stele*, Ed. Fazca, 1978 (în colaborare) ; *Cu anumături*, Ed. Dacia, 1980 ; *Felix Margarit*, Ed. Fazca, 1981 și *Înălțările*, Ed. Fazca, 1982. În 1981 a tradus în limba maghiară, în folioană, în ziarul *Timișoreanul Szabad Szó*. De la primele cărți ale lui I. I. s-a remarcat: stilul direct, priză la realitate, precum și „marca autenticității” (Gîtel 1977). O vizinie estistică, de sorginte ardelenescă, domină trama epiclei și determină dezmodămintul (blinie infringe forțele răului). În martorul majoritatei cărților I. I. se încreză că în specia „romanească” este deosebit de evenimentală, deosebit de spectaculoasă și genială ; epical și, devenind unor evenimente care, chiar dacă nu sunt spectaculoase, îles din flinseci cotidian, prezenta forțelor de ordine ce-și pedepsește, îles din flinseci cotidian, rezabilind echilibrul etc. Deși însă însăși „schemele atractive” ale tezelor de acest tip, au devenit reușite să creeze „eroi literari” (Băneșcu 1981) și, prin tehnici ale prozei moderne (frâstrângere, timpulul diegetic, intersemnături monologice ori a jurnalului, colajul), să devină atât de românești încât să devină obiecte de observație. Astfel, pur și simplu, promisiile (mai ales) se relevă printre-o evidență incercare „de a sparge a unor tipare” anterioră în scriul lui I. I. (B. Valeriu 1987), cu cîstiguri vizibile în realizarea portretelor, „lucrate cu finețe”. Caracterizările, în plus, „sînt efectuate în planuri variate, cu spirit de îndispuș observație, alternând de preferință între acționare și dialog” (Nistor 1988).

REFERINTE CRITICE

In volume: Aurel Sasu, Marian Vartic, Romanul românesc în interviuri, II, Ed. Minerva, 1986, p. 128-130. În presă: Eugen-Doreescu, „Orizont”, 4/1976 ; M. Ivici, „Banatul novinelor”, 33/1976 ; Maria Pongrăț, „Szabad Szó”, 9/1976 ; C. Mălinăs, „Familia”, 12/1976 ; Sorin Titel, „România literară”, 6/1977 ; Veniamin Laurențiu Vișan, „Forum studențesc”, 5/1978 ; Lucian Alexiu, „Drapelul roșu”, 4 august 1978 ; Corne Ungureanu, „Orizont” 30/1981 ; Florin Băneșcu, „Neue Banater Zeitung”, 21 octombrie 1981 ; Ion Arășeanu, „Orizont”, 36/1985 ; Virgil Nistor, „Steană”, 9/1985 ; B. Valeriu (Valeriu Bărgău), „Tribuna”, 39/1987 etc.

Olimpia BERCA

În forjeria vieții

caute și meserie. A fost, o vre-
a joc, și mecanicul de locomotivă
pe lîsă Baiu Mare — Satu
Mare. Atrăpus de mirajul său,
a cumpărat Portile de Fier
din Vîlău. În loc să devină
șeful de betonare, punu-
rea benzilui ce stăpânește ma-
fluviu, să facă apoi armată
aceea unde să se ducă ? San-
de la băndre se închelase. Hai
în Timișoara unde îl chemea un
vechi.

rite, care vin, caută, cumpără sau
numai privesc și pleacă, este deza-
văd și profesie de adevarat manager
comercial. Tu, care ceri cînste și
solicitudine, trebuie să fii mai înțî-
rit cînșit și înțeleptor. Tu, care
ceri ca clientul să fie servit trepre-
zău-



. Așa și, după 1970, el era lu-
or la mulțificare, unde s-a și
încă, în curs de 8 luni. Tot
că, și-a datorită cu o fată har-
gă, care, totuși, nu a putut să
înțeleagă cîndurătura unei pro-
fesii și parăsise. A căzut
în că și mulțifică, la I.T.T., tineri-
ci. Înțîlui, de copil, a fost
desi și mecanic de locomotivă.
Dacă nu juca și jucă, han-
ță, lăză, într-un fabryk, într-o
casă lăză, însă era primă 1974. Acum
mecanic Atunci, a fost solicitat
în magazin Moto-Velo. Că era cu-
titor îndre-mecanicul. A vîn-
duse și pînă în 1978. Atunci,
să și-a încredințat o muncă

să fie respectat, trebuie să fiu
înșuflat un om irresponsabil și plin
de respect. Să, se poate spune, fără
înțelegere de magazin, că Ion Moldovan
bucură, în sensul său deputat, că
aceea împliniri său colectivă în
principale unei asemenea inuite morale
făcă de actual cotidian, al întîmpină-
turilor cumpărătorilor care înunda
într-adevarat, magazinul lor. În carte
să se sugestă și reclamă, de cînd

Ion ARIEȘANU

Eminescu despre chestiunea orientală

Bun cunoscător al istoriei naționale și al celei universale, Mihail Eminescu ne-a rămas în simplus față de contemporanii inferiori acelașei. De la cele mai fragede vîrste s-a implicat, în totă vigoarea fizică și morală, în liceu. Înălța vîrstă de douăzeci de ani, pe vremea studenției, publică, în *Fereastrăjul*, articoul *În urmă și târziu*, care examinează criza dualismului românesc și secolului *găgăuz* săracnic, ca și *stăpînele diplomatici*¹⁰. El le chemă, în cadrul plinei de patetism, toate popoarele înimuncinătoare de înălță, în urmă și înzregire națională.

peră la scris și în trezor. În ceea ce privește
înțelesul național de mare gozdear și
abordat problema "către ce", lundă apărarea poporului subjugat de otomani, în primul rînd și a scriitorilor (de astfel,
cunoscut că, împreună cu Dio-
nesta Miron, a tradus un număr de 55 de
lăbuți sărbi, atât de farmecui
lor literari și de virtuale lor istorice).
Împreună cu "către ce" și "o adereanță
națională", rămâse în urma culturii
și civilizației europene în lăudul se-
complet de continent. Eminescu a sesizat
foarte bine aceste lucru. El urmărea,
prin intermediul agențiilor Havas și Reuter, cu multă atenție desfășurarea
evenimentelor. Cum informații de
țară. Dintre toate, a interesat-l pe la legă-
tura cu Bucovina. Eminescu facea idee
ori apă la presa din Viena sau Budapesta.
În zilele românești, cea dinții
găsește despre pregătirile de răzbóiu ale
Sârbilor sunt publicate în *Curierul din Iași*, la 19 mai 1878. România și Serbia
au avut multă vreme destine comună,
alunecând pe același roață a istoriei în
jocul tragic al sursinței, fără azezate
înțelesuri și frânturi. În ceea ce privește
care, între două Imperii, în Parlamentul
de la București se discută "neutralitatea"
României. Eminescu, gazetarul
la imediat poziție: "Totuși, aceste im-
prejurări nu pot îmuri aspira opini-
rii publice care ar fi în vedere deci-
pția de a se impune în cadrul unei
guerra de război".

primedicioasă pentru noi, dar o alianță cu Rusia însemnează primedjile-absorbire și a absolutismului. Toate națiile Europei doresc îndreptarea soarelui poarelor din Orient, dar nici o gazetă cuminte n-a susținut că Orientul trebuie put la pîna rusilor. La ordinea zilei se află două politici: una onestă și conformă tracătorilor, alta aventuriă și setoasă de cuceriri¹⁴ (in Casă, 10 iunie 1822).

Prin jocul sortilor, în scurtă vreme destinut Serbiei rămase pe mîna inge-niozității strategice a ofiterilor și sol-

vindecați ei grajiați să stea în linie
înțâia de lăpuși. Totuși, 60 de oameni
din acest regiment fură impușcați la
Deligrad, iar restul regimentului, com-
panie cu companie, au fost incorporate
celorlalte regimete de linie".

zice că guvernul englez îl a dispus
să ceară ca armata română să ocupe
Bulgaria și cea italiană Bosnia și Her-
zegovina, pînă cind Turcia va aplica
reformele hotărîte de aceste provincii;
adică asezinându-se pe linia de demar-
cări.

In Serbia există un curent de opinie puternică împotriva acestui război, decelanțat sărăcirea ostesașilor și fără pregătiri minuțioase. La 16 iulie 1870 seoseau la București rămășiile părții românești ale Armatei Obrajului (fusărea Calatori), numai în principalul Milan, care a fost înmormântată la București. La 25 iulie, seosea la Belgrad

generalul Emanoil Ionescu de către generalul Gheorghe Bibescu și generalul Ionel Brătianu. În cadrul unei reuniuni din București, în 1916, s-a stabilit să se formeze o armată română care să lupte împotriva Imperiului Otoman. În același an, în urma unor negocieri cu generalul austro-ungar Franz Conrad von Hötzendorf, s-a format o armată română care să lupte împotriva Imperiului Otoman. În același an, în urma unor negocieri cu generalul austro-ungar Franz Conrad von Hötzendorf, s-a format o armată română care să lupte împotriva Imperiului Otoman. În același an, în urma unor negocieri cu generalul austro-ungar Franz Conrad von Hötzendorf, s-a format o armată română care să lupte împotriva Imperiului Otoman.

generalul Kauffman, generalul rusel Rusel să ia comanda armatei române și să devină generalul suprem al armatei române. În același timp, într-o acțiune militare mai mare se desfășura și cea mai norocoasă zodie. La 29 august, Eminescu scrie : „Sârbii au pierdut bătălia de la Alextanî și se retrag”. În timp, generalul Alimpić, colonelul Marković și generalul Lesanin „sunt acordi cu acțiunile românești și îi susțin”. În același interval de confruntă, Mirea-Feleacu și generalul Gheorghe Bibescu, într-o acțiune de răzbucire, au cucerit fortăreața turcă din Pleven. Încuratați de aceste sucese, generalii români au decis să se întoarcă în țară. În următorul capitol vom vedea cum s-a desfășurat răzbucirea românească.

Cristea SANDU TIMOC

BE-UN BICIB DE BLAI

Pădurile de odinioară

și de totdeauna



Oamenii piațului românesc au izvodit capodopera *Mioriță* — lumenă geniuului popular și vizuili noastre despre viață și moarte, cronică sortită dăinuirii în marele tezaur spiritual al lumii, atât timp cît vor fi înținut omul, copacul pasăreș, astrele. Natura pădurii este și cea celestă s-au transmătul în poemul mioriță, sublinindu-se în existență ontologică, dimensionată în orizonturile realului și în cele ale trans-

meu silvan (ca stare nostalgică) a fost motivul că în liniile de teate, am vrut să săracesc și să cunoscă pe interlocutorul meu să devină salvatorul său. Răspunsul simplu, firesc (aceeași cum mi-amintit regret) că și eu de săran și că, din copilarie, a lubit pădurea, ca care să-a pomenește pe lume, de cind a venit în viață. În urmă cu aproape 10 ani, în 1938, în Covrigi, localitate din județul Jilava (denumire generică a celor sapte râuleți din zonă) care „este curprins, ca într-o două brațe, de culmea Jilului și culmea Motruului, iar înspre nord-vest este apărat de masivul de dealuri din Valea Jiului” (Gheorghe Mihai - A.T.) și fiindcă accidentată (Bujorescu - Brădet - Rosia, din care pornește cele două culmi” în Cuvîntul înainte la Cîntecile de pe Jiluri, volumul IV al colecției de folclor din Gorj, editată de Muzeul Național al României și publicată la Tîrgu Jiu în anul 1971).

lor cincinete și pisciole de pe rază roților. O realizează deosebită, empatoniamă chiar, având și „deschideri poetice”, este populară acestor păduri cu „efective” de cerbi. Nică nu își vîntă crezii și credințe în zonă săgeată, enervați, foscări și înțelepte minunătăzoale în Acesta, pășă este adevarat. Aşa că în anul 1982, cinci s-au adus din cele patru lăzi „lotoare” de cerbi carpațieni care, după ce au fost acclimatizati în jarcuri, au fost lăsați în libertatea nemurințării a pădurii.

c din Coșava, într-
i sufletești dintă-

A încercat să compună, la începutul unei cărti care se va chema **Despre arme și lupte**, un fel de imbarățăriș, ori după vecile reguli retorice (și militare), o extătare, o miscare tactică, în cadrul căreia se urmărește, în față, realizarea unei strategii, hărțuirea, imbarățarea, și, în final, venirea seale ginduri. Neînvățând să depună nici arme, nici lăcătu, și-a cunoscut un stat pelecan (de hirte), a alcătuit un lung catalog, cu lupători și războinici, și-a adus la măsură din armă și-a dat seama că totul fusese înșelat, și a născută zadarnică. Cohortele de meduze penitentiale, camille, marțiori, clariori, aveau să se spulbere, căci în toate bătăliile era scrisă cea să cădă invinc. Să-i atenue, de unde alei-nruncările, ale pildi, moarte, să-i sprijine, în lăsat spălătorie, spre împresură-alacături, subiectul? Orănișul, neplășituri vor mai trebui invocata, nu părăsindu-nelești, ci camenți în carie și esen, cohorte alevea de ostensi-scriitori (ori scriitori-osteni), ca să se-mărburtească odată să și dovescă fară don și poartă, să se spală, să se spulbere, să se spăle, să se spăle, nu doar ca simplu „topos” literar, ca temă, ori motiv de creare (*lesplana et fortitudo*). Va vrea să se încredeze cumva că scrierile unei cărti, a unei asemenea cărti, și ca un fel de bătălie (cu sine însăși, de fapt, cu parte ascunsă, temă-

A pornit atunci în căutarea lor, urmărindu-
lă operele lui Boilei. La sfârșitul din nou
poartării, și înfrânt, l-a desfășurat pe un nou
scut, într-un înalt, *catalor*⁺, înrolându-l și la
Muza, căci chiar dacă avea înzestă *din fire*, și
limba, și gura⁺, chiar de lângă *slasul de-oțel*⁺,
și plept *pălmîndul de-aramă*⁺, nu se putea în-
chipui o altă Boileie. Cum nimene altul, fără de
Marele Orb, delă, el scrieritor-ștefan, ar merita-
ni din plin, căci au fost, pein pînătorele lor vîeti,
eroii **Dumnezei**, cu numele Homer capitanii
eroilor. Să și-i să le atingă, pe totii, după cum va
putea, cu brumea-⁺ de forte, drept paviză, scut
potrivit. Drept oțindă în față.

Si-^{mp}ărtărește și în românește.
grec și latină: Thymos, Arilochos, Alceus, Eschil, Sofocle, Tucidide, Xenofon, Demostene, Politib, Arrian, Marc-Aurelius, Tibul, Ammian, Cato, Pliniu cel Bătrân. Să încheie epoca „vechilor”, antichitatei, cu Cezar și Alexandru, să cum se cunoscă și se potrivesc de către istorici și filozofi, teologii și le sagazi alături de puternice carierele, crozile și umbrile genialității și personalității unor mari urmărești ai poporului, de-a lungul timpului, pe scriitori-cavaleri din „veacul-nunecaț”. Medievalii Wolfram von Eschenbach, Hartmann von Aue, Engelbert von Kastel, Le Sage, Villon, Chaucer, El Sabio¹, Cu Intelect², Pedro Lopez de Ayala, Cu un popas mai îndelung elci, pe hispanicul jârm, unde, în veacul ai XIII-lea apără mulți rivinții topor, „arme și litere” într-o celebră, anonimă scriere: „La disputa del clero y el caballero”. Ca și învechită, învechită, învechită, învechită, învechită, plina de ardore Spânia și-^{de} dă lui Ernst Robert Curtius preleuș de o scire un din cele mai înflăcărate pagini (în Literatura europeană și evul mediu latin): „Nicoladă și nițaci și nu s-a realizat astfel de strălucit imbarcare vîții artistice cu cete militare, ca în secolele XVII-XVIII, sau chiar și în secolele AI-XVII-lea, și în XVII-lea este suficiență să amintim de Garcilaso, Cervantes, Lope de Vega și Calderón. Cu totii su fost poeti care au urât și în armata. Nici Franta (cu excepția lui Agricola d'Aubigné, care nu a compus Invita Matvii) și Italia nu au oferit ceva asemănător. Aceasta, pe urmă, lui Curtius, înseamnă însă de granitie Spania și de cele ale unei Renașteri Inteligente care urmărită, lată acasă fragment din catalogul scriitorilor-ostenți.

In fruntea tuturor si, fara drept de tagadă, Don Cervantes, Orl Quijote. Căci îl spune (această din urmă), chiar el, Miguel de Saavedra: „Taci, tu esti și mi se mină, ești pentru care sunt puse de-o parte prinjoișește, mari îsprăvi, răptele vitește!”. Înțelegem că în ceea ce urmărește „Mă fac soldat” și „Înțelegem mari îsprăvi, tene vi-telegi”, la numărul 24 de ani, pe galben „Marquesa”, scutință de friguri, rătăci la piept și fără de-o mină. De sinig. Deci nu va mai finic înci un scut; nu se va mai putea apăra, și nici ataca vreun dusman. Toate forțele îl se vor aduna, de-acum, în marea răsărită, de drept și de stâng, de sus și de jos, de la întregul cel mai înalt loc.

Așa vor să se întâmple, căci în ceea ce urmărește „Orice asediu, deoarec înnumără și tortură, bătălia cu literice, pînă când, cuprinse de cine săle ce răzbônile duh, va rosti, cu vorbelile lui Don Quijote”: „Plără din ochii mei cei care-are susțină că literice stau mai presus ca armele...”. Chiar dacă vor dovedi, prin propriul-i scris, contrarul, că, adică, litericele sunt potriva armelor, Cervantes să rămână. În lăsată încă nescrisă a scriitorilor oameni. Merita Cervantă.

tem - Mihai Călugărul. De la el, regatele epopeii portugheze, Camões, Luso de *Principe*, studias, dar și mereu cu gândul la faptele unui Magellan, Cabral, Vasco da Gama (cu care, de altfel, se și înrudează), aprig la minile, ca orice om cu sudul, întemeiat pentru duș, exilat, cu un singur refugiu, atunci: armele. Pe coastă Marcoului, la Ceuta, pe-o cale răvelită lusitană, în patrule, în expediții de umbra, săptămâni întregi, săptămâni întregi, săptămâni întregi, după premedită. Să ochiul drept, precum Cervantes mină stinăgă, lăsat să scrie. Dar chiar să-ște, el luptă mai departe și scrie. În India, China, Cambodgia, în insulele Moluce, Luptă și scrie prîngând 17 ani. Apoi se întoarcă Apucă să-vădă tipărită mareza *Lusiada*. Dar nu-i prea tare, să amâni și sărac, la doar 55 de ani, răpus de căsnici.

lar în urma lor, cum spune Curtius, înainte-
cul Garcilaso. Poetul care scrie „tomando, ora
lo espada, ora la pluma“. Între spadă și pană, cel
mai delicios poet al vremii sale. Să totuși, între cei

muri vîțej. Exalt într-o însulă pe Dunăre (oare unde?) și apoi, după ce va fi scris *Elogiole și Se-*
necile, cu cîte grădini, García de rînde eroic
spun istorică la asediuul castelului Fréjus din Pro-
venția. Se săvîrșește astfel pe lângă
Nîmes, la o distanță de patru zile, în Lope. Drama-
turgul și poetei. Deosebit cura Cervantes îmhusi pe
spine – nu fără tulburare pînzăș – că-i „un
monstru al naturii”. Un vesnic îndragostit, expe-
diționar, exalt, impăcind în te mit ce învățări
judecat, înemantat. Dar mai presus de toate
scriitor. Sîi-apoi, spre a nu părăsi Iberia peninsu-
lară, Calcedon, unde se întîlnește cu un
tragedie familiară. Pînă și se poate spune că e un
adversar bîrbui trebuie să fie, în Spania, și oastean.
A-lunetă în drept, urmărit în rîzboș, căci im-

dere luer, fără să simtă aieuler suferit el. Deși nu iubea războul, va spune despre Huelac, prietenul său: „Ostensibil că cărțile asta, grai și specii de...” Si într-adevăr, în cadrul unei mărturii, se poate prinde în catalog, Dimitrie Philip. Poet, traducător, critic, Luptător pe mare și uscat (impotriva Spaniei). Căzut ca un erou apărând onoarea Angliei, în Flandra, după ce va scrie (la 1580) Apărarea poeziei. Sau mai ceva, Walter Raleigh, sau Ben Jonson. Eroi pe cimpul de luptă, sau în Franță. În Flamania. În Interbelică. Cu deosebire scrisă în română. Târziu de Jos ori Germanie, în ciuda marijelor, luptă - cu vorba - doar pentru credință. Nu vor să pună mină pe arme. Urăsc răzbătu, ba le e chiar frică de el, de tot ce le-aș putea amenința, trupul. Cum face Erasmus să care, în total prigonean de teamă, îl alungă de la poezia sa? Pe Ulrich! Singurul (ori între putinții scriitori ai Renașterii germane) care a luptat cu aderență, cărui erou... Dar toate acestea sunt de mult trecute-n plinămîndru.

Ca și cele petrecute aici, de din vîle de Rovine, într-o scrierioare nu scrisoare, în zorii Renas- rii noastre, lăs mai apoi, în Moldova, oastea cro- nicarescă: Ureche, Costin, Neculce. Scriitorii de Lotopisă, și dar boieri care sănătatea ei-lăsă în urmă, într-o Renascere, să se poată mai tîrzie, la prezent, de astăzi, domnul Cantemir, Invina și Stănișoiesc, în fruntea propriilor armate, brâutor însă pe veci, în fruntea literelor române.

felor istorice, în plan bătrân, răsare, neașteptat, o nouă linie de etac și scrisori-*osjeni*. La urme amelior, însă, de ce să nu se aspete (la așa ceva)? De ce să nu îl aspete? Poate de teamă că prevariștul (de epic, de cetezanță) îi va caza pe surinamă (a celor afirmate) să-să savârșească o pagină cu suful Renasterei? Că bărbatul scrie fără să iu stovit în următoarele împrejurări? Că, deci, s-a uitat la vîlăgut și, cuprinză de elemintă flor, osjeni, iutorilor, a cretură la răzbunul de lemn, a angchinii, a măslinii, a mărului, a părăsiei, a

pinz, cu visătoare, neliniștită și neînțeleasă, la fel ca și în literatură, de multii scriitori, la început, să încerce să le transmită valuri de cernăuță curioase, să deschidă o lume nouă, să împrezece firea bercoului. Să deschidă o lume nouă, să împrezece firea bercoului. Cea de după Renaștere sau (spunând în limba engleză) la înrolindu-l pe Shakespeare, Cervantes, Ariosto în „armata barocului” contemporane, el, măcescări, spune și spre apus, minindu-și, că nu este altceva decât să se întâlnească într-o atitudine mai aplăcătoare, mai bună, mai frumoasă, și să se întâlnească într-o formă, care ar îstovii snagile unui scriș „masculin”, eroic, falnic, aservit, glind de epici. Flind-lă tot mai mult vorbe (spunând teorețiștilor), despărțește un scrier feminin și un scrier masculin (indiferent de cine ar fi numele scrierii), scrierul feminin, scrierul eroic, falnic, spuse pe piele de boala, înțeleasăndu-se și, dezpovalită, ascundându-se misterios, cu drăguție și ură, decăduție și răbdare. La granița care le desparte printre barieră și barieră: baza 7. Asa: F/D. De partea stîngă, unde scrierul apără mult spre valoare corporală, corpul și intuiția, imaginativitatea, subiectivitatea, chiar și ceea ce se poate considera, într-o lume nouă, portul și liniile de front, pe dreapta, un scrier care, exaltă în epoci de mare echilibru și forță, rugăciunea, obiectivitatea, ordinea.

05011

Despre eroi și cuvinte

potrivita Colțenilor ce voia libertatea. Oricum, a stat și ce o haleberdă, o lance, o sabie. Dar și o înțelitură pașă, cu care a scris cotropoierile de mulți (mai înăsă cu lope).

Dacă suntem încă pe același plan, să vedem cum i-ar putea uita, la fel — desigur — Catinatul, săptămâna pe acela să Aspira împăratul de Austria și compoziția sa, pe franceză și pe italieneană, care, după același Ernst Robert, nu oferă ceva asemănător. „Fireste! ceva amănător năvâlindic Spanii, care atunci, în acăun, să siglo de oro”, cuceresc totul, pe mare, uscând și în literatură, au prea



Ilustrație la „Melancholia neasemuitului inorog”

păcate și lene, gaști pe altundeva. Si totuși, Aripriile anglo-saxone, înghesuitorii bughenilor, cel din plan de poet. Si un adevarat soldat, datând de 12 ori și condamnăt la moarte în patru rinduri! Ce si biserici său corp de hirte, Isteria universală, care să se aducă pe rugă. Excepție, principala destinație. Singur. Citeva arde, dar într-un frâu de vînt, deschis, nici el nu poate, deoarece îl se întâlnește, curios, în mijlocul pomenitului vremii de aur, „cea evanescă” hispano-anglo-saxonă, într-o scrierușă și armelor. Dar ceea ce să-și uite pe Bordeau, în mijlocul unei misterioase bărbătești, să se impunărăcă sarcini mărătănești, la curtea familiei d'Este, la Ferrara, și-mpo-vălindu-se singur cu traducerea din latină a *Ciro-* prediei ori a *Vietoril capitoliarum de sciamia*, (ea și Probus). Un adevarat cavaler, zâmbind, în mijlocul chipului și asasinatului, în mijlocul unor felinchiilor. Să fie totul într-o subjucătoare, mai felinchiilor d'Este. Alina însă chiar căptianul ei cetății Canossa, pe care trebuie să fi apărât măcar o dată, ca să vadă cum este și mințea, să călărească după calea pe furiosă Orlane. Atât de către el, în mijlocul regelui Machim și Loredano, într-o fereastră în felul său, amândoi cu mințea frază în planurile de atac să apărăle Flarente (de plăză). Si, binevenit în acest „asăsunat”, chiar Benvento Celio, cel mai bun de militară adusă-nicea tol! După cum se vede în continuare viața sa, într-o cruce de război și de tristețe, triajele pe totuști, în tant, în un blesm; areșari, evandri, răniți, otrăviri, exiliuri, uciđeri, fară la 1527, ca un leu, apărind castelul lui Sant' Angelo (unde-i, de altfel, închis împăratul asediatorilor spanioli); Pentru că, spre sfîrșit, să încheie într-o războinică, să se lase în pacea asemănătoare.

Reefac, însă, în astă daurile vremi, fainete briti, reprezintă însuși, între morohote cetură? Ei! Ca ce retribute să facă împăratul? Cetățile! Cel mai bun, într-o cruce de război, sănătate și literatură, cu genuri și degete chiar despărțe armă și lance, promulgă numărul — Shakespeare — la naștere.

Orizont arčdego

SUPLIMENT EDITAT IN COLABORARE CU
COMITETUL DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ ARAD
SI CENACLUL DIN ARAD AL UNIUNII SCRITORILOR

Teatru și comunicare culturală

Recent, a apărut în librării carta teatrală ardeleană *Prin făptuirea Marii Unirii*, Editura Eminescu, 1989, pe care o adunător prof. dr. Licia Mihut. Titlul ar putea deruta, sugerând că lucrarea ar stării deosebite de ceterul teatrului preocupațiile culturale a Ardealului. De aceea, să ne bucurăm de lecția sa, că se leagă de ea și uită doar cerceitatele și citoritul care să caute date despre istoria locală, care semnătura ardeleană Licia Mihut cuprinde, leopropică, date, aprecleri și interpretagi referitoare la activitatea teatrală și artelor culturale din Transilvania și într-o fază, reusind să surprindă o serie de interacțiuni culturale și spirituale ale acestor spații de vîiețire românești.

Se cuvine, apoi, să mai observăm că beneficiile "arădenilor" acestor cărti nu este doar specialistul în istoria teatrului, ci, de asemenea, istoricul preocupat în trecutul cultural al Transilvaniei, politologul ce urmărește desfășurarea vieții politice românești, istoricul care prezintă istorie, orice cizara ar trebui să se informeze despre spiritualitatea românilor anteriori Marii Uniri a românilor, act în care Aradu a jucat un rol de seamă. Pînă și ajuns la înfăptuirea visului sacru românesc, fosul nevoie de o istorie comună, deoarece în prima politica, și chiar și în cultura românească, al vieții spirituale - crezutul în care s-a sprijinat și călătoria națională. Iar în acest proces funcția de comunicare și de comunitate culturală a fost esențială, pentru români și românce, într-o perioadă în care acest lucru era multeori cînd cinea teatru în dejine sau în loc de primă mină, sau fose pieptile piedici în imperiul austro-ungar. Numai dacă în temn seamă de faptele să nu cîntăruiește monarhia cenzurări severă și generalizată, într-un moment în care pînă la 1918 existau deceni de cenzură absolută și ridiculos, într-o interdicție de a construi o rețea ca și ferate sub pretextul că ar trebui să se servă la propagarea revoluției, sau opozitiei la Franța Joseph fată de introducerea telefonului, automobilului și masinilor de scris (vezi, de ex.,

Ioan BIRIŞ

TOAMINA

**Iși face toamna rochii lungi din fol,
Cu ace străvezii vîntul le coase
Și cind o auzim venind spre noi,
Fosneste zarea-nțreagă a mătase.**

Să batem nucii cu prăjini de-azur
 Cind vara-n frunze încă intirzie
 și-n aerul de-opal, înalt și pur,
 Să sună ploaia nucilor o melodie

**Gutuile dintr-un gutui rotat
Să le culegem una cite una
Timind în mîini rotundul parfumat
De parc-am și ne între palmie luna.

Să struguri eu arome dulci de crini**

**Și struguri eu arome dulci de crini
Să așezăm în coșuri de răchită
Și să-ascultăm cu ochi de soare plini
Toamna cum poemele-și recită.**

Ligia TOMSA

Sentembrie, izvorul și satul

Cu EMIL VITROEL (născut la Cernic, în 1929) nu am întâlnit pară în marginea unui izvor. Metăfore, vorbind, firește. De fapt, el se află, nici mai mult, nici mai puțin, cărărat pe un piatră alături. De sub dala sa se ridică o pulbere fină căreia numimă și dădeam răsuflare: Lunina soarelui și lumeni pictrei! Cu unii din ei, cu unii din lumea noastră, lumeni încă nu le cunoscem. De fapt, aici era și „achie” vîntului lunii. Era și malul lumenii, fiindcă lumenii posibile sunt deosebite de lumenile negativă, de cele negative” (spunea). El, artistul, creea un punct de conflict între ele. „Iuzia pozitivului se poate realiza negativ”, mai spunea el. „Să... vedem totul prin jocul lunii, Mizer” (să) pe slabiciunea omenească. În esență, luerarea se va face prin perfecționarea formei, degejă, mările vulpii pentru a obține ambiția și placerea de a fi. „Dacă este de deosebire de lumeni și de lumeni datea de ea, prin vibrația-!”. Luerarea cu putere se numește (acum, cind își are locul ei definitiv, pe malul Mureșului) „Izvorul”. Pentru a termina, Emil Vitroel a rămas îndel cu credințele sale din teotadeana - a pornit de la desen și de la punere în spațiu”. El abordează o lucrare de proporții mari și deosebit de complexitate, ce să devină „o lucrare de artă mondială. Chiar și peisajul (numeroasele) lacuri în lumeni a folosit studii în ghips. Neînfiind de acord cu „descrierile pe parcurs”, el îl separe mai... ușoară - fiindcă și lumenul și (la început) materialul brut, el nu-i exploataază formele, ferindu-se de impresia de arțizanat. Oricum, piatra și lumenul triiese prin volumul său, într-o formă deosebit de complexă, „...să desenă, să desenă, să desenă”. Dar indiferent cum în materialul lumenelor să credești mijloacele de a crea iluzia micării. Ca sculptor, el și neamă talent, cu o creație supusă inteligenței. Ca om, el și mulă măsurat în gesturi și care face într-un fel ce-împușc. Nu-i o mare atenie cind în luerările său patrundă adine în material, adine în formă, adine în sensul acela, găi (aparent) devine formă. Are o experiență impresionantă în viață, în viață și-a patrundut loburile (adine). Precedințele filialei U.A.P. din Arad îl are, fără îndoială, un teritoriu destul să adauge altelte - „Izvorul” sănă deschide drumul și la via operei imprimante.

HORIA UNGUREANU (născut în 1939, la Galați) a debutat cu "spectacolul" printre-o carte premiată de Editura Eminescu — Ochiul zilei de ieri". Volumul care ar urmat, "Una bună spectacol", rămasență ratată", „Firul de casă", ar continua experiența de creație a unor cărți deosebite, cu o lățime deosebită, preluate din mijlocul și în probabilitate forme de mestrinătății în esență lor dar care, firesc, sub prezinența timșului, își făurește și o nouă istorie. Ardelean curat (în comportare și morală), Horia Ungureanu a mestenții vigoarea prozatorilor ce au născut o școală literară, totodată, el nu deține străină de mijloacele moderne ale literaturii. Dacă în prima carte el se arăta cumva „traditionalist" (cu săpături frazaice și faulneiană), de la „Vara", „dez mediu și dez mediu" până la „Călătorul în țările de vest", el este devenit, într-o privire și în scrieritorium. Vom recunoaște în Ridiș satul ardelean, cu oamenii săi, cu locurile sale, oamenii care au devenit „persoane" locuri care au devenit „simboluri" (pătrințul înșelat Aron Micașag, Lup, înțărul care pleacă să se încolească, un primar, de la început și în primăvara, cociviașul ori birtul unde oamenii se adună ca să spună ce cred ei despre tot ce se întâmplă în lume, de pildă). Unul că Ungureanu este un scriitor Ridiș, al său, încredibil de mult, este că desfășoară o analiză literară destul de înaltă în ceea ce privește același „litterar". Scriitorul nu vorbește prin „vocea" personajelor sale (memorabile), acestea fiind „povestitorii" lor sau, unul „judecător", altul „maior", altul „eron" etc.; fizica subliniată sănătății (ca și pofta) de a povestii a lui Horia Ungureanu. Lăbind doar în clară povestire din „Firul de casă" (alături de adesea instrânsării de sat). El a înțeles „povestirea" (care se povestesc) și a său să introducă „tehnici" noi — mulțumea, care ar în modelul format pentru multătoate

Tăcuți în viață de toate zilele, dezvoltindu-și energiile în crea-
rea lor artistică, acești artiști își au, fiecare, locul lor privilegiat

Florin BĂNESCU

TINERUL MEU

Tineri albaștri
en perle de rouă pe chipuri
ureă neîncetă
Muntele Muncii
să despărte apele de uscaț,
zâmbislesc punți,
salvează băgări de lumină
din măruntaiile întunericului
într-un iureș ce amintește
de Bumbești-Livezeni, Agnita-Boțocă,
Salva-Vîseul
unde se aflau acei ingeri tineri,
zeam' maturi.

Tinerii mei albaștri
mîngîie amintirea unui tîrnăcop
(din Muzeul Obiceielor Romântice)
și povestesc bunicilor — seara —
de lucruri nemalvăzute și nemaiauzite
piñă azi,
în acest secol
în care nouă tîne o secundă,

Petre DON

Care este primul text în proză al lui Aron Cotruș?

Aron Cotruș a colaborat la destul de multe publicații. Nu avem încă o bibliografie a acestor colaborări și nici o cercetare integrală a publicațiilor. Dar consultarea ziarelor și revistelor, la care a colaborat adesea mereu, date noi (neconcluziv) în legătură cu viața și activitatea literară a lui Aron Cotruș.

În 1912, alludind la Viena, Aron Cotruș întâlnește din rul Român din Arad mai multe poezii și articole teatrale în proză, care vor fi publicate în "Prin străini". Prin străini. Credem că "Un cincinț din primul text în proză" al lui Aron Cotruș este "Prin străini", având în vedere și perioada cind s-a înființat în Viena și numeralele din ziarul "Românul în care au apărut. Un cincinț a apărut în Românul în care au apărut în 1912, numărul 42/1912. La proză "Prin străini" se face referire în monografia sa "Aron Cotruș" (1958), dar proză "Prin străini" nu este menționată niciunui din paginile ziarului sau a altor publicații. Un cincinț este un lucru incomun, în tematică erotică și în flexiuni exotice, trimisă spre aceeași epocii a începuturilor literare, din perioada excursiilor literare prin lăzuță „la odăi“ cu covere de "Smirna". Deoarece nu este cunoscută (sau cel puțin nu-n-am întâlnit-o) nici un studiu, din etate am parcurs, referitor la Cotruș) o redăm aici, considerind primul text în proză al lui Aron Cotruș.

Alexandru RUJA

Un cincinț

Un cincinț mai duios ca măsurile funerare mă urmărește într-o zi unde plec... o melodie paganiciană auzită ca-n vis undeva... departe în inimă blândă a unei

Fără să vrei, cind vorbesti despre Eminescu îți apare în minte și poemele Veronicei Micle. Dacă destine, cind e-ai spune în mulțime punctele ale corespondenței vieriță, devinând aproape inseparabile. De aceeași vîrstă cu Eminescu, Veronica Micle (n. Anna Cimpău) venea din titlul plin de legendă al Năstășidului, stabilindu-se chiar în Iași, într-o dimensiune de viață și existență, în 1848. La scurtă dată devedește înclinații spre poezie și muzică, flind o fericire retrusă și rămlinind totdeauna o solitară, trăind cu vise și iluzii. Intră în lume, însă de înțări; la 14 ani se căsătorește cu distinsul profesor Stéphen Micle, de care o desparte doar cinci ani. De la căsătoria de vîrstă nu-e împedimentă-o să-și îndepărteze în cîinste obligația materne.

In 1872, călătorind la Viena, îl cunoaște pe marele poet, cu care se va imprieteni, stabilindu-se între ei o sincere corespondență susținută în cursul prelungit de cîteva luni. Versuri, surori, devinând, unul pentru celălăt, edevărăt catalizatori pentru visare și inspirație poetică. În cîinste an, Veronica Micle debutează cu proză din factură romantică în "Noul curier român", semnat: "Corina" (1873). În același an, ea publică și poezii în "Columna lui Toma", "Convorbiri literare", "Familie", "Revista nouă", "Revista literară", "Litteratură", pe care apoi, în 1887, le va aduna în volumul "Poezii, singura sa carte a poetelui".

Referindu-se la poezile Veronicei Micle, Ionuț Vianu menționează că ea este „primul poet eminescian primul discipol al marului poet“, iar G. Calinescu le socotea „pozii patetice fără intimitate și mai ales eminesciene“.

Veronica Micle

Trecind peste unele deosebiri de păreri între critici, un element comun rămnină, în sprijinul lor: eminescianismul. Nu ne-am propus să întreprindem o dezbatere din acest ușig de vedere asupra versurilor poetel, însă este nevoie să aducem un lucru: că nu e deosebit de cunoscut eminescianismul Veronica Micle a scrierii versurii favorite dintr-o sinceră simțire. Scînteli acestet simțirelui lipsesc strălușuri și forță expresivă. Poezia pentru ea este o însulă de salvare, unde frântămintile suflăște și

săte intruchipează în vers. Emotiile imaginării, lăzile, visarea și lăzova reale nescăse care generează poezie prin care Veronica Micle trăiește chiar nu poate. Vorbe și steme metafizice ori voluntară, ascoperite de lăzile și lăzile sensibile sale este una singură: lăbirea. Dar, poeta a șiut să depășească sentimentalul dulceag și recuzata romantică și vremii, făcându-să din poezie, zeitatea supremă: „Frumoasa, sfântă poezie“. Cu aceeași cîndrăuță, ea se aduce în lăzile și lăzile său proprii și, cu suflul meu // Căt îmi pîres că sunt de more, / Că idol ui mă em aleș, / Cu ce avinț și adorne / Prinos adus-ți-ai ades. // Adino mea cucerindeste / Din mitul tău sind a-să legăt / Pe dînece și lăzările / Sufete-mi jertfă și lăzările“.

In relate cu poezia eminesciană, Veronica Micle a avut constiția neputinței sale de a se ridica la valoarea marelui poet. În acest sens, edificator este poezia **Lux XX..** Un possibil manuscris autograful îndeplinește aceeași posibilitate de a se aduce în evidență, într-o cîndrăuță, lăzile și lăzile său. În pagina 33, pe cîndrăuță lăzile său, se adăuga și identitatea versurilor poeziei din volum și din manuscrisul în discuție.

Julian NEGRILA

cîndrăuță intruna, lar noi — reșindești-ne să adunăm — lo punem la dispoziția publică ceitor.

Fie ca ideea și concepție profun-

do ale nemuritorului Eminescu să

a tipărit încă un volum de POESII în 1925, cu următoarea prefată: „Biblioteca Semănătorilor din Arad“.

În volumul său din tipărire poeziile lui Mihail Eminescu, cu scopul să ideile și concepție profunde ale nemuritorului poet să străbăță în sufletele tuturor fililor noștri, și din aceste idei să sorbini energia renasterii, să ne nutrim și insuflăm pentru zilele mari ce aveam să urmeze.

Ideul național să inițieze, dar cultul frumosului și tradiției românești. Confesii de icoană să suflă și patriotsimul lui Eminescu să străbăță în sufletele mulțumii. Înspirind-le un inalt idealism, și solicitând din partea cititorilor, scoateni o nouă a doua — ediție, completată, a poezilor neînțelepuți nostri poet.“

Arad, Ianuarie 1925.

SEMNALĂM...

străbăță în sufletele tuturor fililor noștri și din acestă idei sorbind ernergie renasterii, să ne nutrim și insuflăm și în zilele mari de acum“. Arad, Decembrie 1917.

SEMNALĂM că editura arădeană

DOSAR ANTIFASCIST : ISTORIA, AȘA CUM A FOST

S-ar putea crede că, după ce trunchiul omenești este atât de cruncămarecă de războale fădește anii „de treizeci de ani“, o să uită și de războale locale și de războale mondale, de persecuții asupra poporului întregi, de măcelăriile creștinilor de către romani, de măcelăriile boalașilor și drăgușilor români din America de cîteva creștini, a cercului de către fascisti, și lista ar putea continua cu atlea ale genocid, s-ar putea crede că, după toate asta, anii sterz urmele doar pentru a face față unor noi grozave! Totuși, azi urmează să tot mai greu de ascuns: dacă este nelegitimită petrecute în timpul războiului mondial, în cîndrăuță lăzile grecești se extin legendă, despre crimele celor de al doilea războal mondial dispunere de mai multă literatură decât despre orice alt eveniment din istoria omenești. Tipărirea acestor documente ar fi o semnificație unui moment de recurgere în memoria victimelor și de amintire a rolii de asemenea aminte pentru a nu mai înțimplă.

Tot mai multe realități lesă începă de sub fardul minciunii cu care a acoperit faptele propagandă nazistă. În perioada antebelică, incendierea Reichstagului, „Noaptea cuțitelor lungi“ și „Noaptea de cristal“ reprezentă însenările celor mai transante. Dar și în cîndrăuță dintr-o cără din care Kurt Pätzold și Irene Rungé, la chiar cîinstele de ană de la acea ochie de groză.

Irene Rungé nu-și trădează formația de sociolog, întrebării supraveiutori, implicări, martori, oameni care au vrut să vadă și să audă și-au pus dopuri de coardă în urechi. În formă de cîndrăuță, încearcă să afteșe răspunsuri, punindu-se în pielea personajelor, a victimelor anonime și a executanților robotiști, cercetăzi informații reale și propagandă oficială, încercând să stabilească retroactiv cine a săutat. Pe nesimțit, documentul devine un cîndrăuță, Irene Rungé are vocație de prozator.

Că este mai dură este radiografia istoricului. Nimic nu a fost făcut în cîndrăuță. Kurt Pätzold nimă literaturizează și el analizează subiectul cronologic și pe transversal, situația tonitorilor și a victimelor crimei fasciste și a dărmănicii // Căt prea și puțu suflul meu // Căt îmi pîres că sunt de more, / Că idol ui mă em aleș, / Cu ce avinț și adorne / Prinos adus-ți-ai ades. // Adino mea cucerindeste / Din mitul tău sind a-să legăt / Pe dînece și lăzările / Sufete-mi jertfă și lăzările“.

In relate cu poezia eminesciană, Veronica Micle a avut constiția neputinței sale de a se ridica la valoarea marelui poet. În acest sens, edificator este poezia **Lux XX..** Un possibil manuscris autograful îndeplinește aceeași posibilitate de a se aduce în evidență, într-o cîndrăuță, lăzile și lăzile său. În pagina 33, pe cîndrăuță lăzile său, se adăuga și identitatea versurilor poeziei din volum și din manuscrisul în discuție.

Julian NEGRILA

Gheorghe SCHWARTZ

Deși nu avem competență comunicativă, precizăm că este cîndrăuță anterioră posibilității să scriem. Însepe „Cădările“ și „Rugăciunile“ și se include cu „Satira IV“, care ar fi continuat poezia „Ploaia“, respectând ortograafia ediției „Ion Scutaru“. Editarea a-ș-a efectuat prin grîu „Biblioteca Semănătorilor“, care a existat la Arad în perioada 1915-1927, având, după 1923, ca redactor pe Aron Cotruș, lăbitor al poeziei eminesciane și autorul poemului „Eminesc“. Volumul cuprinde 113 poezii pe 233 pagini și are o dimensiune de 14x16, iar coperta grîună are următoarele inscripții: „MIHAIL EMINESCU // POESII“.

„// Biblioteca Semănătorilor // Ediția Uibrăriei Diecezane // ARAD // 1923.“ Anton ILICA

